

d'66

POLITIEKE PARTIJ DEMOCRATEN '66

EERSTE CONGRES-DEMOCRAAT

NOOIT OP ZONDAG ?

door Frans Rogier,
vice-voorzitter organisatie.

Binnen D'66 vond en vindt de belangrijkste besluitvorming (nog) altijd plaats op Algemene Ledenvergaderingen, in de wandeling "congressen" genoemd. Door de zeer omvangrijke voorbereiding en de eraan verbonden kosten kunnen congressen slechts enkele (twee, hooguit drie) malen per jaar worden gehouden.

Het Hoofdbestuur moet dus voortdurend een goede middenweg zien te vinden tussen enerzijds beslissingen omtrent de op een ALV te behandelen onderwerpen en anderzijds de voor adequate behandeling van die onderwerpen op een ALV benodigde tijd.

In een periode van weder-opkomst, als welke D'66 nu meemaakt, neemt het aantal onderwerpen waarover uitspraken van een ALV gewenst of zelfs vereist zijn, sterk toe.

Het Hoofdbestuur ziet zich dan ook sinds eind 1977 geconfronteerd met het verschijnsel dat een aantal onderwerpen van concept-congres-agenda naar concept-congres-agenda worden doorgeschoven zonder aan bod te komen, terwijl de uitspraak erover begint te dringen. Het gaat hier gelykelyk om zaken als statuten, verdere partij-organisatie, etc. als onderdelen voor het beleidsprogramma, politieke strategie en plaatsbepaling.

Teneinde een forse poging te doen om opgelopen achterstand weg te werken en weer met de problemen in de pas te komen, besloot het Hoofdbestuur in juni om (weer eens) een volledig tweedaags congres te organiseren, opdat meer tijd voor be- raadslaging over meer onderwerpen ter beschikking zou staan. De discussie over deze twee dagen kende drie alternatieven:

- vrijdag + zaterdag;
- twee zaterdagen met korte periode ertussen (1 à 2 weken);
- zaterdag + zondag.

De gehanteerde criteria waren o.m.:

- geschatte aanwezigheid van leden;
- kosten van organisatie;
- beschikbaarheid van zaalruimte.

Het belangrijkste criterium daarbij, al moeten noch de last van het vinden van geschikte zalen noch de voorbereidingskosten onderschat worden, was en is voor het HB: bij welk alternatief komen we zoveel mogelijk aan de leden tegemoet en mogen we dus een maximale opkomst verwachten? Daarover is dan ook de discussie gevoerd en daarin zijn tegen elkaar afgewogen het gewicht van:

- Werkende leden kunnen niet op vrijdag of moeten vrijaf nemen.
- Twee elkaar kort opvolgende weekends bezet zijn.
- Principiële bezwaren bij leden tegen vergaderen op zondag.

Het Hoofdbestuur kwam op dat moment na afweging tot de conclusie dat de opkomst het grootst en de bezwaren het minst zouden zijn, indien gekozen werd voor een zaterdag en een zondag, mits bij de samenstelling van de agenda en de bepaling van de aanvangstijd met het karakter van de zondag rekening zou worden gehouden.

Inmiddels hebben ons van enkele zijden serieuze protesten bereikt over het congresseren op zondag. Het HB heeft met enige schrik moeten constateren dat deze bezwaren onderschat zijn.

Namens het HB heb ik evenwel met het bovenstaande getracht zo duidelijk mogelijk aan te tonen, dat hier geen sprake is geweest van onachtzaamheid of een gemakshalve negeren van gegronde bezwaren van sommige onzer leden. Er is een bewuste keuze gedaan na ampele afweging op grond van bij het HB bekende inzichten en verwachtingen. Dat inzicht zullen we aanscherpen, gezien de reacties, om een volgend maal nog meer aan de wensen en gevoelens van de leden tegemoet te komen. Voor dit najaarscongres is het om organisatorische en financiële redenen nagenoeg onmogelyk om de klok nog terug te draaien.

RADIO&TV

RADIO-UITZENDINGEN

HILVERSUM I 18.19 - 18.29 uur

vrijdag 15 september 1978

vrijdag 29 september 1978

vrijdag 13 oktober 1978

enz. om de 14 dagen.

TELEVISIE-UITZENDINGEN

NEDERLAND I 19.50 - 20.00 uur

woensdag 8 november 1978

woensdag 17 januari 1979

woensdag 28 maart 1979

woensdag 6 juni 1979

INHOUD

UITNODIGING NAJAARSCONGRES	p. 3
UIT DE FRAKTIE: BESTEK'81	p. 5
PARTIJGANGER: J. KOHNSTÄMM	p. 6
D'66 EN DE MAROKKANEN	p. 9
ONZE GAST: MEVR. SCHILTHUIS	p.13
VAN DE PENNINGMEESTER	p.15
STATUTEN	p.17
EUROPA	p.19
ONS LEDENBESTAND	p.24

COLOFON

REDAKTIERAAD

De uitgave van de Democraat geschiedt onder verantwoordelijkheid van een door het hoofdbestuur benoemde redaktieraad die als volgt is samengesteld:

Piet van Baarsel
Ernst Bakker
Frans Rogier
Jan Veldhuizen
Stijn Verbeek

Als redaktiesekretaresse is aan de redaktieraad toegevoegd:
Kitty Warburg.

Korrespondentie, kopij e.d. richten aan het redaktiesekretariaat
De Democraat
Javastraat 6
Den Haag.

VERANTWOORDELIJKHEID

Artikelen die namens het hoofdbestuur, de fracties in vertegenwoordigende lichamen, het SWB-bestuur, het PSVI-bestuur, de AR of andere officiële partijorganen worden geschreven, vallen onder volledige verantwoordelijkheid van de redaktieraad.

De overige artikelen vallen buiten de verantwoordelijkheid van de redaktieraad en bevatten dientengevolge de persoonlijke mening van de schrijver. Teneinde deze artikelen duidelijk te onderscheiden zullen de titels worden voorafgegaan door een ★ teken.

DE DEMOCRAAT

De Democraat wordt gratis toegezonden aan alle leden van D'66. Niet-leden kunnen zich abonneren voor f. 25,- per jaar. Losse nummers zijn verkrijgbaar bij het sekretariaat voor f. 3,- per stuk.

WANNEER VERSCHIJNT DE DEMOCRAAT

Democraat nr. 7 verschijnt:
13 oktober 1978
Sluitingsdatum kopij:
27 september 1978.

De Democraat verschijnt 9x per jaar.

ADVERTENTIETARIEVEN

1/1 pagina: f 500,-
1/2 pagina: f 300,- liggend
1/3 pagina: f 250,- staand
1/4 pagina: f 200,- liggend
1/6 pagina: f 150,- staand

Contractprijzen op aanvraag verkrijgbaar.
Plaatsing van advertenties is mede onderworpen aan de goedkeuring van de redaktie.

OPLAGE

12.500

ERIC DENIG VERTREKT

Aandachtige lezers hebben reeds in de vorige Democraat kunnen opmerken, dat de redaktieraad is ingekrompen. ERIC DENIG, die sinds de herleving van de Democraat deel uitmaakte van de redaktie heeft ons verlaten, omdat hij een benoeming op de Nederlandse ambassade in Washington heeft aanvaard. D'66 heeft vele jaren, ook in het bestuur van de SWB D'66 geprofiteerd van Denig's capaciteiten

en enthousiaste inzet. Aan de huidige vormgeving van de Democraat heeft hij zijn aandeel geleverd. De redaktieraad ziet hem met spijt vertrekken, doch wenst hem veel succes in zijn nieuwe baan. Wij hopen dat de lezers in de toekomst nog eens van zijn berichten uit Amerika kunnen genieten.

Op zijn afscheidsreceptie bij het Ministerie van Landbouw op 23 augustus jl. vertegenwoordigden Kitty Warburg en Frans Rogier de redaktieraad en het hoofdbestuur.

CONGRESSTUK E C D 2

CONCEPT-CONGRES REGLEMENT

In tegenstelling tot het verleden bevat dit concept-congresreglement alleen bepalingen die niet in het Huishoudelijk Reglement (art. 10 t/m 21) zijn geregeld. Elders in deze Democraat zijn deze artikelen uit het HR opgenomen.

Artikel 1.

Het op 4 en 5 november 1978 te houden congres is een Algemene Ledenvergadering als bedoeld in art. 10 van het Huishoudelijk Reglement.

Artikel 2.

Aan de concept-agenda kunnen onderwerpen worden toegevoegd conform art. 16.2 van het HR. Verzoeken hiertoe dienen schriftelijk bij het Hoofdbestuur te worden ingediend vóór zaterdag 7 oktober 1978. Deze toegevoegde agendapunten worden gepubliceerd in het congresboek.

Artikel 3.

Moties en amendementen die betrekking hebben op onderwerpen, vermeld in de concept-agenda en niet zijn goedgekeurd door tenminste één algemene regiovergadering, moeten uiterlijk donderdag 26 oktober om 17.00 uur op het landelijk sekretariaat ontvangen zijn. Deze moties en amendementen dienen door tenminste vijf leden van D'66 ondertekend te zijn en worden in het congresboek gepubliceerd.

Artikel 4.

De behandeling van amendementen en moties geschiedt als volgt:

1. De indiener of een door hem aangevoerd lid van D'66 geeft desgewenst een beknopte toelichting;
2. de fungerend voorzitter verleent degenen, die zich volgens de bij de congresleiding berustende sprekerslijst als spreker hebben aangemeld, in volgorde van aanmelding het woord;
3. het hoofdbestuur en de rapportagecommissie kunnen aan het congres een advies omtrent het voorstel geven;
4. de fungerend voorzitter brengt de amendementen in volgorde van ingrijpendheid in stemming en daarna het al dan niet geamendeerde voorstel;
5. de fungerend voorzitter brengt resoluties en moties over een bepaald agendapunt in stemming als alle resoluties en moties over dat agendapunt zijn toegelicht. De fungerend voorzitter bepaalt de volgorde waarin de resoluties en/of moties in stemming worden gebracht.

Artikel 5.

In gevallen betreffende de gang van zaken tijdens het congres waarin dit reglement niet voorziet, beslist de congresleiding met inachtneming van de statuten en het huishoudelijk reglement.

NAJAARSCONGRES 1978

CONGRESSTUK E C D 1

U I T N O D I G I N G

voor de 23ste Algemene Ledenvergadering van de Politieke Partij Democraten '66 op 4 en 5 november 1978, in het congrescentrum Het Turfschip, Chasséveld, te BREDA

CONCEPT CONGRESAGENDA

Zaterdag 4 november 1978

- 10.00 uur: 1. Opening door de partijvoorzitter
 2. Benoeming congresleiding, stemcommissie en notulencommissie
 3. Vaststelling congresreglement
 4. Benoeming leden Financiële Commissie, Rapportagecommissie en Geschillencommissie
- 10.15 uur: 5. Statuten Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66 en Huishoudelijk Reglement van de partij (hoofdbestuur)
- 11.00 uur: 6. Financiën:
 a. Financieel jaarverslag 1977
 b. Contributieregeling 1979
 c. Afdrachtregeling (sub)regio's/afdelingen
 d. Begroting 1979
 e. Meerjarenraming 1979-1984
 f. Verslag van Financiële Commissie
- 12.15 uur: 7. Presentatie kandidaten voor Dagelijks Bestuur en besturen SWB en PSVI

OPENING STEMBUSSEN

- 12.30 uur: L U N C H P A U Z E
- 13.30 uur: 8. a. Wijze van deelname aan Europese verkiezingen en toetreding tot federatie
 b. Programma Europese verkiezingen

SLUITING STEMBUSSEN

- 16.30 uur: 9. Rede partijvoorzitter
 17.15 uur: 10. Uitslag stemmingen DB, SWB en PSVI
 17.30 uur: 11. Schorsing van de vergadering

Zondag 5 november 1978

- 11.15 uur: 12. Huishoudelijk Reglement:
 a. Geschillencommissie
 b. Kandidaatstellingsprocedure en adviezen
 c. Vertegenwoordiging ALV's
- 12.00 uur: 13. Activiteitenplan Politiek Scholings- en Vormingsinstituut
 12.45 uur: 14. Algemene politieke moties
- 13.45 uur: L U N C H P A U Z E
- 14.45 uur: 15. Rede fractievoorzitter
 15.15 uur: 16. Politieke deelorganisaties
 15.45 uur: 17. Aanvulling beleidsprogramma:
 a. Kunst in de samenleving
 b. Mediabeleid
 c. Ruimtelijke ordening
- 17.00 uur: 18. SLUITING door partijvoorzitter

TOEGANG EN STEMRECHT CONGRES

Op het najaarscongres is uiteraard iedereen welkom, maar wij zijn wel genoodzaakt een toegangsprijs van f.15.- te vragen. Het hoofdbestuur heeft zich de afgelopen jaren op het standpunt gesteld, dat congressen kosten-dekkend moeten zijn.

Dit streven is de laatste jaren ook bereikt, zodat wij ook dit keer de toegangsprijs tot f. 15.- kunnen beperken. Voor dit bedrag heeft men op beide dagen toegang.

Om organisatorische redenen hebben wij besloten ook voor één van beide dagen deze prijs te vragen. Het toegangsbewijs geldt ook voor de tweede dag. Goed bewaren is dus noodzaak.

Stemrecht hebben op de Algemene Ledenvergadering uiteraard alleen leden. Op de vorige congressen is bij de uitreiking van stemkaarten geen onderscheid gemaakt tussen leden, die hun contributie wel of niet hadden betaald. Volgens de Statuten en het Huishoudelijk Reglement hebben alleen zij stemrecht, die aan hun verplichtingen hebben voldaan. Bovendien is bepaald, dat vóór 1 juli de contributie moet zijn betaald. Op dit najaarscongres zien wij ons genoodzaakt deze regels strakker te gaan hanteren dan in het verleden.

Stemkaarten worden in principe alleen verstrekt aan leden, die hun lidmaatschapskaart 1978 tonen.

Leden die nog niet betaald hebben wordt dringend aangeraden vóór 1 oktober 1978 alsnog de contributie over te maken, opdat hun lidmaatschapskaart nog tijdig kan worden toegezonden. Leden, die (nog) geen lidmaatschapskaart 1978 hebben ontvangen, dienen hun betalingsbewijs (bank/giroafschrift) mee te brengen. Desnoods kan op het congres tegen kwitantie de contributie worden betaald. Help echter de congresorganisatie door tijdig te betalen en de lidmaatschapskaart 1978 mee te nemen !!!

TOELICHTING op agenda

- Het ligt in de bedoeling op de zondagmorgen van 11.30-12.30 uur in drie secties te beraadslagen over de aanvullingen op het beleidsprogramma teneinde de behandeling in de Algemene Ledenvergadering te bespoedigen.
- Teneinde congresgangers de gelegenheid te bieden om een kerkdienst te bezoeken is op zondag het aanvangstijdstip op 11.15 uur gesteld.
- Op beide congresdagen is het Turfschip drie kwartier voor aanvang van het congres geopend en bestaat er gelegenheid om koffie te drinken.

WIJZIGING HUISHOUDELIJK REGLEMENT

Uit bijgaande congresagenda blijkt, dat het de bedoeling is op het najaarscongres van 4 en 5 november a.s. een aantal specifieke wijzigingen voor te stellen op het Huishoudelijk Reglement. Dit betreft slechts enkele onderdelen van het HR, die ofwel op het najaarscongres 1977 niet aan de orde zijn geweest ofwel zijn uitgesteld tot dit congres.

Onderstaand volgt een voorstel tot wijziging van het HR, dat betrekking heeft op de samenstelling van het dagelijks bestuur.

In de tweede Congresdemocraat zullen de overige wijzigingsvoorstellen voor het HR worden gepubliceerd.

CONGRESSTUK - ECD 3

Voorstel tot wijziging van het Huishoudelijk Reglement inzake de samenstelling van het dagelijks bestuur.

Toelichting. Het huidige HR bepaalt, dat het Hoofdbestuur bestaat uit:

- negen leden van het Dagelijks Bestuur, te verkiezen door de Algemene Ledenvergadering;
- regio-vertegenwoordigers (één per regio), te verkiezen door de respectievelijke Algemene Regiovergaderingen.

Het Dagelijks Bestuur bestaat volgens het HR uit de voorzitter, de vice-voorzitter, de penningmeester, de secretaris-organisatie, de secretaris-politiek en vier leden, waarvan geen specifieke taak is vermeld.

Op het najaarscongres 1977 heeft het Hoofdbestuur toestemming verkregen te experimenteren met een nadere taakverdeling, waarin alle DB-leden een specifieke functie hadden. Dit experiment is naar de mening van het Hoofdbestuur geslaagd en de taken zijn inmiddels volledig omschreven. Het Hoofdbestuur is van mening, dat deze taakverdeling nu dan ook geformaliseerd kan worden en stelt voor het HR op dit punt aan te passen.

De te onderscheiden taken kunnen als volgt worden gekarakteriseerd:

Voorzitter: politieke presentatie van de partij naar buiten, naast en in voortdurend overleg met de kamerfrakties. Voorbereiding van de politiek-inhoudelijke discussies in de ALV. Algemene politieke en organisatorische leiding van de partij in nauwe samenwerking met de vice-voorzitters.

Vice-voorzitter Politiek (1e vice-voorzitter):

Verantwoordelijk voor de organisatie van de politiek-inhoudelijke activiteiten van de partij, speciaal het programmatische en politiek-wetenschappelijke werk van de partij. Plaatsvervanger van de voorzitter in diens politieke taken.

Vice-voorzitter Organisatie (2e vice-voorzitter):

Verantwoordelijk voor het intern functioneren van het HB en andere partij-organen. Voorbereiding van HB- en DB-vergaderingen. Afwikkeling van HB-besluiten. Coördinatie van reglementen-zaken. Coördinatie en assistentie van regiovertegenwoordigers in het HB. Organisatorische voorbereiding van ALV's. Vertegenwoordigt het HB in de redactieraad van de Democraat.

Secretaris-Politiek:

Verantwoordelijk voor de uitvoering van politieke besluiten van het HB. Politieke correspondentie van het Hoofdbestuur. Coördinatie met het PSVI en verantwoordelijk voor politieke publicaties van de partij.

Secretaris-Buitenland:

Belast met te leggen of te onderhouden contacten met buitenlandse politieke groeperingen en de daartoe nodige correspondentie. Internationaal gerichte programmatische activiteiten.

Secretaris-Organisatie:

Verantwoordelijk voor het organisatorisch apparaat van de partij, in het bijzonder het landelijk secretariaat. Onderhoudt de schriftelijke communicatie met andere partijorganen en is belast met organisatorische correspondentie. Is verantwoordelijk voor secretariaat van HB en DB en de organisatorische voorbereiding van de Adviesraad-vergaderingen.

Publiciteitscoördinator:

Verantwoordelijk voor interne en externe publiciteit en propaganda. Vertegenwoordigt het HB in de redactieraad van de Democraat. Belast met de opzet en begeleiding van landelijke verkiezingscampagnes en de ondersteuning van alle meer lokale campagnes.

Eerste Penningmeester:

Verantwoordelijk voor het financiële beheer van de partijgelden, de financiële administratie en de inning van contributies enz. Financiële coördinatie met de SWB.

Tweede Penningmeester:

Coördinatie met de regiopenningmeesters. Assistentie en vervanging van de eerste penningmeester. Financiële coördinatie met het PSVI.

Wel is afgesproken, dat het DB op voorstel van de betrokken DB-leden binnen de aanverwante taken verschuivingen kan doorvoeren, mits de taken evenredig verdeeld blijven.

Te wijzigen tekst van het HR:

art. 24.1.

Het dagelijks bestuur bestaat uit een voorzitter, een vice-voorzitter politiek (eerste vice-voorzitter), een vice-voorzitter organisatie (tweede vice-voorzitter), een eerste en een tweede penningmeester, een publiciteitscoördinator, een secretaris-politiek, een secretaris-organisatie en een secretaris-buitenland.

art. 24.2.

Het dagelijks bestuur regelt de onderlinge taakverdeling van zijn leden.

art. 24.3.

Binnen het hoofdbestuur vervult het dagelijks bestuur de uitvoerende taken.

VOORJAARSCONGRES 1979

Om organisatorische redenen zijn wij tegenwoordig verplicht onze congressen lang te voren te plannen. De zaalakkomodaties waar D'66 tegen een redelijke prijs een congres kan organiseren zijn beperkt. Veel congrescentra zijn te groot en/of te duur, andere zalen te klein om onze gemiddelde congressterkte te bevatten.

Daarom heeft het HB reeds nu het voorjaarscongres 1979 moeten vaststellen. Deze 24e Algemene Ledenvergadering zal plaatsvinden op

VRIDAGAVOND 23 en ZATERDAG 24 maart 1979 in de Grote Zaal van Krasnapolsky te Amsterdam.

Hoewel het de bedoeling was dit congres in Utrecht te houden, waarop door veel leden was aangedrongen, moesten wij bij gebrek aan akkomodatie in februari en maart 1979 uitwijken naar Amsterdam.

Krasnapolsky is echter uitstekend met openbaar vervoer te bereiken, terwijl ook een parkeergarage aanwezig is.

Reserveer nu reeds 23 en 24 maart '79 voor ons voorjaarscongres !!

EEN MILJOEN op gironummer 1.000.000!

Op dit nummer alleen uw bijdragen voor het verkiezingsfonds. Geen contributie!

Uw contributie op gironummer 1477777.

UIT DE FRACTIE

De fractie van D'66 acht het onontkoombaar dat er een bezuinigingsprogramma wordt opgesteld. Evenwel, de meest effectieve wijze om de problemen te verminderen is een uiterste loonmatiging, die immers gunstig werkt op de werkgelegenheidssituatie en de bestrijding van de inflatie. Gecombineerd met zo een inspanning om tot loonmatiging te komen acht de fractie van D'66 een bezuinigingsprogramma van f 10 miljard in 1981 te hoog.

In het formatie-akkoord PvdA/CDA/D'66 was een basisbezuiniging van f 4 miljard voorzien. Echter, sedertdien is de verwachte economische groei gedaald tot 3% per jaar. Dit maakt in vergelijking tot het principe-akkoord van 1977 een extra bezuiniging van f 3 miljard nodig. Op grond hiervan is voor D'66 een totaal ombuigingsprogramma van ongeveer f 7 miljard in 1981 aanvaardbaar. Een totaal ombuigingsprogramma van f 7 miljard lijkt de fractie in het licht van de korte termijn van 3 jaar, waarin dit gerealiseerd zou moeten worden, en in het licht van de wenselijkheid om de kwaliteit van de collectieve voorzieningen in stand te houden, aanzienlijk realistischer dan het ombuigingsprogramma van f 10 miljard van het kabinet. Bij een geringe initiële loonstijging en een neerwaartse druk op de incidentele looncomponent mag worden verwacht dat bij een dergelijk bedrag aan ombuigingen de werkloosheid tot onder de 200.000 en mogelijk zelfs tot 150.000 kan worden teruggedrongen.

De orde van grootte van de voorgestelde bezuinigingen op ambtenars-salarissen is voor de fractie van D'66 niet onaanvaardbaar met dien verstande dat het anders moet worden ingevuld. Meer in het bijzonder wordt daarbij gedacht aan een verhoging van de eigen pensioenbijdrage, met name voor de hogere salarisgroepen, omdat de eigen bijdrage voor hen laag is in verhouding tot de werkelijke kosten van de pensioenvoorziening.

D'66 voelt weinig voor bezuinigingen op de salarissen van werknemers in de gezondheidszorg, die immers minder goede secundaire arbeidsvoorwaarden hebben dan de ambtenaren.

Tegen de orde van grootte van bezuinigingen in de kinderbijslagnsfeer bestaan weinig bezwaren. De fractie van D'66 wijst echter het voorstel om dit eenzijdig door de ouders van 16- en 17-jarige kinderen te laten opbrengen af. D'66 ziet liever een vermindering van de progressie naar

kindertal en/of een differentiatie van de uitkering naar de leeftijd van de kinderen. Aantasting van de welvaartsvastheidsbepalingen bij de sociale uitkeringen wordt door D'66 afgewezen.

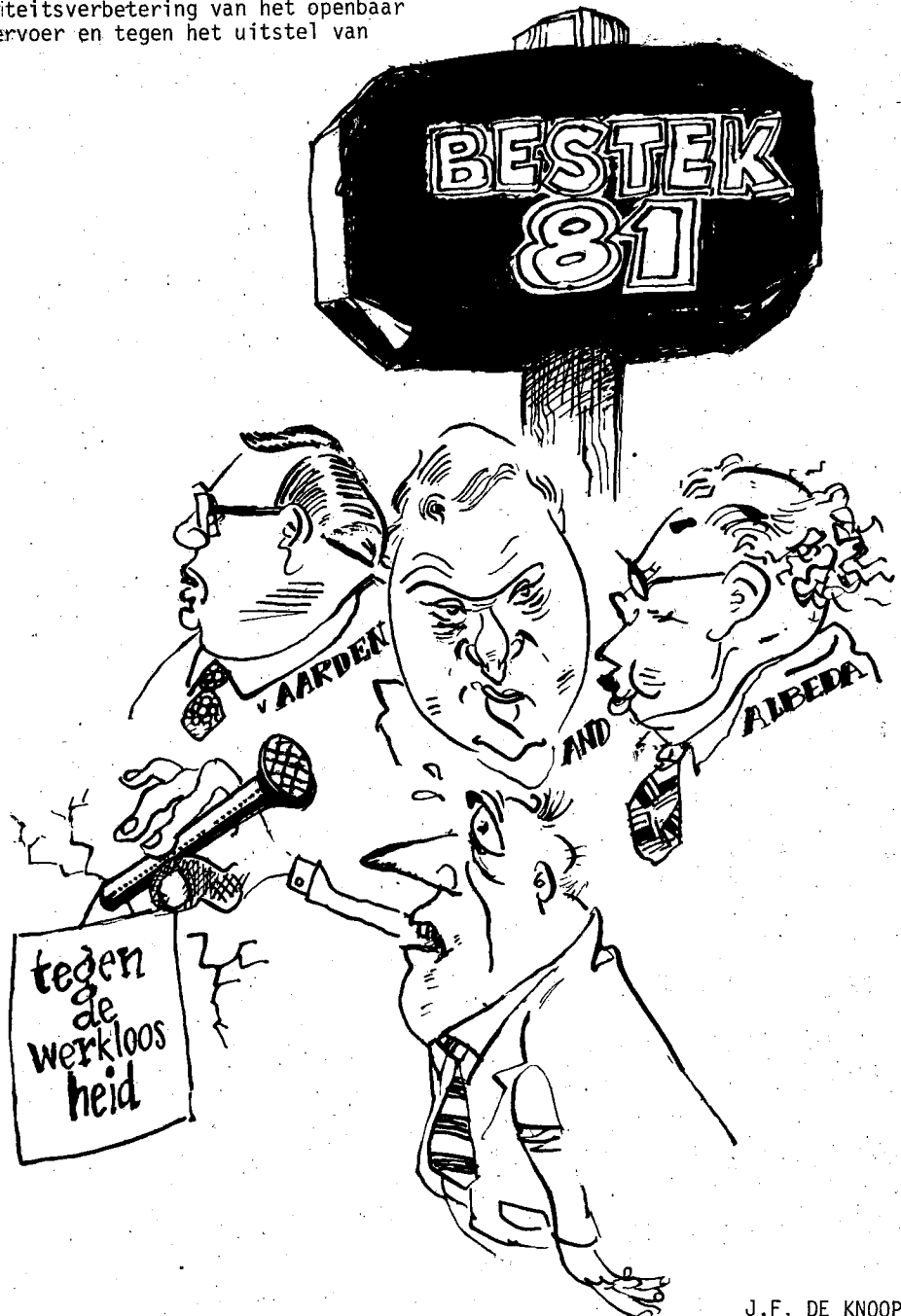
Onder zeker voorbehoud kan de fractie van D'66 de orde van grootte van bezuinigingen op het gebied van ziekenhuisbedden en functie-uitbreiding van ziekenhuizen aanvaarden.

Bij de ombuigingen in de sfeer van de rijksuitgaven is het opvallend dat alleen voor defensie en de civiele verdediging extra uitgaven van tezamen 300 miljoen gulden zijn voorzien. Dit staat wel in schril contrast met de aanzienlijke verlagingen die voor de meeste andere departementen worden voorgesteld. In dit verband heeft D'66 met name grote bezwaren tegen de voorgenumen vertraging van de kwaliteitsverbetering van het openbaar vervoer en tegen het uitstel van

voorgenomen maatregelen ter verbetering van het milieu. Ook de voorgestelde beperking van de stijging van het aantal premiekoopwoningen stuit bij D'66 op ernstige bezwaren.

Partijpolitiek gesproken vraagt D'66 zich af of het CDA door met een ombuigingsoperatie van 10 miljard akkoord te gaan, niet een te grote concessie aan de VVD heeft gedaan. In dat verband lijkt er op zijn minst ruimte voor ernstige twijfel of het CDA-programma "Niet bij brood alleen" binnen het nu vastgestelde kader nog wel uitvoerbaar zal zijn. D'66 vreest dat het CDA het de komende vier jaar wel bij brood alleen zal moeten stellen. In elk geval hebben ze nu een bestek om de droge boterham mee naar binnen te werken.

30 juni 1978. M.B. Engwirda.

PORTRET

van een partijganger

DE DEMOCRAAT IN GESPREK MET JACOB KOHNSTAMM

Jacob Kohnstamm (29)

- geboren in 1949,
- verhuisde toen hij 4 was naar Luxemburg,
- toen hij 12 was naar Brussel,
- ging in Brussel naar de Europese school en in 1968 naar de Universiteit van Amsterdam (andragogiek, later rechten),
- is sinds 1970 lid van D'66 en was onder meer vice-voorzitter van de afdeling Amsterdam en lid van het presidium van de Voorlopige Advies Raad,
- is sinds 20 mei 1978 voorzitter van de Advies Raad van D'66,
- verdient sinds een half jaar zijn brood op een advocatenkantoor in de hoofdstad.

Bij nacht en ontij

'Ik ben op heel curieuze wijze lid geworden van D'66. Het was in 1970, vóór de raadsverkiezingen. Ik woonde toen in Amsterdam in een studentenhuus en ook daar was de polarisatie D'66-VVD hevig. Om 3 uur 's nachts op het toppunt van de discussie waren we het over één ding eens: we moesten een daad stellen en lid worden van de respektievelijke partijen die we zo fel verdedigden. Ik belde - in het holst van de nacht - het secretariaat in de Langestraat op en werd genoteerd als lid van D'66. Het werd een grandioze overwinning, want de VVD, die door anderen werd gebeld, sliep...!' Zo vertelt Jacob Kohnstamm aan de Democraat zijn intrede in de partij. Je was van huis uit natuurlijk aardig politiek 'besmet'?

'Er werd wel belangstelling gewekt, maar er was geen sprake van indoc-trinatie. Op de middelbare school in Brussel spelde ik na verkiezingen de Nederlandse kranten, ik maakte plattegronden van de Tweede Kamer of gooide met darts naar foto's of namen van leden van confessionele partijen. Pas echt gegrepen werd ik door de mei-revolutie van '68 in Parijs. Het was mijn eindexamenjaar op de Europese school. Wij probeerden iets van die atmosfeer over te brengen naar Brussel. Dat consequent nemen van eigen verantwoordelijkheid sprak mij zéér aan. Daar besloot ik ook andragogiek te gaan studeren in Amsterdam.'

Het Maagdenhuis

'Ik werd corplid en kwam in een rechts dispuut. Van mijn jaar was ik het enige corplid dat aan de sociale faculteit studeerde. En in die faculteit was ik dus ook de enige "kale". Ik bewoog mij tussen twee werelden die in staat van oorlog met elkaar waren. De andragogen kozen mij in hun studieraad. Ik deed een poging om mee te werken aan het gestalte geven van inspraak, eigen verantwoordelijkheid en meedenken in de faculteit. Het werd een volslagen fiasco. Andragogie mag dan in wezen het beroepsmatig intentioneel begeleiden van veranderingsprocessen zijn, van dat alles kwam in de faculteit zelf niets terecht. Toen de plannen kwamen om iets structureels te gaan doen heb ik daar van het begin af aan van harte aan meegewerkt. Eerst werd de aula bezet, daarna het Maagdenhuis. Ik bleef in de aula. Ik denk dat dat een belangrijk moment voor mijn inzicht in de democratisering is geweest. De aula had bij plenaire vergadering besloten om het Maagdenhuis niet te bezetten. Je vindt het nergens terug in de boeken, maar ik weet het, ik was erbij, toen dat besluit werd genomen. Enkele dagen na dit besluit raakte ik bij toeval verzeild in een gesprek tussen de bonzen van de bezetting. Daar hoorde en merkte ik hoe de vergadering van de volgende dag compleet werd voorgekookt! Zo in de trant van: En dan sta jij op en dan zeg jij dat en dan jij enzovoort. En het gebeurde de volgende dag precies zoals afgesproken. En tijdens die bijeenkomst kwam er ineens een groep mensen binnen die riep: Het Maagdenhuis is open, wij kunnen er nu heen. Het was tegen de democratische besluitvorming, maar bijna iedereen liet zich overrompelen en ging. Ik ben toen nog een paar dagen in de aula gebleven en daarna vertrokken, vooral omdat ik teleurgesteld was over dat slordige verloop.

'Ik ben een kind van mijn tijd. Dat betekent dat democratisering een vanzelfsprekendheid voor me is'

Zeer gefrustreerd door het hele gebeuren bij de andragogen ben ik omgezwaaid naar de juridische faculteit. Ik ben wel in de democratiseringsbeweging gebleven. Heb vier jaar in de faculteitsraad gezeten, twee jaar in het algemeen bestuur en één jaar in het dagelijks bestuur.' Waar wortelt nou jouw belangstelling voor de Democraten?

'Zoals ik al zei: politiek denken was thuis met de paplepel ingegeven. Mijn vader was een echte 'doorbraakfiguur', half socialist, half Vrijzinnig Democratische Bond. Staatsrecht was mijn hoofdrichting en dat alles bracht grote belangstelling mee voor contemporaine politieke geschiedenis. In die geschiedenis van de Vrijzinnig Democratische Bond kom je al in 1901 sleutelbegrippen tegen als medezeggenschap, emancipatie,

'Van Aad Nuis heb ik begrepen hoe je integer kunt blijven en toch aan het politieke machtsspel mee kunt doen'

democratisering. Het was een soort geruststelling voor mij om dat te lezen. Vooral toen het in 1974 met de partij de verkeerde kant uitging. Weliswaar dreigde ik politiek volstrekt dakloos te worden. De progressieve volkspartij kwam niet van de grond en geen enkele andere partij sprak mij aan, maar: bladerend in de geschiedenis werd ik bevestigd: de goede politieke denkbeelden breken toch wel door.'

Credo

En vanaf die tijd probeer je die ideeën een handje te helpen? 'Mijn eigenlijke deelname aan activiteiten binnen de partij is van betrekkelijk recente datum. Het begon op het congres in Leiden in 1975. Daar raakte ik in een heftige discussie met die grijze fotograaf die op alle politieke bijeenkomsten foto's maakt. Hij maakte een vervelende opmerking en ik ging daar heel fel op in. Over het bestaansrecht van de partij, je kent dat. Er kwamen allerlei mensen omheen staan en één van die mensen was Carel van Sitteren, mijn politieke vader in Amsterdam. Hij nodigde mij uit in de werkgroep landelijke politiek. Ik kwam in die werkgroep op het moment dat ik zelf zeer hevig aan het denken was over wat het centrale thema zou moeten zijn van de tweede helft van de zeventiger jaren. Voor mij is dat: de anonimiteit van mensen in grote massa's, in grote woon- of werkeenheden. Zet dat naast de gegevens: De kerk bestaat niet meer. Sociale klassen bestaan nog wel, maar je kunt er uit als je wilt. Carrière bestaat niet meer, tenminste niet als norm, huwelijk als norm evenmin. Die anonimiteit aan de ene

kant, de volstrekte regelloosheid of normloosheid aan de andere, brengt mensen in individuele conflicten, waar niemand nog een antwoord op heeft en waaraan politici tot voor kort geen enkele aandacht gaven. Inflatie, werkloosheid, democratisering, bezuiniging, het zijn allemaal wezenlijk belangrijke dingen, maar ik denk dat tenslotte het probleem van de tweede helft van de zeventiger jaren is die richtingloosheid, waarin de gezamenlijke mensheid de individuele burgers laat rondzwerven. En hoe je het ook wendt of keert: Amsterdam, de universiteit, dat ligt toch een aantal jaren voor en daar heb ik het aan den lijve ondervonden, privé zowel als bij een aantal mensen om mij heen. Ik denk dat we daar een antwoord op zullen moeten vinden. Dat antwoord moet een nieuwe norm zijn die iedereen ruimte genoeg laat voor maximale individuele ontplooiing. Met dat verhaal maakte ik mijn entree in de Werkgroep Landelijke Politiek. Ik wilde daar met politiek gelijkgerichte mensen over praten. Dat was eind 1975, begin 1976. Ik geloof niet dat ik toen iemand echt overtuigd heb, maar de reacties waren toch van dien aard dat ik bevestigd werd in mijn overtuiging dat D'66 de enige club was, waar ik dit kwijt kon. Behalve door Jan Terlouw heb ik dit ook nog nooit door een politicus horen verwoorden en hij deed het op een Amsterdamse verkiezingsbijeenkomst in Kras, maar veel duidelijker en minder emotioneel dan ik het nu vertel.

'We kunnen niet genoeg bezig zijn over emancipatie. Niet van "de" vrouw, neen over de emancipatie van ik, en ik, en ik'

Het is mijn credo, ik heb geen idee hoe het te verwezenlijken, ik weet geen begin, alleen een richting. Ik denk dat we het moeten zoeken in de individualiteit van de mensen. Als de normen wegvallen worden mensen op zichzelf teruggeworpen en dan zullen ze in zichzelf die norm moeten zien te vinden. Zonder het zeker te weten, maar intuïtief denk ik dat daar op scholen en in opleidingen te weinig aandacht aan wordt besteed. We leiden mensen op om te werken, om productief te zijn. Maar we zullen hen in de eerste plaats moeten leren zichzelf te zijn.'

Raad eens...

'Zo kwam ik in het Amsterdamse bestuurlijke wereldje, leerde mensen kennen, heb meegewerkt aan de nota kunst en cultuur voor de verkiezingen van mei 1977. Voor het beleidsprogramma 1977-1981 schreef ik het hoofdstuk Emancipatie van vrouw en man. En

samen met Martin Geers heb ik de motie ingediend die tenslotte geleid heeft tot de oprichting van de Voorlopige Advies Raad.'

En intussen ben je voorzitter van de Advies Raad geworden. Hoe zie je de functie van die Raad?

'Ik denk dat die Raad nog wat nieuw is binnen de partij-organen, dat het hoofdbestuur veel meer een gevestigde instantie is, die zijn invloed

'Ik zal nooit iemand anders vragen om tegen betaling mijn rommel op te ruimen, mijn huis schoon te houden'

heeft op de gang van zaken. Ik vind wel, voor zover ik dat kan overzien, dat de leden van de huidige adviesraad de mensen zijn, die eigenlijk de politieke beslissingen moeten nemen, die niet zijn voorbehouden aan de Algemene Leden Vergadering. Ik denk ook dat de Adviesraadleden zich het recht daarop moeten toeëigenen. Soms vrees ik wel eens dat - als de ontwikkelingen die kant uitgaan - er nog wel eens een gevechtje kan ontstaan met het hoofdbestuur.'

Is het niet veeleer zo dat de kwaliteit van de adviezen de waarde en het gewicht van de Adviesraad bepaalt, veel meer dan de goede structuur, het reglement van orde of de erkenning door hoofdbestuur en partij? Waardevolle adviezen - hoe vervelend misschien ook op het moment - zullen fractie en hoofdbestuur er vanzelf toe brengen om in netelige kwesties te zeggen: laten we eens vragen wat de Adviesraad er van zegt. Aanhoudend geroept om erkenning versterkt bij mij de vrees voor een nieuwe belemmering voor goed contact binnen de partij. Dat kan toch nooit de bedoeling van de Adviesraad zijn?

'Ik wil geen gevecht met het hoofdbestuur om de macht, maar het hoofdbestuur trekt toch dingen naar zich toe, waarvan ik denk dat ze meer naar de partij toegespeeld zouden moeten worden. Dat zou kunnen via de Adviesraad.'

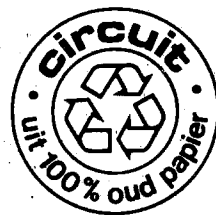
Nuances

Jij bent wel gelukkig met de actiebeginselen van de partij?

'Ja, maar ik denk dat die pas voor mij zullen gaan leven als die punten vertaald zijn in een echte politieke richting. Ik sta niet zo klaar om die zelf te gaan formuleren. Ik ben wel zeer overtuigd van de noodzaak dat ze geformuleerd worden. Overigens zie ik dat binnen onze partij niet gebeuren zonder zéér uitvoerige discussies. Er is geen partij die zich zo intens druk kan maken over een eenvoudige dubbele punt als juist D'66. Als ik die tot in den treure afgewogen teksten lees, dan denk ik: er mag toch wel eens ooit

een iets minder genuanceerde uitspraak worden gedaan? Bijvoorbeeld over Argentinië had ik wel wat krachtiger teksten willen horen. Ik heb daar trouwens ook voor gepleit. Ik houd wel van een partij die af en toe eens zonder al dat voorbehoud durft te zeggen wat zij denkt.' Als het aan de voorzitter van de Adviesraad ligt, kan de vaderlandse pers nog opkijken!

Stijn Verbeek

KRINGLOOPPAPIER

Uw Democraat wordt er op gedrukt, het Beleidsprogramma en het Signalement hebben de vertrouwde grauwsliuier, en zo krijgen velen het kringlooppapier onder ogen. Voor de fabricage is minder energie en water nodig en zo leveren wij op die manier een kleine bijdrage aan een minder snelle verslechtering van het milieu. De Vereniging Milieudefensie heeft een lijst samengesteld van verkooppunten van kringlooppapier. Zowel het landelijk secretariaat van D'66 (070-453271) als het secretariaat van Milieudefensie (020-221366) kunnen u vertellen of er in uw buurt zo'n verkooppunt is.

d'66

SECRETARIAAT: JAVASTRAAT 6
DEN HAAG
TEL. 070-453271
070-467188

ingezonden BRIEVEN

UITWIJZING MAROKKANEN

door Anton van LijsseL. ★

De Kamerfractie van D'66 heeft op 3-8-1978 een persbericht uitgegeven, waarin ze pleit voor het verlenen van een verblijfsvergunning aan de groep van 182 Kerkmarokkanen, omdat de destijds afgekondigde regularisatiemaatregel humaan gehanteerd dient te worden.

Op zich een zeer lofwaardig standpunt. In hetzelfde persbericht staat echter ook, dat de Kamerfractie geheel blijft staan achter deze regularisatiemaatregel. Hieruit moet geconcludeerd worden, dat de Kamerfractie van mening is, dat ze over de resultaten van de regularisatie tevreden kan zijn. Het tegendeel is echter waar. Doordat een lid van de Vaste Kamercommissie voor Sociale Zaken opzettelijk de op handen zijnde regularisatie heeft laten uitlekken, moest voortijdig een maatregel worden uitgevaardigd. Ondanks het feit dat dit het geluk van duizenden illegalen en miljoenen gulden van de Nederlandse belastingbetaler heeft gekost, is naar de dader nooit een serieus onderzoek ingesteld.

De eerste versie van de regularisatiemaatregel leek meer een regularisatie van "bonafide" malafide werkgevers dan van illegalen, daar alleen die illegale werknemers geregulariseerd konden worden, voor wie door de werkgevers belasting en sociale premies betaald waren. Hoewel er een wervingsstop was, konden op deze wijze werkgevers, die alleen de Wet Arbeidsvergunning Vreemdelingen, maar niet de belasting en sociale premies ontrokken hadden, alsnog aan legale buitenlandse werknemers komen. De bewijsvoering was hierbij geen enkel probleem en ook de desbetreffende werkgevers liepen geen enkel gevaar voor naheffingen en boetes over de tijd dat de geregulariseerde werknemers nog illegaal waren.

Vervolgens werd de regularisatiemaatregel enige malen verruimd, waarbij zich problemen met de bewijsvoering gingen voordoen. Illegalen moesten achteraf kunnen aantonen, dat zij vóór 1 november 1974 in Nederland waren. Voor een illegaal (die alle sporen van zijn verblijf zoveel mogelijk uitwist) maar al te vaak een hopeloze zaak.

Evenwel om de illegalen behulpzaam te zijn, werd bepaald, dat verklaringen van koppelbazen en andere malafide werkgevers betrouwbaar waren;

verklaarden zij dat een illegaal bij hen had gewerkt, dan werd hij geregulariseerd; verklaarden ze dat een illegaal niet bij hen gewerkt had, dan werd hij niet geregulariseerd. Verklaringen van illegalen werden - zelfs onder ede - sowieso niet geloofd.

Werkgevers die verklaarden dat een illegaal bij hen gewerkt had, liepen gevaar hiervoor achteraf bestraft te worden. Hoewel dit voor zover bekend nooit gebeurd is, werden werkgevers hier vaak op geattendeerd door de vreemdelingendiensten. Als een malafide werkgever naar aanleiding hiervan zijn eerdere verklaring introk, werd hij opnieuw geloofd en werd de illegaal niet geregulariseerd.

Al met al een weinig frisse bedoening; en hoewel de uitvoering van de regularisatiemaatregel door de vreemdelingendiensten niet onder verantwoordelijkheid van Zeevalking maar onder die van Van Agt ressorteerde, is deze uitvoering toch onlosmakelijk met de regularisatiemaatregel verbonden. Bovendien is een gelijktijdige aanpak van illegale werkgevers achterwege gebleven. Was dit wel gebeurd - en het in dienst hebben van illegalen voor een werkgever onverantwoord geworden - dan zouden malafide werkgevers eerder geneigd zijn geweest om medewerking te verlenen bij het regulariseren van bij hen werkzame illegalen en zouden geregulariseerde illegalen niet ontslagen zijn. Opsporing en bestraffing van illegale werkgevers op grond van art. 14 van de uit 1964 daterende Wet Arbeidsvergunning Vreemdelingen - met een maximumstraf van een maand hechtenis per overtreding - bleef (opzettelijk) achterwege. Ondanks aandringen bij minister Van Agt is hij niet hiertoe overgegaan en ook de volksvertegenwoordiging heeft hem daarvoor niet ter verantwoording geroepen. (Overigens ligt hier ook nu een taak voor de Kamerfractie, omdat deze wet nog steeds niet toegepast wordt.)

Om al deze redenen is op de eerste plaats de Nederlandse overheid verantwoordelijk voor het ontbreken van harde bewijzen voor de 182 Marokkanen en daar hebben deze met hun acties op willen wijzen. Dat zij door op te komen voor hun rechten groot gevaar lopen bij uitwijzing, is een tweede reden waarom ze voor een verblijfsvergunning in aanmerking moeten komen. Het wijzen op deze tweede reden mag echter de eerste reden niet naar de achtergrond verdringen.

Een duidelijke uitspraak van D'66, dat de regularisatie met meerdere ernstige fouten is gepaard gegaan, zou de positie van deze Marokkanen meer hebben versterkt dan een enkel pleidooi voor genade.

Misschien kan dit nog komen?

PROGRESSIEF AKKOORD EN EEN
TE SNELLE CONCLUSIE

door: Elias de Haan, ★
D'66 Hoogezand-Sappemeer.

Een zelfstandig opererend D'66, zonder een progressief akkoord, levert per definitie meer stemmen op. Dit was de tendens van een artikeltje in de Democraat no.5.

Eerlijk gezegd is mij dat in het verkeerde keelgat geschoten. De schrijver, Frans Dingemans, concludeerde uit een aantal voorbeelden dat een progressieve samenwerking bij een gemeenteraadsverkiezing verlies zou opleveren.

Had hij meer voorbeelden van een samenwerking aangehaald, dan had hij kunnen zien dat een progressieve combinatie best kan. Hoogezand-Sappemeer is er zo'n voorbeeld van; en er zijn vast nog wel meer gemeenten te vinden waar het wel goed is gegaan.

Ter illustratie: Op basis van de uitslagen van de Provinciale Statenverkiezingen hadden D'66 1½, dus 1, en PSP/PPR gezamenlijk krap 1 zetel gekregen. Nu wij een combinatie zijn aangegaan met deze partijen hebben we gezamenlijk 3 zetels.

Hieruit blijkt dat er zoveel variabelen zijn, dat de "per definitie-conclusies" zeer gevaarlijk zijn. Afgezien nog van het feit dat in een redactioneel artikel zowel de positieve als de negatieve zijden moeten worden uitgespit.

Overigens ben ik het met de schrijver eens, dat er wel moet worden gestreefd naar een zo onafhankelijk mogelijke opstelling, echter niet ten koste van alles.

HET HOOFDBESTUUR

PERSVERKLARING dd.9-8-'78 over de
182 MAROKKANEN IN DE DUIF

Het hoofdbestuur van D'66 wil hierbij - wellicht ten overvloede naast de duidelijke fractieuitspraak hieromtrent - haar steun uitspreken aan de acties, die erop gericht zijn de 182 Marokkanen in De Duif de mogelijkheid te geven om in Nederland te blijven.

Het hoofdbestuur is met de fractie van mening dat, gezien de omstandigheden van deze mensen, de staatssecretaris de plicht heeft de betrokkenen regeling in het onderhavige geval met soepelheid toe te passen.

D'66 houdt zich op de hoogte van de ontwikkelingen in De Duif.

UIT DE FRACTIE

DE MAROKKANEN EN D'66, EEN BEZOEK AAN DE DUIF

door: Elida Wessel.

De gang van zaken rond de uitwijzing van de 182 Marokkanen toont weer eens aan hoe onontbeerlijk voor het functioneren van de parlementaire democratie de voeding vanuit de samenleving is. De vervreemding die bij regering en grote groepen parlementariërs optreedt na vestiging op het Binnenhof behoeft correctie en een actie die stoelt op oprechte (en te rechte!) verontwaardiging is daarvoor een uitstekend middel.

De houding van D'66 in deze hele geschiedenis is volstrekt consequent geweest. Wij hebben indertijd de door Henk Zeevalking afgekondigde regulisatiemaatregel gesteund, die beoogde een eind te maken aan een ongelimiteerde toestroom van buitenlandse arbeiders naar ons land en aan het misbruiken van deze groep door werkgevers. Bij deze op zich juiste maatregel dreigden deze Marokkanen tussen wal en schip te raken, zij zagen geen mogelijkheden hun verblijf te legaliseren en gingen in 1975 in hongerstaking. Zeevalking bezocht hen, raakte overtuigd van hun noodsituatie en verleende uitstel tot hun zaak door de Raad van State behandeld zou zijn. Hij zette daarmee natuurlijk een proces in gang dat openingen mogelijk ging maken. Drie jaar later, in februari 1978, pleitte hij als Kamerlid in de Vaste Kamercommissie van Justitie opnieuw voor deze speciale groep. Dat mevrouw Haars weinig voelde voor uitzonderingen werd toen al duidelijk.

De voor de Marokkanen negatieve uitspraak van de Raad van State versterkte de Staatssecretaris in haar mening dat zij met haar strakke beleidslijn op de goede weg was. Alvorens het uitwijzingsbevel te tekenen, belegde zij op 3 augustus jl.

een bijeenkomst met vier leden van de grootste politieke partijen, tevens lid van de Vaste Kamercommissie van Justitie om hun mening te peilen. Na overleg met Henk Zeevalking en Jaap Terlouw ging ik daar voor de D'66-fractie heen, gewapend met de nieuwste feiten van Amnesty International. Het hielp niets. Niemand van de aanwezige Kamerleden, ambtenaren en de Staatssecretaris voelde iets voor uitstel, laat staan afstel van de uitwijzing. D'66 stond op dat moment alleen. Via een persbericht maakten we die dag ons standpunt nog eens bekend: geen generaal pardon, maar wel een uitzondering voor deze speciale groep nu er nieuwe feiten waren, zoals verscherpt regiem in Marokko, steun van de vakbeweging en werk voor de betrokkenen. Veel hoop had ik er zelf toen niet meer op.

Maar zie, de samenleving heeft haar eigen wetten. Wanneer formele procedures tot al te notoir onrecht leiden, straft het kwaad zichzelf: de Raad van Kerken zet zich fors in, de PPR komt terug van vakantie, Amnesty International blijft goede informatie leveren en veel publiciteit in onder meer Volkskrant en Trouw maakt ook anderen wakker. Avro's Televizier laat na mevrouw Haars Jan Terlouw aan het woord, die het D'66-standpunt terzake nog eens onderstreept. Daarnaast plaatst hij de kwestie in het ruimere kader van de internationale arbeidsverdeling en het probleem van het vuile werk waar wij ons te goed voor voelen, maar wel gastarbeiders voor wensen in te schakelen.

De actie komt op gang en wanneer ik een week later D'66 vertegenwoordig op een grote solidariteitsnacht in De Duif in Amsterdam, is de stemming in Nederland voor de Marokkanen heel wat gunstiger. De eerste die ik in De Duif tegen het lijf loop is Jaap van der Doef (PvdA), die me op mijn verbaasde vraag: "zo, is de PvdA om?" omstandig begint uit te leggen hoe de PvdA eigenlijk altijd al ..., maar ... enz. Ik luister al niet meer, want ergens achteraf in de kerk staat een televisie aan die via het nieuws laat weten dat CDA en VVD bij de regering om uitstel van de uitzetting hebben gevraagd. Het begint te dagen

Zo'n bezoek aan een actiecentrum als De Duif is werkelijk hartverwarmend. Er zijn honderden mensen. Naast de kerkbanken liggen matrassen voor de verblijvende hongerstakers en hun sympathisanten. Met de Marokkanen is Frans de voertaal. Ze verbinden met D'66 direct de naam Zeevalking, informeren of hij nog steeds "assez gros" is. Ik onderteken namens D'66 nog weer een verklaring van solidariteit. Tamelijk overbodig van onze kant, want ook het D'66-hoofdbestuur heeft die week al een duidelijke verklaring uitgegeven, maar voor dit

soort formaliteiten is het nu niet de plaats of het uur.

Intussen wordt in de kerk een heel program afgewerkt. Een reeks sprekers krijgt drie minuten om namens een of andere organisatie het woord te voeren. Gelukkig komen de Marokkanen eerst zelf aan bod. Bleekjes staan ze daar zich te verontschuldigen voor hun eigen bestaan hier op deze aarde; hun vriendelijke hulpeloosheid wordt geheel overschaduw door geroutineerde sprekers die daarna komen. Wolff van de CPN, Van Bennekom namens de advocaten en Jaap van der Doef over het duidelijke standpunt van de PvdA. Op zo'n moment voel ik me een beetje opgelaten. Het lijkt zo goedkoop: worden hier nummers gemaakt terwille van of ten koste van mensenlevens? Gelukkig is er niet veel tijd voor zulke sombere gedachten: muziekgroepen treden op met strijdlieden die de hele kerk, er zijn nu zeker 1000 mensen, moet meezingen. Dat kost geen moeite, iedereen doet graag mee en de voorzanger geeft perfect de toon aan. Het zijn doorgaans nieuwe woorden op bestaande melodieën. Een enkele herken ik van de demonstratie bij de vrouwengevangenis en kan ik dus meezingen. Hierdoor voel ik me nu geheel opgenomen in de happening, hier gebeurt werkelijk iets, er springen vonken over.

Tegen de tijd dat ik voor D'66 aan de beurt ben als ongeveer dertiende spreker (maar eerste spreekster) is alles al gezegd. Mijn thuis bedachte zinnen kan ik wel vergeten, zouden trouwens ook uit de toon vallen in dit klimaat. Dus ik zeg maar iets over het juiste gebruik van kerken, over de betrekkelijkheid van juridische argumenten en over het hart van de samenleving, dat wel hier en niet op het Binnenhof klopt. Het voornaamste is in zo'n geval dat iedereen weet dat D'66 ook aanwezig is. Van een magere, solidair hongerstakinge Nederlander krijg ik daarna een slokje taptemelk. Hij staat het af van zijn uitgekiende rantsoen. Ik voel me ineens ontzettend schuldig, dat ik nog een stevige bruine bonenprakt voor ik hier naar toe ging. Ik hoop maar dat dat niet te zien is. De enige spreker die te midden van alle liederen daarna nog de volle aandacht krijgt, is de pastoor van de kerk. Heel fijntjes en zachtmoedig wijst hij nog eens op de C van het CDA. Jammer dat mevrouw Haars er niet is.

Als ik me een weg baan door de menigte om de laatste trein te halen, kom ik natuurlijk D'66-ers tegen zoals ons Zuid-Hollandse Statenlid Van Lijssel van de Stichting Buitenlandse Werknemers, terwijl Rien van Nierop onze permanente vertegenwoordiger hier blijkt te zijn. D'66 wil de revolutie vóór zijn. Ja, maar soms moet je zelf revolutie maken.

GESCHILLENCOMMISSIE

Nadat in de Democraat van maart 1978 de onverkorte tekst en achtergrond van de uitspraak van de Geschillencommissie betreffende het amendement Coorengel over de contributieregeling is opgenomen, meent de commissie dat nadere informatie over haar activiteiten nederst is.

De tot nu toe in 1978 gemelde geschillen alsmede de daarbij behorende uitspraken worden hieronder in volgorde van binnenkomst verkort weergegeven.

Geschil '78/1

Voorgelegde situatie

Een lid verwijt een orgaan van de partij dat het te weinig aandacht heeft besteed aan het gevraagde onderzoek naar de politieke betrouwbaarheid van een lid, kandidaat voor één van de vertegenwoordigende lichamen.

Uitspraak

Een geschil tussen een lid en een bestuursorgaan kan door de commissie in behandeling worden genomen ook al blijkt het lid, na indiening van het geschil zijn lidmaatschap te hebben opgezegd. Het inhoudelijke oordeel over de vraag of een lid politiek (on)betrouwbaar is of niet komt toe aan bestuursorganen en ledenvergaderingen van de partij. De Geschillencommissie beoordeelt in voorkomende gevallen uitsluitend of door organen van de partij in voldoende mate aandacht is besteed aan informatie m.b.t. leden, voor zover deze informatie zou kunnen leiden tot de constatering dat er strijd is met de statuten, het huishoudelijke reglement en een redelijke uitleg hiervan.

Aangezien er door het betrokken partijorgaan voldoende aandacht is besteed aan de hem verstrekte informatie, wordt het geschil ongegrond verklaard.

Geschil '78/2

Voorgelegde situatie

In een na schriftelijke verkiezing door alle leden van de afdeling vastgestelde kandidatenlijst voor de gemeenteraadsverkiezingen was, door terugtrekking van enkele kandidaten, een wijziging ontstaan die het aantal kandidaten beneden een vermeend vereist minimum voor een dergelijke lijst had doen zakken. Gezien het algemeen onder de afdelingsleden levend verlangen om deel te nemen aan de onderhavige verkiezingen besloot het afdelingsbestuur tot een herstemming onder de aanwezige leden op de eerstvolgende ledenvergadering na voorlegging van een gewijzigde lijst en om de alsdan en aldus vastgestelde lijst schriftelijk door alle

leden door middel van referendum ("ja" of "nee") te laten goedkeuren. Was de gevolgde procedure reglementair?

Uitspraak

Hoewel het hoofdbestuur van D'66 voor de gevolgde procedure (overigens met duidelijke tegenzin) dispensatie krachtens artikel 137 van het Huishoudelijk Reglement had verleend, was de Kamer van de Geschillencommissie toch van oordeel dat het meer in de geest van het Huishoudelijk Reglement was opnieuw een uitspraak van alle leden van de afdeling te vragen.

De leden van de afdeling hadden onvoldoende tijd gehad zich te beraden over de na de terugtrekking van enkele kandidaten ontstane situatie en om zich voor te bereiden op een beslissing over een nieuwe lijst tijdens de eerstvolgende vergadering van alle leden. Alle leden van de afdeling dienden daarom in staat te worden gesteld zich schriftelijk uit te spreken over de naam van de lijsttrekker en over de samenstelling en volgorde van de kandidatenlijst.

Geschil '78/3

Voorgelegde situatie

De mogelijkheid bestaat om bij kandidaatstellingen van D'66 gebruik te maken van het ledenbestand teneinde voorkeur voor bepaalde kandidaten uit te spreken; kan hiervan ook gebruik worden gemaakt om negatieve mededelingen omtrent bepaalde kandidaten uit te spreken?

Uitspraak

Elk lid heeft het recht te weten wie zijn mede-leden zijn en dient derhalve inzage in het landelijk/regionaal of plaatselijk ledenbestand te kunnen krijgen. Het Huishoudelijk Reglement spreekt van een verstrekkingsplicht slechts bij verkiezingen van Eerste en Tweede Kamer. De commissie heeft zich er niet over uitgesproken of een dergelijke plicht ook bij andere kandidaatstellingen dient te gelden, daar dat in dit geval niet ter zake doende was, gezien het hierboven reeds genoemde recht op inzage. Als aan het verlenen van inzage in adressenbestand voorwaarden zouden worden verbonden, betekent dat censuur door het verstrekkende partijorgaan, hetgeen ongewenst en ongeoorloofd lijkt.

In een democratische partij hebben de leden, om tot een verantwoorde keuze te kunnen komen, recht op zoveel mogelijk informatie over kandidaten. Derhalve meent de Geschillencommissie dat een aanbeveling evenzeer positieve als negatieve informatie kan bevatten, hetgeen niet

Geschil '78/4

Voorgelegde situatie

Tijdens een besloten vergadering van een regiobestuur heeft één van de bestuursleden minder gunstige opmerkingen gemaakt over een kandidaat-gemeenteraadslid, toen het bestuur moest adviseren over het verlenen van dispensatie aan deze kandidaat die nog geen zes maanden lid van D'66 was. Eén van de andere aanwezigen lichtte de betrokkene in, die zich - eerst per brief, later per brief van een advocaat - tot het genoemd bestuurslid wendde. Deze legde de kwestie vervolgens voor aan de Geschillencommissie.

Uitspraak

In artikel van het Huishoudelijk Reglement wordt als bevoegdheid van de Geschillencommissie onder meer genoemd het beslechten van geschillen tussen leden van de partij en partijorganen, tussen partijorganen onderling en tussen partijfunctionarissen onderling. Een conflict tussen een lid van het regiobestuur en een kandidaat-gemeenteraadslid is geen geschil dat onder deze taakomschrijving valt. Een kandidaat-raadslid is geen partijfunctionaris. De Geschillencommissie is dus niet bevoegd.

IN MEMORIAM

Op 18 juni 1978 overleed na een lang lijden Mej. GE TAKKEN, vanaf de oprichting van D'66 tot aan de tijdelijke opheffing van de afdeling Zwolle de zeer toegewijde secretaresse van deze afdeling. Als psychotherapeute was zij medeoprichtster van de open Werkgroep Volksgezondheid van het Wetenschappelijk Bureau van D'66.

Op 2 juli 1978 overleed op 24-jarige leeftijd plotseling DAVID NELEMANS, voorzitter van de fractieraad in Nijmegen en zeer actief bij de voorbereiding van de onderhandelingen met de andere politieke partijen met het oog op de collegevorming.

Beide democraten gaven veel van hun tijd en energie aan D'66. De partij, en in het bijzonder de afdelingen Zwolle en Nijmegen mogen met grote dankbaarheid aan hen blijven denken.

HET HOOFDBESTUUR

KANDIDATEN GEVRAAGD

De bijgaande congres-agenda vermeldt onder meer de verkiezing van leden voor het Dagelijks Bestuur en de besturen van de Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66 en het Politiek Scholings en Vormingsinstituut D'66. Deze drie besturen behoeven aanvulling en hier voor worden kandidaten gevraagd.

DAGELIJKS BESTUUR.

Elders in deze Democrata treft U een artikel aan over de taakverdeling in het Dagelijks Bestuur. Wanneer de ALV de voorstellen van het HB aanvaardt, worden alle DB-leden in functie gekozen. Op deze ALV komen de volgende functies voor verkiezing in aanmerking:

- a. Voorzitter;
- b. Vice-voorzitter organisatie;
- c. 1e Penningmeester;
- d. Publiciteitscoördinator.

Van de huidige DB-leden stellen Jan Glastra van Loon zich als voorzitter en Frans Rogier als vice-voorzitter organisatie herkiesbaar.

Erno Maas en Jan Veldhuizen, die momenteel de functies van 1e Penningmeester en Publiciteitscoördinator vervullen, stellen zich echter niet herkiesbaar.

BESTUUR SWB D'66.

Van de zittende bestuursleden van de SWB treden op het congres Maarten Verwey (voorzitter) en Eric Denig af en stellen zich niet herkiesbaar. Volgens de statuten van de SWB worden bestuursleden niet door de ALV in functie gekozen, doch door het nieuwe bestuur in functie benoemd.

Ter vervanging van beide afgetreden leden dient het congres twee nieuwe leden te verkiezen.

BESTUUR PSVI D'66.

Van het huidige bestuur van het PSVI treden op 5 november a.s. Huub Groeneveld (voorzitter) en Hans Glaubitz (secretaris) af en stellen zich niet herkiesbaar. Volgens de statuten van het PSVI worden bestuursleden niet door de ALV in functie gekozen, doch door het nieuwe bestuur in functie benoemd. Ter vervanging van beide afgetreden leden dient het congres twee nieuwe bestuursleden te verkiezen.

INFORMATIE OVER DE TE VERVULLEN

FUNKTIES.

Leden die overwegen zich voor een van de bovengenoemde functies kandidaat te stellen, wordt aangeraden zich grondig te informeren over de aard, inhoud en omvang van de vakante functies.

Gegadigden voor een DB-functie kunnen telefonisch bij het landelijk secretariaat de gedetailleerde taakomschrijvingen van het DB opvragen en nadere informatie inwinnen bij Frans Rogier, vice-voorzitter organisatie (01829-3564).

Gegadigden voor het SWB-bestuur kunnen zich voor nadere informatie wenden tot Ruud Stam, directeur SWB (070-453271).

Over de functies in het PSVI-bestuur kunnen gegadigden zich wenden tot Martien van Dedem-van der Does, penningmeester van het PSVI-bestuur (01626-2720).

KANDIDAATSTELLING

Kandidaatstelling voor bovengenoemde functies dient schriftelijk te geschieden door middel van het indienen van een ondertekende vragenlijst, die op telefonische aanvraag door het landelijk secretariaat wordt toegezonden.

Inzending dient te geschieden vóór **DONDERDAG 26 OKTOBER 1978, 17.00 uur** aan het landelijk secretariaat.

Frans Rogier
vice-voorzitter organisatie

LANDELIJK SECRETARIAAT

Personele bezetting.

De laatste maanden hebben zich weer enkele veranderingen voltrokken in de personele bezetting van het landelijk secretariaat. Emmy Bolsius, die sinds 15 maart de functie van hoofdsecretariaat met veel enthousiasme vervulde, heeft ons verlaten omdat het haar gelukt was een baan te krijgen op haar eigen vakgebied. Met ingang van 1 augustus jl. vervult Willem Weyermars, die tot die datum als notulist van het Hoofdbestuur optrad, de functie van hoofdsecretariaat. Wij hopen dat hij deze taak met even veel enthousiasme en accuratesse zal vervullen als hij voorheen zijn notulen produceerde. Met ingang van 1 juli jl. keerde Kitty Warburg ook weer terug op het secretariaat, waar zij nu als plaatsvervangend hoofd fungeert.

De snelle groei van de partij noodzaakte tot deze personeelsuitbreiding waardoor bovendien een goede taakverdeling kan worden bereikt. Het Hoofdbestuur hoopt met deze personeelsmutaties een meer stabiele fase in de secretariaatsbezetting te hebben ingezet, die het functioneren van het landelijk partijbureau positief zal beïnvloeden.

HUISVESTING

Sinds februari 1977 zijn het secretariaat en de kantoren van de SWB D'66 en het PSVI D'66 gevestigd op de Javastraat 6, waar momenteel vier kamers in gebruik zijn. Inmiddels moeten in deze ruimten 11 mensen hun werk doen, zodat de arbeidsomstandigheden hoe langer hoe beroerd worden. Tijdens de verkiezingscampagne steeg de nood zelfs zeer hoog.

Daar wij in dit pand niet meer ruimte kunnen verkrijgen heeft het Hoofdbestuur na overleg met de besturen van de SWB en het PSVI besloten naar andere huisvesting uit te zien. Een marktverkenning wees al snel uit dat het zeer moeilijk was tegen een redelijke prijs kantoorruimte in het centrum van Den Haag te huren. Gezien het intensieve contact tussen het fractiesecretariaat en het landelijk partijbureau was reeds eerder gekozen voor Den Haag. Inmiddels is het Hoofdbestuur er in geslaagd tegen een zeer schappelijke prijs een kantoorpand aan de Bezuidenhoutseweg te kopen. Begin 1979 zullen wij in dit pand, dat op loopafstand van de 2e Kamer en het Centraal Station is gelegen, het landelijk secretariaat en de kantoren van beide aanverwante stichtingen inrichten. Het HB acht dit een verantwoorde investering, die onze sterk groeiende partij de mogelijkheid biedt het secretariaat tot een doelmatig functionerend partijbureau uit te bouwen. Dezer dagen is het voorlopig koopcontract getekend en zijn wij begonnen de verhuizing voor te bereiden. Nadere bijzonderheden zullen in de volgende Democraten worden bekendgemaakt.

Frans Rogier
vice-voorzitter
organisatie.

DE LANDELIJKE ORGANISATIE

Sinds november 1976 heeft de landelijke organisatie van D'66 zich gekenmerkt door enthousiasme en improvisatie. Het was gezien de drie achtereenvolgende verkiezingen, die wij met zoveel succes hebben afgesloten, onontkoombaar, dat onze tijd en aandacht niet in eerste instantie waren gericht op het opbouwen van een hechte landelijke organisatie. Nu deze periode is afgesloten is het echter dringend noodzakelijk de organisatie van D'66 te stabiliseren. Dat wil zeker niet zeggen, dat wij een stramme structuur moeten opzetten, die de komende jaren niet gewijzigd kan worden. Dat wil ook niet zeggen, dat aan de gehele partij van Den Helder tot Maastricht een identieke organisatievorm van regio's, subregio's en afdelingen moet worden opgelegd. De landelijke organisatie van D'66 zal in overeenstemming moeten zijn met onze visie op het functioneren van het individu, zoals neergelegd in ons Beleidsprogramma. Nodig is een op maat gesneden organisatie naar gelang de behoefte ter plaatse dit vraagt, die echter past binnen de totale partijstructuur, opdat communicatie geë waarborgd is en onderlinge afspraken/procedures kunnen functioneren.

Op het najaarscongres 1977 is het Huishoudelijk Reglement zodanig gewijzigd, dat aan de landelijke organisatie minder strakke regels worden gesteld en meer ruimte aan de (sub)regio's, afdelingen en leden wordt geboden om hun activiteiten naar eigen behoeften te organiseren. Inmiddels zijn in de (sub)regio's veel ervaringen opgedaan met het al of niet functioneren van hun eigen organisatievormen. Het HB is van mening, dat het komende jaar in overleg met de (sub)regiobesturen en zo mogelijk de afdelingsbesturen aan de landelijke organisatie meer vorm moet worden gegeven. Daartoe heeft op 29 juni 1978 een eerste oriënterende bespreking plaatsgevonden van regio-HB-leden, vertegenwoordigers van (sub)regiobesturen en de met organisatie-taken belaste DB-leden. Hierbij is afgesproken een inventarisatie te houden van de organisatieproblemen in de (sub)regio's, de huidige organisatiestructuren en de aldaar levende ideeën over de gewenste organisatievormen. Afgesproken is, dat de (sub)regio's hun schriftelijke bijdragen aan deze inventarisatie vóór half september inzenden, waarna een ad-hoc commissie nadere voorstellen in een interim-rapport zal uitwerken. Het ligt in de bedoeling deze voorstellen vervolgens in de (sub)regio's en afdelingen ter discussie te stellen en op het voorjaarscongres 1979 definitieve voorstellen in te dienen. Het is

uiteraard van groot belang dat ieder lid aan deze discussie een bijdrage kan leveren. Wanneer er leden zijn, die nu reeds mee willen denken en voorstellen willen aandragen, dan raad ik hen aan zich in verbinding te stellen met hun (sub)regiobestuur. Over de voortgang van dit (re)organisatie -project zullen wij de leden via de Democraat op de hoogte houden.

Frans Rogier
vice-voorzitter organisatie

PERSBERICHT

HOOFDBESTUUR D'66 STEUNT ACTIE

"DENK AAN PRAAG '68"

Het hoofdbestuur van D'66 heeft besloten de actie "Denk aan Praag '68" te ondersteunen. Tot de communistische staatsgreep in 1948 was Tsjechoslowakije de enige goed functionerende democratie in Centraal Europa. Toen na 20 jaar onderdrukking en terreur de "Praagse lente" een begin leek te vormen van een vermenselijking en democratisering van het dictatoriale regime, maakte Rusland 10 jaar geleden, op 21 augustus 1968, met wapengeweld een einde aan deze ontwikkeling. Het hoofdbestuur van D'66 verklaart zich solidair met de democratische oppositie in Tsjechoslowakije en stelt zich achter de actie op 26 augustus a.s. in Amsterdam, waar gedemonstreerd is voor vrijheid voor het Tsjechoslowaakse volk, vrijlating van de politieke gevangenen en terugtrekking van de Russische troepen.

CAMPAGNE

OPROEP aan alle afdelingen die aan de gemeenteraadsverkiezingen hebben deelgenomen.

Om de leden een indruk te kunnen geven van de eigen activiteiten van de afdelingen zal tijdens het najaarscongres op 4 en 5 november een expositie worden gehouden van CAMPAGNE-MATERIAAL dat tijdens de verkiezingscampagne door de afdelingen is gebruikt. Het gaat om materiaal (folders, posters, spellen, advertenties, enz.) dat in opdracht van de afdelingen is vervaardigd.

U (of de afdelingen) wordt verzocht dit materiaal - liefst een aantal exemplaren per soort - voor 30 september a.s. te sturen naar het Secretariaat van D'66, Javastraat 6, Den Haag, t.a.v. Jan Veldhuizen.

GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN II

Frans Rogier
vice-voorzitter organisatie

In de vorige Democraat informeerde ik "heet van de naald" onze lezers over de resultaten van de verkiezingen voor de gemeenteraden op 31 mei jl. Dit "heet van de naald"-karakter heeft zich toch gewroken, want dit artikel bevatte enkele vervelende fouten.

Bij de analyse van de resultaten baseerde ik mij op de voorlopige uitslagen, die ons nationaal persbureau ANP had geproduceerd. Ik nam aan dat dit voorlopige karakter slechts betrekking had op de uitslagen van 31 mei en niet op de gegevens van eerdere verkiezingen. Helaas bleek dit niet het geval, zodat al spoedig reacties volgden van enkele afdelingen, die zich tekort gedaan voelden. Op basis van de ANP-gegevens concludeerde ik, dat ondermeer Cuyk-St.Agatha, Weststellingwerf en Nieuwegein lager scoorden dan in 1974 of bij de Statenverkiezingen. In alle drie gevallen was het resultaat van 1974 door het ANP ten onrechte aan D'66 toebedeeld, terwijl het een progressieve combinatie betrof. De juiste cijfers waren

	Kamer '77	PS '78	GR '78
Cuyk	5.4%	5.7%	9.13%
Weststellingwerf	4.3%	5.4%	7.5%
Nieuwegein	7.1%	7.6%	9.2%

Bovendien moet nog vermeld worden, dat inmiddels als gevolg van een her telling D'66 in Amstelveen een vierde zetel heeft gekregen. PROFICIAT.

Tenslotte hebben wij eens nagegaan in hoeverre D'66 "de vrouw in de politiek" heeft waar gemaakt. Van de 251 D'66-zetels in de gemeenteraden worden er 66 of 26.3% door een vrouw bezet. Per provincie zijn er grote verschillen. Ook op dit punt spant Utrecht de kroon, want daar worden 15 of 41.7% van de 36 raadszetels door vrouwen bezet. Noord-Brabant heeft slechts 1 vrouwelijk raadslid tegen 19 mannen.

Van de andere partijen kon ik helaas geen cijfers verkrijgen, zodat een vergelijking niet mogelijk is. Mijn voorzichtige conclusie op basis van enkele steekproeven is echter, dat D'66 niet ongunstig afsteekt tegen andere partijen. 26.3% zou dan niet slecht zijn, maar is nog lang geen 50%. Bovendien ligt deze verhouding in de fracties van Provinciale Staten aanzienlijk lager.

GAST rubriek

Ditmaal een gast uit het Noorden des Lands. Maakt dat zoveel uit, zal men vragen. Is het Noorden zozeer anders dan overig Nederland, dat het een wezenlijk verschil uitmaakt? Het is als met familiegelekenis: Degene, die de familie goed kent, ziet naast de gelekenis ook de verschillen tussen de familieleden. De familieleden zelf zien vooral de verschillen.

Het Noorden kenmerkt zich vooral door zijn afzijdige ligging en zijn lage bevolkingsdichtheid. Zoals in alle "buiten-provincies" wordt in het dagelijks spraakgebruik het verschil tussen Nederlanders (wij allemaal) en Hollanders (de inwoners van het pas in 1840 in twee provincies gesplitste Holland) nog altijd gehanteerd.

De ontwikkeling van het vervoer, waardoor afstanden in Nederland niet meer in dagreizen maar in uren worden uitgedrukt heeft de samenhang van de provincies in het staatsverband natuurlijk zeer versterkt. De toenemende differentiatie in beroepskeuze en beroepsopleiding brengt een grotere mobiliteit mee. Ook dat benadrukt de eenheid boven de verscheidenheid. Toch moet men dit smeltkroeseffect niet overschatten: in een doorsnee Drentse gemeente is driekwart van de inwoners in Drenthe geboren, en minstens de helft ter plaatse.

De volte in de Randstad heeft wel een zekere push naar de periferie opgeleverd: een uitstraling van bedrijvigheid en woonverlangens naar West-Brabant, Utrecht en Gelderland. De polsstokken in het Westen zijn echter zelden lang genoeg om grotere sprongen te maken. Alleen in perioden van acute schaarste op de randstedelijke

arbeidsmarkt is een overloop naar het Noorden op gang gekomen. Naarmate verdere automatisering en de komst van gastarbeiders het personeelstekort verlichten, hield de overloop weer op. De noordelijke provincies zijn dan ook nog steeds dun bevolkt in vergelijking met het Westen: Drenthe, Groningen en Friesland tellen 181 inwoners per km², Utrecht, Noord- en Zuid-Holland 907 (voor geheel Nederland is dat 406 per km²).

Ruimte is er dus genoeg. Planologische krachttoeren als Purmerend, Zoetermeer of Nieuwegein zijn overbodig. Veeleer gaat het om een behoudzaam planologisch beleid, waarbij de stedelijke centra versterkt worden zodat ze het draagvlak kunnen bieden voor een gedifferentieerd aanbod van voorzieningen en werkgelegenheid en de dorpen in de eerste plaats huusvesting bieden aan de eigen inwoners. Uit de recente streekplannen blijkt, dat in alle drie de provincies deze beleidslijn gevolgd wordt. Het noordelijke probleem is nog steeds de werkgelegenheid. De oude bedrijvigheid: landbouw, veenderij en agrarische industrie vroeg steeds minder arbeiders. Industrialisatie en de tertiaire (kantoor) sector concentreerden zich in het Westen. Het Noorden bleef achter ondanks speciale stimuleringsregelingen. Vooral in de concentratiegebieden van die oude bedrijvigheid, de veenkolonien, waren werkloosheidscijfers van boven de 10% geen uitzondering.

DOOR TINEKE SCHILTHUIS COMMISSARIS VAN DE KONINGIN IN DRENTHÉ

In 1972 kwam de regering in de nota het Noorden des Lands met het voorstel een Integraal Structuur Plan (I.S.P.) voor het Noorden des Lands op te stellen met inbegrip van Noord-oost- en Noordwest-Overijssel, waar gelijksoortige problemen bestaan. Een stuurgroep werd ingesteld met bestuurders uit de noordelijke provincies en hoofdbanbtenaren van een zes-tal ministeries. Een Werkgroep Integrale Planning onder leiding van de directeur van het Centraal Planbureau zou het grondwerk verrichten. Het geheel werd een experiment met integrale planning genoemd.

Het bleek een moeilijk karwei. De beschikbare cijfers bleken vaak niet of slechts ten dele regionaal uit te splitsen. Ministeries, die niet gewend waren regionaal te plannen (Onderwijs, Volksgezondheid-Milieuhygi-

ene), hadden grote moeite met een regionaal bepaalde inbreng. Provincies hebben slechts op enkele terreinen (ruimtelijke ordening, waterstaat, milieu) planningsbevoegdheden, doch zijn overigens meer middelaar, pleitbezorger en stimulator en konden dus slechts in beperkte mate bijdragen. En, last but not least, de nachtmerrie van alle plannenmakers: het object, dat gepland moet worden wil niet blijven stilstaan: de economie sloeg om; de bevolkingsprognose moest worden bijgesteld, nieuwe ideeën over natuur en milieu leidden tot veranderde politieke doelstellingen. Bovendien ging het niet alleen om integratie van beleid in verschillende sectoren maar ook om beleid gevoerd door verschillende overheden: departementen en provincies.

De noordelijke provincies werken sedert 1962 samen in de Bestuurscommissie Noorden des Lands, een samenwerking die met name functioneert bij het behartigen van algemene noordelijke belangen in Den Haag. Toch blijven zij afzonderlijke politieke lichamen. De leden van de Bestuurscommissie zijn verantwoording schuldig aan hun Provinciale Staten. Het politieke beleid wordt uiteindelijk per provincie bepaald. Hoe vang je dat in één I.S.P.?

Kortom, tijdens de rit werd het hoe langer hoe duidelijker dat een Integraal Structuur Plan, in de zin van een draaiboek dat alleen nog maar uitgevoerd zou hoeven te worden, een papieren theorie was. Toch viel daarmee de onderneming niet in duigen. Er is naar gestreefd om op bescheiden schaal toch een integratie in de planning tot stand te brengen. Bovendien staat op de begroting van Economische Zaken een aparte post voor het I.S.P. in de jaren '78, '79 en '80, groot 187 miljoen; een reden voor alle deelgenoten om er niet voortijdig mee op te houden. Dit najaar zal het rapport komen en worden aangeboden aan het Kabinet en de Provinciale Staten, die er uiteindelijk hun goedkeuring aan zullen dienen te hechten: geen plan in de traditionele zin, wel een stukje integrale planning en een afspraak om er mee door te gaan.

Dit is een veel minder politiek getint verhaal dan dat van de meeste gasten in uw blad. Ik heb ook niet zo'n politieke functie. Mijn vertoog wil u een indruk geven van het Noorden en van een experiment in geïntegreerde planning met alle complicaties, die dat in een moderne gecompliceerde samenleving meebrengt. Ook als de pogingen tot reorganisatie en decentralisatie van het binnenlands bestuur slagen, zal de noodzaak tot integratie van het bestuur blijven bestaan. Ook daarvoor zullen de instrumenten moeten worden ingebouwd.

A.P. Schilthuis.

VAN DE PROGRAMMACOMMISSIE

D'66 is een sinds het voorjaarscongres weer volop functionerende Programmacommissie rijk, die bestaat uit Jan ten Brink (in onderling overleg tot voorzitter benoemd), Jan Glastra van Loon, Aar de Goede, Erwin Nypels, Aad Nuis, Walter Zegveld en ondergetekende.

De Programmacommissie heeft tot taak conceptteksten voor (delen van) het Beleidsprogramma of een landelijk verkiezingsprogramma ten behoeve van een congres aan studie te onderwerpen. De bedoeling van dit onderzoek is het bevorderen van een intern consistent en evenwichtig politiek programma. Dit kan van bepaalde teksten aanpassingen vergen op redactioneel en inhoudelijk gebied.

De Programmacommissie heeft zich beraden over haar taakuitvoering en hierbij twee gewichtige besluiten genomen of in feite één besluit en één voorstel aan het hoofdbestuur.

Het besluit omvat de bedoeling van een actief beleid, d.w.z. de Programmacommissie zal geen afwachtende houding aannemen, maar zelf speuren naar leentem en onvolkomenheden in onze politieke programma's en de vulling en aanpassing daarvan bevorderen.

Het voorstel aan het hoofdbestuur behelst de wijze van behandeling van ons Beleidsprogramma, dat een omvangrijk en diepgaand werkstuk is geworden. Het is onmogelijk gebleken dit programma voor verkiezingen adequaat op een congres te behandelen. Het werken aan het Beleidsprogramma kan dan ook slechts democratisch functioneren als hiervan een continu proces wordt gemaakt. D.w.z. dat het programma in de tijd in delen wordt aangepast. De principiële vraag of de fractie daaraan dan gebonden is nu zij op het "oude" Beleidsprogramma is gekozen moet in beginsel ontkenkend worden beantwoord; de fractie heeft een eigen verantwoordelijkheid tegenover haar kiezers. Wijzigingen van het Beleidsprogramma zullen veelal verfijningen en uitwerkingen bevatten en dat is voor de fractie geen probleem. Mocht een congres echter "om gaan", dan staat de eigen verantwoordelijkheid van de fractie voorop.

Tot zover dit bericht van de Programmacommissie, die zich op het ogenblik bezig houdt met ruimtelijke ordening, kunst, media, Europese politiek, defensie en energie.

Hein van Oorschot
secretaris politiek

VOOR U GELEZEN ...

EERSTE PALEN SLAAN

Rapportage van een kanttekening bij wenselijkheid en werkelijkheid van inspraak bij bouwen en wonen; ontwikkelingen in stedenbouw en architectuur. Ab van Dien - Kluwer Deventer.

Er zijn (nog) maar weinig architecten in ons land te vinden, die hun creatieve prestaties in dienst stellen van de bewoners van nieuwbouw woningen en renovaties en die ook de bereidheid tonen of hebben getoond kosten noch moeite te willen sparen om bij te dragen aan nieuwe woonvormen. Slechts enkelen willen de gebruikers van woning en omgeving voorop stellen. Verreweg het grootste deel bouwt nog altijd voor grote opdrachtgevers en danst naar de pijpen van technokraten en vooral kapitaal verschaffers, zonder zich al te veel om de woonbaarheid van hun producten te bekommeren. Kortom, er dient aangetoond, dat het anders kan en ook moet: Het roer moet om!

Dezer dagen is ter ondersteuning daarvan een boek verschenen onder de veelzeggende titel "Eerste palen slaan", hetgeen wat anders is dan eerst de palen slaan, want het handelt met name over datgene, wat er aan noeste arbeid aan dat bekende ritueel vooraf gaat. Ab van Dien, de grote stimulator van de onlangs opgeheven Stichting Nieuwe Woonvormen beschrijft uitvoerig een 4-tal door de Stichting begeleide bouwprojecten als voorbeelden - niet de voorbeelden - hoe het bouwen-ook-anders-en-toch-reëel (lees:betaalbaar) -kan. In de genoemde Stichting werkten een aantal idealistische architecten samen om deze stelling te bewijzen. Het bewijs is inmiddels geleverd, zodat de Stichting kon worden opgeheven. De voorbeelden van Hoevelaken (arch.Verhoeven), Spaarndam (Klunder) en Den Helder (Andriessen, Witstok) zijn wellicht het meest bekend. Inmiddels worden de activiteiten in wat breder kader door een nieuwe Landelijke Stichting voor Bouwen en Wonen voortgezet. Het boek richt zich vooral op de nog aan de gang zijnde procedure rond de centrale voorzieningen en bijbehorende woningen van de Vlaardingse nieuwbouwwijk Holy-Noord. Compleet met samengevatte notulen van de diverse overlegorganen, tekeningen, foto's en correspondentie wordt een beeld geschetst van de organisatie-structuur van het participatie-proces en alle daarbij betrokken partijen: gemeente-projectontwikkelaar-architecten-stedenbouwers-winkeliers-bewoners etc. Eerlijk gezegd vind ik het boekwerk - hoe fraai ook verzorgd en uitgevoerd - wel wat fragmentarisch van opzet. Ik mis de integrale

samenhang in de beschreven objecten en hun onderlinge verschillen en overeenkomsten. Dat is jammer, want dat maakt het voor de niet voldoende ingewijde lezer minder toegankelijk dan gewenst zou zijn. Voor gemeentebestuurders en dan met name wethouders van stadsontwikkeling, openbare werken en/of volkshuisvesting is het een uiterst leerzaam boek, dat bij geen van hen mag ontbreken. Voor architecten is het vanzelfsprekend onontbeerlijk, om op de hoogte te blijven van dit soort ontwikkelingen op het gebied van bouwen en-vooral-wonen.

Het is niet in het minst aan de activiteiten van D'66-ers te danken, dat de democratisering en de humanisering van het bouwproces zoveel is verbeterd gedurende de laatste tien jaren. Het roer is al om, verzekert Ab van Dien ons optimistisch, maar hij relativeret dat zelf al door "geen overdreven verwachtingen te koesteren" met name over het tempo, waarin dat proces ten goede zal keren. Bij datgene waarin de Stichting zo'n goede aanzet heeft gegeven, is naar mijn overtuiging nog slechts sprake van een voorzichtige aanzet. Bouwen binnen het kader van de ruimtelijke ordening en de volkshuisvesting is een belangrijke politieke verantwoordelijkheid in een land met zoveel schaarse aan ruimte en goede woonruimte voor iedereen. Dat proces is al te lang in handen geweest van niet of weinig gecontroleerde maatschappelijke krachten. Bouwen is een zaak van de hele samenleving en daarbij is de bewoner deskundig op zijn eigen gebied: Het Wonen! De wijze waarop zijn belangen kunnen worden behartigd, worden in de vier voorbeelden van dit boek weergegeven. Alleen daarom al is het een welkome aanwinst, naast de talrijke andere publicaties op dit gebied.

MAARTEN VERWEY

SECRETARIAAT

Javastraat 6 Den Haag
tel. 070-453271 of 467188
giro 147777, t.n.v. penningmeester D'66, te Den Haag

HET HOOFDBESTUUR

VAN DE PENNINGMEESTER

Zoals bekend wordt de ledenadministratie gescheiden van de financiële ledenadministratie gevoerd. Wanneer alle leden aan hun contributieverplichting hebben voldaan is er geen verschil tussen beide administraties. Op 1 juli 1978 telde de ledenadministratie van het secretariaat 11.164 leden. De financiële ledenadministratie daarentegen 7094 betalende leden. Conclusie: 4070 leden hebben hun contributie over 1978 nog niet voldaan. Zij vertegenwoordigen tezamen een bedrag van circa f 285.000,-.

Het gat tussen beide administraties moet met spoed worden weggewerkt. Deze niet-betalende leden jagen de partij op hoge kosten. De administraties worden nog met de hand gevoerd. Twee secretariaatsmedewerkers zijn ieder ca 1 week tenminste, doende om deze leden uit de ledenadministratie te schiften en met een herinnering aan te schrijven. Dit kost de partij aan extra kosten ca f 7.000,-. Dat is puur geld- en tijdverspilling. Het is ook tegen de afspraak die wij met elkaar gemaakt hebben op de Algemene Leden Vergadering te Zwolle. Wij kwamen daar met

elkaar overeen dat ieder lid op 1 juli 1978 zijn contributie zou hebben betaald. Omdat wij nog niet tot een beperkte mechanisering konden overgaan is een herinnering de enige manier om op dit moment de contributie in te vorderen. Wij hebben deze geldmiddelen ook hard nodig.

Waarom?

Omdat de gemiddelde contributie voor 1978 begroot op f 87,50 per lid op basis van 8000 leden belangrijk achterblijft op de werkelijke inkomsten. De cijfers over 1978 wijzen uit dat 7094 betalende leden gemiddeld ongeveer f 70,- per lid betaalden. Dit betekent dat zelfs met een toename van het aantal leden tot ca 11.000 leden de contributie inkomsten, begroot voor 1978, nog niet zijn gehaald. Dat de uitgaven dus niet worden gedekt door de inkomsten. Dat in feite de contributie-inkomsten ver achterblijven en de regel meer leden meer inkomsten door deze onzekerheid nog niet opgaat.

Daarbij komt ook nog dat veel leden zich niet hebben gehouden aan de contributieregeling voor 1978. Een wettelijk bevestiging overmaken. Dit schept weer problemen bij het opmaken van de begroting voor 1979 en de meerjarenplanning. De begrotingscijfers voor 1979 worden ontleend aan de werkelijke cijfers over 1978 bij gelijkblijvende structuur.

Dit betekent beperking van activiteiten in de personele sfeer en in financiële zin of een contributieverhoging. Dat laatste lijkt mij niet wenselijk.

Voor de goede orde volgt hieronder de contributieregeling voor 1978 zoals wij deze in Zwolle met elkaar overeen kwamen.

Jeugdleden tot 20 jaar betalen f 15,- per jaar.

Belastbaar inkomen:	Contributie per jaar:
tot f 20.000,-	f 35,-
boven f 20.000,-	f 55,-
boven f 30.000,-	f 90,-
boven f 40.000,-	f 140,-
boven f 60.000,-	f 175,-
boven f 80.000,-	f 210,-

Het contributiejaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Naast deze herinnering zullen wij de regiopenningmeesters lijsten van leden in hun regio verstrekken die hun contributie nog niet hebben betaald. Zij kunnen dan zondig in overleg met de afdelingpenningmeesters in hun regio deze leden persoonlijk benaderen.

Ik doe een dringend beroep op alle leden die nog geen contributie hebben betaald niet alleen de zorgen van de penningmeester maar ook die van de partij te verlichten. Maak per omgaande uw contributie voor 1978 over op giro 1477777 ten name van de penningmeester Democraten '66 te Den Haag en houd u aan bovenstaande contributieregeling. Wij zijn verplichtingen aangegaan om de partij naar de wens van de leden te laten functioneren. Hierover vindt u elders in deze Democraat een artikel van de vice-voorzitter organisatie, Frans Rogier. De contributie van ieder lid maakt daar een belangrijk onderdeel van uit.

Erno Maas.

ingezonden BRIEVEN

KAN EEN D'66 JONGERENORGANISATIE ZINVOL ZIJN?

In de Democraat van juni 1978 las ik een ingezonden stuk van de heer Wiel Smit uit Schaesberg. Kort samengevat kwam de brief neer op een pleidooi D'66 te verrijken met een jongerenorganisatie.

Mijns inziens een idee dat het serieus overwegen waard is, en niet alleen omdat cijfermateriaal van de laatste Statenverkiezingen aantoont dat er percentagegewijs meer jongeren dan ouderen op D'66 stemmen. Het is te verwachten dat een jongerenorganisatie de groei van D'66

zeker zal bevorderen, maar er zijn meer redenen om jongeren met een gelijkgestemde politieke overtuiging te organiseren. Om u enkele voorbeelden daarvan te geven:

- 1. Probleemgroep**
De aanverwante partij kan intensiever bij de huidige jongerenproblematiek worden betrokken en dat is gezien de situatie op o.a. de arbeidsmarkt geen overbodige luxe.
- 2. Kinderkamerfunctie**
Toekomstige kaderleden van de partij kunnen in een jongerenorganisatie politieke en bestuurlijke ervaring opdoen.
- 3. Een andere visie**
Jongeren hebben veelal, ondanks de sympathieën voor de doelstellingen van de aanverwante partij, een eigen kijk op de maatschappij. Het kan nuttig zijn deze visies te bundelen en daarmee de discussie binnen D'66 te verrijken.

Het blijft een vraag of de aangedragen argumenten het bestaansrecht van een D'66-jongerenpartij garanderen, tenzij de praktijk een kans gegeven wordt. Om te voorkomen dat het idee van Wiel Smit, en hopelijk van vele andere D'66-jongeren, alleen bij een idee blijft stel ik voor een inventarisatie binnen onze partij te houden. Simpelweg door ondergetekende een briefkaart te sturen met daarop minimaal: naam - adres - woonplaats en leeftijd. In de volgende Democraat kan ik middels een ingezonden brief vertellen hoeveel jongeren hierop hebben gereageerd en kan bekeken worden of het zinvol is dit initiatief voort te zetten. Dus, heb je belangstelling voor een eigen D'66-jongerenorganisatie, stuur dan een briefkaart!

Vincent Heirman
Tielsestraat 65
Opheusden
Tel. 08887-1609

ingezonden BRIEVEN

D E N K H O N G E R

door H. Jongedijk. ★

Het succes van een politieke partij blijkt niet afhankelijk te zijn van haar rijkdom aan ideeën. Dat zegt iets over de kiezers; dat zegt ook iets over de partijen die sterk op de kiezers inspelen.

De VVD is jarenlang flink gegroeid, niet door het vinden van nieuwe wegen, maar door met oude en botte thema's in te haken op oude grieven. Een wat meer acceptabele benadering door haar nieuwe fractievoorzitter in de Tweede Kamer wordt afgestraft met electorale stagnatie. Het 'meer acceptabele' werd vooral genoemd bij de politieke tegenstanders van de VVD. Helemaal fout dus. Het CDA doet het niet slecht bij oude en nieuwe christenen. Met denkbeelden heeft dat niets uit te staan. Ze mengen daar wat van de andere programma's dooreen, noemen dat evangelisch, appelleren zodoende wat aan de (goed)gelovigheid van de mensen en het lukt.

De PvdA heeft de wind niet zo mee. Toch gaat daar wel wat om aan ideeën. Zie bv. de economiestrijd, die zich daar afspeelde over de beste remedies tegen de economische kwalen van deze tijd. Weliswaar gebeurde dat niet binnen de officiële partijkaders, maar het gebeurde wel en we zullen er nog mee te maken krijgen.

Hoe is het met D'66? Het lijkt dat we er andermaal niet echt doorheen komen. Waar doorheen? Vernieuwing van het staatkundig stelsel? Electorale doorbraak en maatschappelijke vernieuwing door democratisering alom? Dat laatste zou het beste zijn, want 't gaat daarbij om doelen (en niet om middelen). Maar noch het een noch het ander, voorlopig. Toch is ons programma goed. Zoals gezegd, zegt dat niets. We hebben ons aandeel in de markt en door een (nog) beter program krijgen we er misschien nog eens een restzetel bij, daarmee uit.

Als we meer doen aan ons programma, dan is dat puur eigener beweging, uit kwaliteitsbesef of zoiets. Op die basis heb ik mij afgevraagd waarom we tenminste op twee punten niet wat meer te bieden hadden het afgelopen jaar.

Ten eerste is er een overweldigende economische problematiek. De enige partij die daar met een furieuze denkhonger op in heeft gehakt is de PvdA. Wij zijn alleen gekomen met de technologische innovatie. Een goede zaak, maar in welk kader? Ligt er genoeg nadruk op in alle opzichten waardevolle innovaties?

Het is (uit kwaliteitsbesef, nogmaals) absoluut nodig dat we aan de maat komen bij deze onderwerpen. Een verfijning en verbetering van de nieuwste inzichten is nodig om de denkwereld meester te worden:

En dan het belangrijke werk van het politiek richting geven aan de nieuwe theorie. D.w.z. de politieke exploitatie ervan. Ik wil nu maar twee punten even aanstippen: wezenlijke, fundamentele, m.n. agrarische ontwikkeling van derde wereld landen die nu eens niet zo rijk zijn aan grondstoffen. Dat zal misschien ook wat helpen tegen het te hoop lopen van miljoenen paupers, in nieuwe 'rushes', op kortstondige bronnen van welvaart. Verder moeten we ons oude punt (1968?) weer oppakken, t.w. indicatieve democratische planning op sociaal-economisch gebied. Wat zei drs. de Pous daar laatst van? (Drs. de Poes volgens m'n oude dove ex-buurman.)

Het tweede onderwerp zou ons helemaal op het politieke lijf geschreven moeten zijn. In welk soort maatschappij, met name economische verhoudingen, zullen we straks terecht komen als alles doorgaat zoals het nu gaat? In ons land, in West-Europa wordt bv. de verhouding tussen ondernemingen en overheid uiterst mistig. Subsidies en andere soorten van ondersteuning, bv. overheidsorders, worden niet goed gepland en bewaakt. Het gevaar van allerlei misstanden tot en met uitgebreide maffioze (heeft alles en niets met maffen te maken)toestanden wordt nog groter naarmate de christen-democraten meer invloed weten te bemachtigen, bv. via de Europese politiek. Het Nederlandse CDA van nu zal een klein christelijk paradijsje blijken te zijn (geweest) als eenmaal de Duitse en Italiaanse vormen van christelijke politiek in verenigd verband hun heilsplassen zullen loslaten op het avondland. En tegen het actuele CDA is het al moeilijk genoeg om de notie van zuivere koffie overeind te houden. Het recept is verbaal heel eenvoudig: glasheldere verhoudingen, decentralisatie, scherpe democratische controle op elk niveau, enz. Het zal een hele klus worden voor D'66 om daar iets van te maken. Als we er voorlopig maar aan zouden beginnen. 'N beetje denkhonger is al een goeie start.

VOOR U GELEZEN ...

Boekrecensie door Ruud Stam: ★

TECHNOLOGY ASSESSMENT

Bij de uitgeverij Kluwer is een boek verschenen over aspecten onderzoek in het huidige spanningsveld tussen technologie en samenleving. Een belangrijk boek voor allen die zich interesseren voor een menselijke maat in onze technologie en een gezond milieu enerzijds en anderzijds de technologische vernieuwing (innovatie).

Wat is aspecten onderzoek (Technology Assessment)? Aspecten onderzoek beoogt alle maatschappelijke gevolgen van nieuwe technologieën in een zo vroeg mogelijk stadium van hun ontwikkeling vast te stellen om een optimaal gebruik te kunnen maken van nieuwe technologieën tegen de achtergrond van een maatschappij-beeld van de toekomst. Dit aspecten onderzoek omvat niet alleen een onderzoek naar de gevolgen van innovaties, maar beoogt tevens varianten en alternatieven te laten zien.

Aspecten onderzoek wordt in dit boek als een middel gezien om meer greep te krijgen op de voortollende technologische ontwikkeling. Het wordt in dit boek zeker niet als alleen zaligmakend gezien of, zoals Jan Terlouw (aangehaald op blz.165) stelt "Aspecten onderzoek is geen panacee, geen elixer voor alle kwalen." Het is wel een belangrijk middel zoals duidelijk te zien is aan de verschillen tussen de opeenvolgende milieu- en veiligheidswetwet. Doordat teveel aandacht tot nu toe in deze wetgeving besteed is aan de beteugeling van gevaren van onze technologie, is te weinig gezocht naar alternatieven. Bovendien laat de auteur zien dat juist een wetgeving, die zo op afscherming van gevaren gericht is, een grote kans biedt dat gevaren, waarvoor nog geen wettelijke regels zijn gesteld, over het hoofd worden gezien.

Aspecten onderzoek dient ingepast te worden in elk innoverend onderzoek. De auteur geeft enkele psychologische, sociale en politieke redenen aan waarom bedrijven meer en meer hier toe zullen overgaan. Mij dunkt echter dat juist een partij als D'66 aan dit onderzoek wat meer aandacht zal moeten besteden dan andere partijen in veel van haar politieke handelen. Is D'66 immers niet de partij in het spanningsveld van innovatie, menselijke maat en milieu?

"Technology Assessment" is geschreven door Dr. Ir. J.G. Wisseman en is uitgegeven bij Kluwer. Het kost f 32,50.

STATUTEN

Op het najaarscongres 1977 en het voorjaarscongres 1978 zijn de statuten behandeld. Op dit laatste congres kreeg het hoofdbestuur de opdracht de gewijzigde statuten te doen opnemen in een notariële akte. Op 16 juni 1978 werd deze akte verleden te Naaldwijk en ondertekend door Notaris Mr. L.J.J.M. van Meer en namens het hoofdbestuur door Frans Rogier, vice-voorzitter organisatie en Herman Schaper, secretaris-buitenland.

Met ingang van deze datum heeft D'66 dus weer geldige statuten en de partij is inmiddels onder nr. N 407863 ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor 's-Gravenhage, zoals het Burgelijk Wetboek voorschrijft.

Opdat ieder lid kennis kan nemen van de Statuten drukken wij de nu officieel vastgelegde tekst hierbij af.

Artikel 1. De vereniging draagt de naam: Politieke Partij Democraten '66, bij afkorting "Democraten '66" of "D'66", en is gevestigd te 's-Gravenhage.

Artikel 2. De vereniging is opgericht op veertien oktober negentienhonderd zesenzestig en is met ingang van heden aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 3.

1. D'66 stelt zich ten doel de radicale democratisering van de samenleving en het politieke bestel door als politieke partij met alle geëigende middelen ervoor te ijveren dat:

- a. de kring van degenen die effectief deel hebben aan de politieke en maatschappelijke besluitvorming zo ver mogelijk wordt uitgebreid;
- b. de besluitvorming plaats vindt na onbevooroordeelde afweging van alle terzake doende feiten en vooruitzichten;
- c. bij de besluitvorming aan de gevolgen op langere termijn en aan de internationale aspecten een groot gewicht wordt toegekend;
- d. de politieke verhoudingen gebaseerd worden op concrete partijprogramma's.

2. De in deze doelstelling vervatte grondgedachten worden nader uitgewerkt in het politiek program, dat ten grondslag ligt aan alle activiteiten van D'66 en zijn fracties in de vertegenwoordigende lichamen.

Artikel 4.

1. D'66 kent leden en donateurs.
2. Het hoofdbestuur beslist over toelating als lid. Een besluit tot niet-toelating kan slechts genomen worden op gronden, ontleend aan deze statuten. Van een besluit tot niet-toelating staat beroep open op de Geschillencommissie.

Artikel 5.

1. Iedere Nederlander of inwoner van Nederland van zestien jaar en ouder, die redelijkerwijs geacht kan worden om te stemmen met de grondgedachten van D'66, kan lid worden en zijn van D'66.

2. Indien betrokkene tevens lid is van enige andere landelijke politieke partij is hij/zij niet verkiesbaar in besturen van D'66 en kan niet door D'66 kandidaat gesteld worden voor een vertegenwoordigend lichaam.

Artikel 6.

- Het lidmaatschap eindigt door:
- a. overlijden;
 - b. de ontvangst van een schriftelijke opzegging bij het secretariaat van D'66. Opzegging laat de contributieverplichting voor het lopende jaar onverlet, ook een eventuele verzwaaring van deze verplichting;
 - c. schriftelijke opzegging door het hoofdbestuur wegens een contributieschuld, zich uitstreckende over meer dan één jaar, met inachtneming van het hieromtrent bepaalde in het huishoudelijk reglement. Na afvoering kan men eerst weer tot het lidmaatschap worden toegelaten wanneer de contributieschuld is voldaan;
 - d. schriftelijke opzegging door het hoofdbestuur wanneer het lid niet meer voldoet aan de eisen, gesteld in artikel 5;
 - e. roeyement.

Artikel 7. Het hoofdbestuur kan een lid roeyen, indien het in strijd met de statuten of het huishoudelijk reglement handelt, dan wel indien het de partij of één harer organen in ernstige mate in discredit brengt.

Artikel 8.

1. Bericht van opzegging of roeyement als lid moet onder vermelding van de gronden binnen één maand per aangezekende brief aan de betrokkene worden verzonden.
2. Bij opzegging of roeyement als lid bestaat beroep op de Geschillencommissie, uit te oefenen binnen een maand na ontvangst van het bericht van opzegging.

Artikel 9. De contributieverplichtingen worden vastgesteld door de Algemene Ledenvergadering op voorstel van het hoofdbestuur.

Artikel 10.

1. D'66 kent drie algemene organen, te weten:
- a. de Algemene Ledenvergadering;
 - b. het Hoofdbestuur, waarbinnen het Dagelijks Bestuur;
 - c. de Adviesraad.
2. Voorts kent D'66 regio's, sub-regio's en afdelingen, alsmede de volgende bijzondere organen:
- a. de Rapportagecommissie,
 - b. de Programmacommissie,
 - c. de Geschillencommissie,

- d. de Financiële Commissie,
- e. commissies ad hoc,
- f. werkgroepen.

Artikel 11. Het Huishoudelijk Reglement stelt regelen omtrent de samenstelling van de partij-organen vast op de grondslag van beperkte herkiezbaarheid in dezelfde functie en beperkte mogelijkheid gelijktijdig meer dan één functie te bekleden.

Artikel 12.

1. Het lidmaatschap van de Tweede Kamer der Staten-Generaal is onver enigbaar met het bekleden van enige bestuursfunctie binnen de partij.
2. Het lidmaatschap van de vertegenwoordigende lichamen - met uitzondering van dat van de Eerste Kamer der Staten-Generaal - is onderling onver enigbaar.
3. Overige incompatibiliteiten met betrekking tot het lidmaatschap van vertegenwoordigende organen en bestuursfuncties binnen de partij worden bij Huishoudelijk Reglement geregeld.

Artikel 13. Het stemmen bij volmacht op een vergadering is niet toegestaan.

Artikel 14.

1. De Algemene Ledenvergadering is het hoogste orgaan van D'66; zij komt tenminste eenmaal per jaar bijeen. Aan haar komen alle bevoegdheden toe die niet door de Wet of de Statuten aan andere organen zijn opgedragen.
2. De Algemene Ledenvergadering wordt geleid door een oneven aantal voorzitters en de notulen worden genouden door een notulencommissie.
3. Een stemcommissie beslist ter vergadering bindend of de Algemene Ledenvergadering een besluit heeft genomen. Een rapportagecommissie beslist, indien wordt gestemd, over een niet schriftelijk vastgesteld voorstel, over de inhoud ervan.
4. Het Huishoudelijk Reglement stelt nadere regelen omtrent bijeenroeping, aankondiging, agenda, leiding der vergadering en de wijze waarop besluiten worden genomen met dien verstande dat bijeenroeping in ieder geval geschiedt door schriftelijke kennisgeving aan de leden, welke kan worden gepubliceerd in het door D'66 uitgegeven orgaan.
5. Ieder ter vergadering aanwezig lid heeft één stem.

Artikel 15.

1. De leden van D'66 kiezen rechtstreeks op een nader bij Huishoudelijk Reglement te bepalen wijze het Hoofdbestuur, dat bestaat uit de leden van het Dagelijks Bestuur en één lid uit elke regio.
2. Elke regio kiest een hoofdbestuurslid en een plaatsvervangend hoofdbestuurslid.
3. De leden van het Dagelijks Bestuur worden rechtstreeks door de Algemene Leden Vergadering gekozen.
4. Ontslag van de leden van het

Hoofdbestuur geschiedt door de Algemene Leden Vergadering op nader in het Huishoudelijk Reglement te bepalen wijze.

Artikel 16. Het Hoofdbestuur bestaat uit tenminste negen en ten hoogste zevenendertig leden. De samenstelling en het aftreden van het Hoofdbestuur geschiedt op bij Huishoudelijk Reglement vast te stellen wijze.

Artikel 17.

1. Het Hoofdbestuur is belast met de algemene leiding van D'66 en met de uitvoering van de besluiten van de Algemene Leden Vergadering.

2. Het Hoofdbestuur is bevoegd aanvullende reglementen vast te stellen voor huishoudelijke en politieke vergaderingen, mits deze niet in strijd zijn met de Statuten en het Huishoudelijk Reglement.

3. Het Dagelijks Bestuur is belast met de dagelijkse leiding van D'66.

Artikel 18. D'66 wordt in en buiten rechte vertegenwoordigd door twee hoofdbestuurleden, van wie tenminste één lid van het Dagelijks Bestuur moet zijn.

Artikel 19. Leden, die voor enige bestuursfunctie binnen D'66 of namens D'66 voor een lidmaatschap van enig vertegenwoordigend lichaam in aanmerking wensen te komen, moeten een door het Hoofdbestuur opgestelde vragenlijst invullen en ondertekenen, waaruit blijkt dat zij na negen mei negentienhonderd veertig niet zodanig betrokken zijn geweest bij handelingen, uitingen of voorvallen waaruit een nationaal-socialistische, fascistische of racistische gezindheid blijkt, of zij niet zodanig hebben deelgenomen aan activiteiten van de bezettende macht dat één of ander een moreel beletsel zou vormen bij de kandidatuur voor het lidmaatschap van een vertegenwoordigend lichaam.

Artikel 20. De Algemene Leden Vergadering verleent, de Financiële Commissie aan wie het financiële toezicht op het bestuur is opgedragen gehoord, aan de penningmeester al of niet voorwaardelijk décharge over het gevoerde beheer, zoals één en ander nader is geregeld in het Huishoudelijk Reglement.

Artikel 21. De Adviesraad is een Eerste en Tweede Kamerfractie en Hoofdbestuur adviserend orgaan. De samenstelling en het functioneren is geregeld bij Huishoudelijk Reglement.

Artikel 22.

1. Werkgroepen functioneren onder auspiciën van de Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66 die haar taken in haar Statuten regelt. Deze Statuten komen tot stand na advies van het Hoofdbestuur en na goedkeuring door de Algemene Leden Vergadering van D'66.

2. Het Hoofdbestuur kan het bestuur van de Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66 verzoeken voor een bepaald onderwerp een werkgroep in te stellen.

Artikel 23.

1. Een regio verenigt alle leden, wonende in een door het Hoofdbestuur vastgesteld gebied.

2. Een subregio verenigt alle leden, wonende in een door het regiobestuur vastgesteld gebied.

3. Een afdeling verenigt alle leden wonende in een door het regiobestuur vastgesteld gebied, dat in beginsel één of meer gemeenten omvat.

4. Het Huishoudelijk Reglement stelt de grondregelen voor regio's, subregio's en afdelingen.

5. Regio's, subregio's en afdelingen zijn bevoegd eigen reglementen vast te stellen, mits deze geen bepalingen bevatten, die in strijd zijn met Statuten en Huishoudelijk Reglement van D'66.

6. Regio's, subregio's en afdelingen zijn geen rechtspersonen.

Artikel 24.

1. Samenstelling, bevoegdheden en verplichtingen van de bijzondere organen worden geregeld in het Huishoudelijk Reglement.

2. Commissies ad hoc kunnen door de Algemene Leden Vergadering, de Adviesraad en de ledenvergaderingen van regio's, subregio's en afdelingen worden ingesteld ter uitvoering van door deze vergadering nader omschreven opdrachten.

Artikel 25. Het verenigingsjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 26.

1. De geldmiddelen van D'66 bestaan uit:

- a. contributies,
- b. donaties,
- c. erfstellingen en legaten,
- d. schenkingen,
- e. alle overige baten.

2. Het Hoofdbestuur weigert een financiële bijdrage wanneer, naar inzicht van tenminste één/derde van de hoofdbestuurleden, daarvoor de politieke onafhankelijkheid van de partij in gevaar kan worden gebracht.

Artikel 27.

1. Wijziging van deze Statuten is mogelijk door een besluit van de Algemene Leden Vergadering, genomen met twee/derde meerderheid van de uitgebrachte stemmen.

2. Een wijziging treedt niet eerder in werking dan nadat een notariële akte is opgemaakt.

Artikel 28.

1. De Algemene Leden Vergadering stelt het Huishoudelijk Reglement vast, dat gewijzigd kan worden door een besluit van de Algemene Leden Vergadering, genomen met absolute meerderheid van de uitgebrachte stemmen.

2. Het Huishoudelijk Reglement mag niet in strijd zijn met de Statuten.

3. In gevallen waarin de Statuten en het Huishoudelijk Reglement niet voorzien, beslist het Hoofdbestuur; onverminderd het bepaalde in artikel 14, lid 1.

Artikel 29.

1. Een besluit tot ontbinding van D'66 wordt door de Algemene Leden Vergadering genomen met twee/derde meerderheid van stemmen.

2. Het ontbindingsbesluit geeft aan een eventueel liquidatiesaldo een met het doel van D'66 strokende bestemming.

3. Bij ontbinding van D'66 geschiedt de liquidatie door het Hoofdbestuur.

Artikel 30.

1. Een besluit als bedoeld in artikel 27 of artikel 28 of artikel 29 kan alleen worden genomen, indien de Algemene Leden Vergadering is bijeengeroepen met de mededeling dat aldaar een dergelijk besluit zal worden voorgesteld.

2. De termijn voor bijeenroeping tot een zodanige vergadering bedraagt tenminste zeven dagen.

3. De letterlijke tekst van een voorstel tot wijziging van Statuten of Huishoudelijk Reglement of tot ontbinding der partij wordt tenminste vijf dagen voor de vergadering bij het landelijk secretariaat en ter vergadering ter inzage gelegd en wordt tenminste veertien dagen tevoren aan de regiobesturen toegezonden.

GRONDSLAGEN

HET WOORD AAN DE LEDEN !

door Hein van Oorschot,
secretaris politiek.

Bij brief van 19 juli 1978 heeft het hoofdbestuur de discussie over onze Grondslagen overgeheveld naar de afdelingen. Het ligt in de bedoeling om de Grondslagen vast te stellen op het voorjaarscongres 1979. Vóór die tijd (in feite vóór 1 november 1978) vraagt het hoofdbestuur reacties van de afdelingen op de nu voorliggende stukken.

Grondslagen zijn voor D'66 iets nieuws. Grondslagen zijn bovendien - het woord zegt het al - fundamenteel. Daarom onzerzijds een dringende oproep deze zaak niet zo maar te laten passeren. Wij hopen op actieve deelname aan de discussie en waardevolle reacties!

Inleiding

In juni 1979 zullen de eerste direkte verkiezingen voor het Europese Parlement plaatsvinden. Het congres van D'66 heeft enige maanden geleden besloten dat onze partij aan deze verkiezingen zal deelnemen. Op het aanstaande congres in november zullen de Europese verkiezingen wederom aan de orde komen omdat de partij enkele belangrijke nieuwe besluiten zal moeten nemen. Allereerst zal ons Europees programma vastgesteld moeten worden; aan het concept-programma wordt op het ogenblik de laatste hand gelegd en het zal in de volgende Democraat worden gepubliceerd. Daarnaast zal het congres een besluit moeten nemen over de houding van D'66 tegenover samenwerking met andere Europese politieke partijen bij deze verkiezingen. Op de vorige Algemene Leden Vergadering is besloten dat er een diepgaande discussie over dit onderwerp binnen de partij zal worden gevoerd. Nu de Provinciale Statenverkiezingen en de zomervakanties achter ons liggen is het moment hiervoor gekomen. Als aanzet voor deze discussie dient onderstaande discussienota, die in het hoofdbesluit is besproken is.

Herman Schaper
secretaris buitenland

I. Het Europese vlak

Op den duur zou D'66 niet meer als D'66 aan Europese verkiezingen moeten deelnemen. Deze constatering lijkt op het eerste gezicht in strijd met het besluit van het D'66-congres van april 1978 toen de Algemene Leden Vergadering besloot om aan de verkiezingen voor het Europese Parlement in juni 1979 deel te nemen. Toch is dat niet zo.

De Europese verkiezingen zullen immers pas dan werkelijk Europees zijn als de politieke partijen die zich aan de kiezers presenteren ook werkelijke Europese partijen zijn en niet nationale partijen die soms wel, soms niet met buitenlandse partijen samenwerken. D'66 is een uitgesproken voorstandster van Europese samenwerking en eenwording, zoals uit ons Beleidsprogramma duidelijk blijkt. De consequentie uit deze politieke keuze moeten wij ook trekken als het ons eigen functioneren als politieke partij betreft. De doelstelling voor de lange termijn moet dan ook zijn de totstandkoming van een Europese progressieve democratische partij die zich inzet voor dezelfde politieke idealen als waar D'66 zich sterk voor maakt. Het zal uiteindelijk deze partij en niet D'66 moeten zijn die aan de Europese verkiezingen deelneemt.

Deze partij zal geen getrouwe copie van D'66 op het Europese vlak kunnen zijn. Ten eerste niet omdat in het programma van D'66 vanzelfsprekend een groot aantal typisch Nederlandse punten voorkomen; ten tweede omdat de politieke verhoudingen op het Europese vlak anders liggen. Maar wat voor ons geldt, geldt ook voor de andere politieke partijen. Zij zullen moeten aanvaarden dat uiteindelijk de partijvorming op Europees niveau anders zal zijn dan die welke op nationaal niveau heeft plaatsgevonden. De scheidslijnen tussen de toekomstige Europese politieke partijen zullen uiteindelijk moeten worden oetrokken op grond van de geschilpunten in de Europese politiek en niet op grond van nationale geschilpunten en nationale politieke tradities. De kiezers hebben er recht op dat Europese politieke partijen duidelijke en samenhangende standpunten innemen t.a.v. de belangrijke onderwerpen van Europese politiek zoals de bevoegdheden van het Europese parlement, de economische en monetaire samenwerking, de gemeenschappelijke landbouwpolitiek, de defensiesamenwerking, de verhouding met de ontwikkelingslanden enz. En voorop staat natuurlijk de vraag in hoeverre men überhaupt bereid is tot Europese integratie te komen.

De nationale partijen

De partijvorming op het nationale vlak heeft zich daarentegen hoofdzakelijk in de negentiende eeuw afgespeeld op basis van de toen spelende politieke kwesties. Omdat de meeste landen van West-Europa toentertijd een vergelijkbare maatschappelijke ontwikkeling doormaakten is ook de partijvorming in sommige landen vergelijkbaar. Maar ook zijn er belangrijke verschillen: de Engelse Conservatieven, de Franse Gaullisten, de Deense Antibelastingpartij van Glistrup, de twee grote Ierse partijen, allen zijn typische nationale partijen, die geen evenknie hebben in de andere landen van de EG; aan de andere kant van het politieke spectrum vormen alleen in Italië en Frankrijk de communistische partijen een politieke macht van betekenis, terwijl deze partijen overigens onderling ook weer zeer verschillend zijn. De toetreding tot de EG van Spanje, Griekenland en Portugal zal alleen nog maar meer variatie in dit beeld brengen, want ook daar bevinden zich sterke, typisch nationale partijen, zoals die van Suarez in Spanje en van Karamanlis in Griekenland. Bovendien zijn die politieke partijen, die in oorsprong met elkaar vergelijkbaar zijn, dikwijls toch door de nationale politieke tradities en verhoudingen zo uit elkaar gegroeid dat zij een duidelijk verschillende politieke inhoud zijn gaan krijgen. Het politieke verschil tussen Aantjes en Strauss behoeft

geen toelichting, terwijl bij de liberalen, bijv. de VVD en de Engelse Liberals zeer verschillend zijn in hun politieke denken en politieke positie. En zelfs de socialistische partijen die vanouds het sterkst gekenmerkt zijn door nauwe onderlinge samenwerking, nemen volledig tegenovergestelde standpunten in bij een zaak als de Europese eenwording. (Zie voor meer gedetailleerde informatie het artikel in de vorige Democraat over de politieke partijen in de EG.)

Samenwerking tussen deze partijen op grond van hun oorspronkelijke gelijkgezindheid, met voorbijgaan van de huidige grote politieke verschillen, is daarom geen bijdrage tot de democratisering van de EG. Het zal leiden tot politiek innerlijk verdeelde organisaties, die de politieke duidelijkheid en de bewustwording van de kiezer van de Europese problematiek zullen opofferen aan hun pogingen om niet uit elkaar te vallen. Als voorbeeld van de politieke vaagheid kan dienen het manifest dat de socialistische partijleiders onlangs hebben vastgesteld en dat uitblinkt door gebrek aan werkelijke politieke inhoud vanwege de grote politieke meningsverschillen. Als tweede voorbeeld kan gelden de deelname van de Duitse CDU/CSU, samen met o.a. de Engelse conservatieven en de Gaullisten, aan een organisatie van Europese partijen die een anti-socialistisch front willen vormen, terwijl diezelfde CDU/CSU in de Europese Volks Partij samenwerkt met de christen-democraten uit Italië, België en Nederland, die dikwijls met de socialisten samenwerken.

Dit alles wijst erop dat de politieke partijen de Europese samenwerking toch vooral zien vanuit de optiek van de nationale politiek. Dat is in zekere zin te begrijpen; de partijen opereren immers in een nationale context en zullen alles proberen te voorkomen wat hun nationale positie in gevaar brengt. Maar dan moeten deze partijen niet proberen de Europese politiek aan de kiezers te presenteren als een simpele vergroting van de nationale politiek. Hun eigen optreden tot nu toe heeft aangetoond dat, als men ernaar streeft dat de kiezers zich gaan interesseren en inspanssen voor de Europese politiek en dat partijvorming op Europees niveau een bijdrage levert aan de democratisering van de Europese politiek, deze partijvorming zich uiteindelijk op Europese gronden zal moeten voltrekken. Dit betekent dat zich bij de Europese verkiezingen partijen kunnen en uiteindelijk zullen aandienen die niet in de nationale politiek van een aantal lidstaten zijn terug te vinden.

Een Europese progressieve democratische partij

Voor D'66 betekent dit dat wij zullen moeten streven naar de totstandkoming van een Europese progressieve democratische partij die, zoals reeds gesteld, niet een exacte copie van onze partij kan zijn. Deze partij zal een eigen Europees gezicht moeten krijgen. Daarbij zal D'66 echter wel in het politieke programma van de partij de volgende hoofdpunten terug moeten kunnen vinden:

- een principiële steun aan de Europese eenwording, zonder dat dit echter betekent dat wordt gestreefd naar een soort Europese super-staat, waaraan zoveel mogelijk nationale bevoegdheden moeten worden overgedragen;
- een verdieping van de democratie in Europa, in de eerste plaats d.m.v. een veel grotere democratische controle op de Europese eenwording;
- een onderstreping van de noodzaak van verder economische en monetaire samenwerking ter bestrijding van de economische stagnatie;
- een erkenning van het feit dat aan de economische wederopleving grenzen worden gesteld door de eisen die het natuurlijk milieu stelt;
- een beleid gericht op een rechtvaardiger inkomensverdeling in de wereld, die de bevolkingen van de arme landen de mogelijkheid biedt om zelf hun eigen ontwikkeling en ontplooiing te bepalen.

De Europese progressieve democratische partij zal net als de andere eventueel te vormen Europese partijen geen opeenstapeling van nationale politieke partijen moeten zijn maar een onafhankelijke politieke organisatie met eigen leden, een eigen programma, eigen financiën, etc. Zij zal zelf direct contact moeten kunnen onderhouden met de kiezers en niet een zaak moeten zijn die alleen de partijtoppen interesseert. Alleen zo kan partijvorming op Europees niveau een werkelijke bijdrage leveren aan de democratisering van de Europese politiek.

De toekomstmogelijkheden van een Europese progressieve democratische partij lijken goed. In vele landen vinden punten als bovengenoemde steun. Per land is daarbij verschillend of de vernieuwingsgezinde, niet-socialistische stroming politiek verenigd is in één partij, zoals in Engeland, of verspreid is over meerdere, zoals in Frankrijk en Italië. Per land verschilt ook de sterkte van deze partijen in de nationale politiek.

Voor de strategie die D'66 in de komende jaren zal moeten volgen is echter het belangrijkste dat duidelijk is dat in de meeste landen van de EG de burger-radicalen, links-liberalen, progressief-democraten of hoe men ze

ook noemen wil, t.a.v. de onderwerpen die voor de Europese politiek belangrijk zijn, opvallend eensgezind zijn in hun opstelling. (Met één uitzondering: de Deense Radikale Verstre.)

Deze eensgezindheid geeft aan dat de vernieuwingsgezinde, consequent democratische en internationaal gerichte stroming, waaraan D'66 in Nederland politiek gestalte geeft, een verschijnsel is dat zich voordoet in geheel West-Europa, en dat de basis zal kunnen vormen voor een Europese progressieve democratische partij.

De Federatie van Liberale en Democratische Partijen.

Een aantal van de partijen die politiek op één lijn zitten met D'66 zijn lid van de Europese Federatie van Liberale en Democratische partijen. Men kan zich afvragen of D'66 daarom ook niet tot deze federatie moet toetreden. De oorsprong van de Federatie ligt echter in de liberale fractie in het Europese Parlement. Deze fractie is echter altijd een politiek tamelijk heterogeen gezelschap geweest, waarin zich de Europese parlementariërs verzamelden die niet socialistisch, communistisch of christen-democraat waren, maar ook niet tot een typisch nationale partij behoorden. Een soort "rest-fractie" dus, die een band probeerde te vinden in een gemeenschappelijke ideologische verwantschap met het negentiende eeuwse liberalisme. Het feit dat deze fractie aan de wieg heeft gestaan van de Federatie verklaart dat zowel progressieve partijen, zoals de Engelse Liberals, als conservatieve, bijvoorbeeld de VVD, lid zijn van de federatie. Gezien de verhoudingen in het oude Europese Parlement was de samenstelling van de liberale fractie daarin nog in zekere zin te begrijpen. Het is echter heel wat anders om de politieke heterogeniteit van de fractie dan ook te gaan overplaatsen naar de Federatie, die een begin zegt te willen zijn van een Europese partij.

Uitgaande van de doelstelling van een Europese progressieve democratische partij lijkt daarom toetreding van D'66 tot de Federatie niet gewenst. Wij moeten zelf niet bijdragen aan een valse start van de Europese partijvorming.

Gezien de politieke verschillen tussen de leden van de Federatie is het daarbij nog zeer de vraag of de Federatie in de huidige samenstelling een lang leven beschoren zal zijn. Nu al heeft één van de partijen die de Federatie heeft opgericht, de Franse Radicaux de Gauche, zijn lidmaatschap opgeschort vanwege toetreding van de Republikeinse Partij van Giscard d'Estaing. Het is waar dat de Federatie erin geslaagd is een politiek programma vast te stellen,

wat al meer is dan de socialisten hebben kunnen bereiken, maar zoals te lezen valt in de analyse die in de Democraat van maart 1978 is gepubliceerd, het programma is doorspekt met vaagheden en open deuren en gebruikt zeer voorzichtige termen als het gaat om zaken als ontwikkelingssamenwerking, kernenergie en de multinationals. Het is dan ook maar de vraag in hoeverre dit programma, gezien het compromiskarakter ervan, zal kunnen dienen als politieke leidraad van de liberale fractie in het Europese Parlement. Het is te verwachten dat de politieke tegenstellingen tussen de progressieve en conservatieve leden van de Federatie toch steeds weer hun kop zullen opsteken en dit des te meer naarmate het Europese Parlement meer macht krijgt. Tot nu toe heeft het Europese Parlement nog weinig controle kunnen uitoefenen op de Europese samenwerking; met dit gebrek aan politieke macht hangt samen dat de politieke tegenstellingen niet op tafel kwamen. Als het Parlement na de directe verkiezingen, zoals te verwachten valt, een grotere rol gaat spelen en politiek belangrijke besluiten zal gaan nemen, zullen de scheidslijnen tussen progressieven en conservatieven duidelijker worden getrokken. Of de samenwerking in de Federatie van Liberale en Democratische partijen dan stand zal houden is zeer de vraag.

Wij moeten ons echter bij een beslissing om niet tot de Federatie toe te treden geen illusies maken over de mogelijkheden om op korte termijn te komen tot de oprichting van de Europese progressieve democratische partij. Het zal zeer moeilijk zijn om in de andere landen van de EG daarmee te beginnen buiten partijen als de Engelse Liberals. De Europese politiek leeft nu eenmaal niet bijzonder bij de kiezers. Dit kan gaan veranderen door de campagnes voor de Europese verkiezingen en als het Europese Parlement na de verkiezingen meer gezicht voor de kiezers gaat krijgen. Dat betekent dat het op de korte termijn niet te verwachten is dat buiten de politieke partijen spontaan groepen en organisaties zullen opkomen die Europese politieke partijen willen gaan vormen. Voorlopig zullen wij dus moeten afwachten wat de ontwikkelingen binnen de Federatie zijn en ondertussen de goede contacten aanhouden met de ons sympathieke partijen, inclusief die in de landen die binnenkort lid zullen worden van de EG.

II. Het nationale vlak

Er is nog een ander aspect aan een eventueel lidmaatschap van D'66 van de Federatie van Liberale en Democratische partijen. Het ziet er namelijk steeds meer naar uit dat de Europese verkiezingen van volgend

jaar in wezen toch nog vooral nationale verkiezingen zullen zijn. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat het werkelijk Europese verkiezingen zouden zijn, met lijsttrekkers (zoals Willy Brandt) die zich in alle landen aan het hoofd van hun lijst zouden presenteren met overal gelijke kiesstelsels e.d. Jammer genoeg is dit er niet van gekomen. In ieder land zullen zich de belangrijkste nationale politieke partijen aandienen met een eigen lijst en een nationale lijsttrekker. Alleen de christen-democraten en de liberalen hebben daarbij een gemeenschappelijk Europees programma opgesteld (zoals hiervoor vermeld zijn de socialisten zelfs daar niet in geslaagd) en de praktijk heeft al aangetoond dat naast deze programma's nationale kwesties in de verkiezingscampagnes een belangrijke rol zullen gaan spelen. In Nederland heeft bijvoorbeeld de fractievoorzitter van de VVD, Rietkerk, al vastgesteld (in de Gastrubriek van de Democraat) dat als D'66 zich bij de liberale federatie wil aansluiten, dit niet los kan worden gezien van het feit dat D'66 bij de laatste Tweede Kamerverkiezingen samenwerking met de VVD heeft uitgesloten. Voor de VVD (die zich zo graag een Europees gezinde partij noemt) zijn de Europese verkiezingen naar het lijkt minstens zo belangrijk voor de nationale politiek als voor de Europese zaak. Ook in het buitenland ziet men iets dergelijks; zo probeert de CDU/CSU van de verkiezingen in de BRD een soort vertrouwenskwesitie over het beleid van de regering Schmidt te maken.

Deze ontwikkeling zal alleen nog maar sterker worden als de verkiezingen naderbij komen. De partijen zullen, nu het Europese aspect van de verkiezingen zo naar de achtergrond schuift, in de verkiezingscampagnes het belang van de verkiezingen voor de nationale politiek benadrukken om hun kader en hun kiezers te mobiliseren en motiveren. Dit betekent dat ook D'66 zich bij deze eerste verkiezingen rekenschap zal moeten geven van de effecten van de Europese verkiezingen op haar nationale positie. De opmerking van Rietkerk geeft al aan hoe andere partijen zullen proberen onze nationale positie in het geding te brengen. De lijn die in het eerste deel van deze nota is aangegeven geeft geen aanleiding tot onduidelijkheid over onze politieke positie. Integendeel, zij is gebaseerd op de vandoord bekende D'66-doelstellingen: een uitbreiding van de kring van diegenen die effectief deel hebben aan de politieke en maatschappelijke besluitvorming; een progressieve politiek en duidelijkheid t.o.v. de kiezers.

III. De D'66-leden in het Europees Parlement.

Als D'66 onafhankelijk de eerste Europese verkiezingen in zou gaan, betekent dit dat onze afgevaardigde(n) in het Parlement niet vanzelf tot een fractie zullen behoren. Dit is voor hun functioneren een zeer ongelukkige zaak. Bij het bezoek van een D'66-delegatie aan het Europees Parlement j.l. juni waren al onze gesprekspartners, ongeacht hun politieke kleur, het er over eens dat de positie van "niet-ingeschrevenen", tezamen met nog enkele anderen, in een Parlement van meer dan 400 leden zeer moeilijk is. Bij dit bezoek zijn ook gesprekken gevoerd met de fractievoorzitters van de socialistische en liberale fracties. Beiden waren van mening dat de D'66-afgevaardigde(n) in het nieuwe Parlement deel van hun fractie zou kunnen uitmaken ook al zou de partij geen lid zijn van de desbetreffende federatie. Het is daarom op puur praktische gronden gewenst dat de D'66-afgevaardigde(n) zich aansluit(en) bij een fractie. Op grond van onze verwantschap met een aantal partijen die deelnemen aan de liberale fractie, en gezien het politieke programma van die fractie, waar D'66 zich meer in kan vinden dan in dat van de socialisten, lijkt aansluiting bij de liberale fractie de voorkeur te verdienen. Hierover kan echter pas goed een oordeel worden geveld na de verkiezingen, als de fractie zich heeft samengesteld, omdat dan pas de sterkte van de progressieve en conservatieve vleugels bekend zal zijn. In deze zaak zullen ook de D'66 vertegenwoordigers in het Europees parlement een belangrijke stem moeten hebben op basis van hun ervaringen. Als hierover een besluit op een ALV genomen zal worden zal dit op zijn vroegst volgend najaar kunnen gebeuren.

OPINIEPEILING EUROPESE VERKIEZINGEN

In Intomarkant voor u gelezen dat uit een opiniepeiling is gebleken dat:

- slechts 79% van de Nederlanders wel eens gehoord hebben van een Europees Parlement;
- slechts 33% hiervan weet waar het Europees Parlement gehuisvest is;
- 71% zegt te gaan stemmen bij de Europese verkiezingen en wel op:

D'66	-	9%
VVD	-	14%
PvdA	-	37%
CDA	-	37%

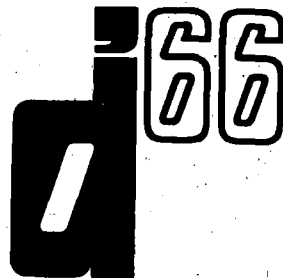
(als alleen deze 4 partijen aan de verkiezingen zouden deelnemen)

BEZOEK EUROPEES PARLEMENT

Van 9 t/m 11 oktober zal er een bezoek worden gebracht aan het Europees Parlement in Straatsburg, waar op dat moment de Algemene Beschuwingen plaats vinden. Daarnaast worden er vanuit het Europees Parlement nog lezingen verzorgd en bestaat er gelegenheid de stad Straatsburg te bezichtigen. Op de terugweg zal nog een bezoek gebracht worden aan de gebouwen van het Europees Parlement in Luxemburg. Voor deze reis zijn nog een aantal plaatsen beschikbaar, waarvoor u zich kunt opgeven bij het landelijk secretariaat. De kosten van deze reis zullen ca f 45,- per persoon bedragen.

LITERATUUR OVER EUROPA

Met het oog op de Europese verkiezingen is het voor u wellicht nuttig te weten dat het Nederlands Genootschap voor Internationale Zaken een lijst heeft samengesteld van de meest recente literatuur over al die onderwerpen die aan de orde zullen komen tijdens de campagne voor de Europese verkiezingen. Voor informatie over de achtergronden en over de nieuwe mogelijkheden voor een Europese eenwording, kunt u zich op de hoogte stellen door deze literatuurlijst te raadplegen. De lijst is te bestellen bij NGIZ, Alexanderstraat 2, Den Haag. (f. 2,50 + portiekosten).

**POSITIE EN BEVOEGDHEDEN VAN
HET EUROPEES PARLEMENT**

door Arjen Meij, ★

Van 7-10 juni 1979 zullen, staat nu vast, de eerste rechtstreekse verkiezingen voor het Europese Parlement worden gehouden. Er is binnen D'66, voor en na het congresbesluit om aan deze Europese verkiezingen deel te nemen, veel gepraat en geschreven over de plaatsbepaling van de partij in het Europese politieke krachtenveld. De bedoeling van deze bijdrage is enig basismateriaal aan te dragen voor de meningsvorming over de algemene betekenis van deze verkiezingen.

Ten aanzien van de positie van het Europese Parlement, d.w.z. over de democratie in de Europese Gemeenschap, overheerst bij veel mensen het beeld van een kostbaar reizend circus, dat - immers zonder bevoegdheden - weinig te betekenen heeft. Het eerste is een nauwelijks weerlegbare kwalificatie; op het tweede punt is wel enige toelichting te geven.

Vooraf moet worden opgemerkt dat de bevoegdheden van het Europees Parlement nogal eens worden verward met de bevoegdheden van de Europese Gemeenschap als zodanig. De lidstaten hebben bij de oprichtingsverdragen beslissingsbevoegdheid, in hoofdzaak op economisch terrein, opgedragen aan de Gemeenschap. Naarmate de Gemeenschap daarvan gebruik heeft gemaakt om op Europees niveau een beleid te ontwikkelen en regels te stellen, bijvoorbeeld over de prijzen van landbouwproducten, de toegestane kleurstoffen in voedingsmiddelen of de rij- en rusttijden van vrachtwagenchauffeurs, kunnen de nationale regeringen en parlementen op die terreinen geen eigen beleid meer voeren. Bij de (uitbreiding van de) bevoegdheden van het Europees Parlement gaat het in de eerste plaats om de democratische controle op de beslissingen, waarvan vaststaat dat ze niet meer op nationaal niveau, maar alleen door de Europese Gemeenschap kunnen worden genomen. Los daarvan staat de vraag of het wenselijk is nieuwe, verdergaande bevoegdheden aan de Europese Gemeenschap op te dragen, bijvoorbeeld op het terrein van de monetair politiek, het energiebeleid, milieubescherming of ontwikkelingssamenwerking. Verband met de voorgaande vraag is er alleen in zoverre dat de overdracht van nieuwe bevoegdheden gemakkelijker te aanvaarden is wanneer een sterke parlementaire controle door een rechtstreeks gekozen parlement verzekerd is.

Hoe komen nu de beleidsbeslissingen in de Europese Gemeenschap tot stand? In de theorie van het EEG-

verdrag is een belangrijke plaats ingeruimd voor de Europese Commissie, het executieve orgaan van de Gemeenschap. Aan de Commissie zijn belangrijke beheers- en bestuursstaken opgedragen, maar vooral is zij het orgaan waarvan het initiatief en de stimulans tot nieuwe ontwikkelingen moet uitgaan. Besluiten van wetgevende aard worden genomen door de Raad, die bestaat uit ministers van de lidstaten, maar deze kan dat volgens het verdrag in de meeste gevallen slechts doen op voorstel van de Commissie. De Raad vraagt over het Commissievoorstel eerst het EP om advies. Het - door de Commissie eventueel aan het EP-advies aangepaste - voorstel wordt volgens de verdragsprocedure vervolgens aangenomen zodra in de Raad de vereiste meerderheid is bereikt. De Raad zou van het voorstel van de Commissie alléén kunnen afwijken bij éenstemmige beslissing van alle lidstaten. Het evenwicht tussen de instellingen en de gelijkmatige behartiging van gemeenschappelijke (Commissie, EP) en nationale (Raad) belangen leek zo behoorlijk gewaarborgd. Het knelpunt zit in de regel dat de Raad slechts éenstemmig van het Commissievoorstel mag afwijken. In de praktijk wordt het overleg in de Raad meestal voortgezet tot alle leden het eens zijn of wordt bij gebrek aan overeenstemming een besluit genomen. Dientengevolge is de betekenis van het voorstelrecht van de Commissie sterk afgenomen en is het zwaartepunt in de besluitvorming geheel bij de Raad komen te liggen. Bij een uitbreiding van de Gemeenschap met drie nieuwe lidstaten (Griekenland, Portugal, Spanje) zal het - om tot besluiten te komen - noodzakelijk zijn terug te keren tot meerderheidsbesluiten, een tendens die nu al waarneembaar is. In het tienhoeksoverleg in de Raad (9 ministers + 1 commissaris) hangt de rol van de Commissie helemaal af van het politieke gewicht dat zij boven tafel weet te brengen, en dat is er door allerlei oorzaken in de loop van de jaren niet groter op geworden. Bovendien zal de betrokken commissaris zijn politieke invloed in de eerste plaats moeten aanwenden om als bemiddelaar tussen de negen ministers althans een compromis te bereiken; hij heeft daardoor minder ruimte om rekening te houden met de wensen van het Europees Parlement.

De rol van het Europees Parlement omvat enerzijds de advisering aan de Raad over de op voorstel van de Commissie te nemen besluiten en anderzijds een controlerende taak ten aanzien van het beleid van de Commissie. Daarnaast heeft het EP een beperkt begrotingsrecht verworven, dat een belangrijk uitgangspunt is voor de verdere ontwikkeling van zijn bevoegdheden. Voor de uitoefening

van zijn taak komt het EP minstens eenmaal per maand gedurende ongeveer een week bijeen in plenaire vergaderingen, die ook worden bijgewoond door leden van de Commissie en de Raad. De plenaire debatten worden voorbereid door de parlementaire commissies, die veel vaker vergaderen.

Het EP heeft ten aanzien van de Raadsbesluiten alleen een adviserende stem; het beschikt niet over formele middelen om zijn visie tegenover de Raad door te zetten. Het EP heeft dus niet een wetgevende bevoegdheid zoals de nationale parlementen kennen, zelfs niet een medewetgevende bevoegdheid. Van een effectieve politieke controle op de Raad door de nationale parlementen is anderzijds ook geen sprake. Deze kunnen immers elk slechts één van de leden van de Raad, nl. hun eigen minister, ter verantwoording roepen. Aangezien de beraadslagingen in de Raad geheim zijn, kan aldus van een openbaar politiek debat, zelfs in negen afleveringen, niets terecht komen. Bovendien is voor de meeste nationale parlementen Europa 'ver weg', zodat van een actieve belangstelling voor, laat staan een effectieve controle op het Europese beleid van de regeringen nauwelijks sprake is.

Over de feitelijke invloed van het EP op de besluitvorming in de Raad zijn weinig gegevens bekend. Wel is zeker dat de Raad zich bereid heeft verklaard jaarlijks voor het parlement een uiteenzetting van zijn beleid te geven en ook overigens schriftelijke en mondelinge vragen van parlementariërs te beantwoorden. Deze kunnen ook betrekking hebben op het gevolg dat de Raad in een concreet geval heeft gegeven aan het advies van het parlement. De Raad schijnt meer en meer geneigd daarmee rekening te houden. Soms wordt een Raadsvergadering zelfs uitgesteld in afwachting van het standpunt van het EP, dat met name in landbouwzaken wel eens kan bijdragen tot het bereiken van een compromis in de Raad. De contacten betreffen overigens niet alleen de EG-zaken als zodanig. De fungerende Raadsvoorzitter stelt het EP, of de politieke commissie, ook regelmatig op de hoogte van de resultaten van de politieke samenwerking tussen de Negen op het terrein van het buitenlands beleid en van het overleg tussen de regeringsleiders in de Europese Raad.

De verhouding van het EP tot de Europese Commissie heeft meer het karakter van de nationaal bekende relatie tussen regering en parlement. Jaarlijks vindt een debat plaats over het beleidsprogramma van de Commissie, waarbij het parlement stelling neemt t.a.v. de belangrijkste punten. Herhaaldelijk wordt de Commissie gevraagd naar het gevolg dat zij aan parlementaire adviezen heeft gegeven

of naar haar standpunt in de Raad. De Commissie wordt bestookt met schriftelijke en mondelinge vragen over de meest uiteenlopende onderwerpen. Actuele zaken worden aan de orde gesteld in het maandelijkske vragenuur, terwijl over de belangrijkste vragen een debat wordt gehouden. Anders dan in de verhouding tot de Raad kan een dergelijk debat eindigen met een stemming over het beleid van de Commissie, zodat het geheel het karakter krijgt van een interpellatiedebat. In laatste instantie kan het EP door een motie van afkeuring de Commissie tot aftreden dwingen. Een dergelijke motie is nog slechts enkele malen aan de orde gesteld - laatstelijk in 1976, omdat de Commissie te weinig zou hebben gedaan om de melkoverschotten in de Gemeenschap weg te werken -, maar tot nu toe nooit aangenomen. Uit het verschil in parlementaire bevoegdheden t.o.v. de Raad en de Commissie blijkt dat de positie van het EP in sterke mate samenhangt met die van de Commissie. Voor een deel is het gebrek aan parlementaire invloed dan ook te verklaren uit de zwakke positie van de Commissie.

Anders ligt dat met de parlementaire begrotingsbevoegdheden. Sinds de invoering in 1971 van eigen financiële middelen voor de Gemeenschap (uit douane- en landbouwheffingen aan de buitengrenzen en binnenkort ook een gedeelte van de b.t.w.) zijn de bevoegdheden van het EP t.a.v. de Gemeenschapsbegroting (in 1978 ruim 34 miljard gulden) geleidelijk uitgebreid, om het wegvallen van de controle door de nationale parlementen te compenseren. Het EP is nu samen met de Raad de begrotingsautoriteit van de Gemeenschap. In een ingewikkelde procedure bekijken beide instellingen de ontwerpbegroting twee maal in nauw overleg, waarbij de Raad uiteindelijk beslist over de zgn verplichte en het EP over de niet-verplichte uitgaven. De verplichte uitgaven, nl. die waarvan op grond van eerdere beleidsbesluiten vaststaat dat ze gedaan moeten worden, vormen weliswaar het grootste deel van de begroting, maar het EP houdt ook hier een vinger in de pap, omdat het binnen bepaalde grenzen wijzigingen kan voorstellen, die de Raad slechts met gekwalificeerde meerderheid kan verwerpen. Een en ander heeft geleid tot een intensief overleg tussen de Raad en het EP, waarin de positie van het EP nog wordt versterkt door het recht om bij een onbevredigend resultaat de begroting in zijn geheel te verwerpen.

Een belangrijke aanvulling op de begrotingsbevoegdheid van het EP is de afspraak tussen het EP, de Raad en de Commissie om in geval van besluiten met vergaande financiële gevolgen niet te volstaan met het gebruikelijke advies van het EP.

Overeengekomen is dat, wanneer de Raad in zo'n geval wil afwijken van het advies, overleg wordt gepleegd met een parlementaire delegatie om een compromis tussen de standpunten van EP en Raad te bereiken. Hoewel in laatste instantie de Raad formeel beslissingsbevoegd blijft, ligt hier een belangrijke kiem voor de ontwikkeling van een medewetgevende bevoegdheid van het EP.

Tegen de achtergrond van de geschetste verhouding tussen EP, Raad en Commissie zal het duidelijk zijn dat het EP functioneert in een heel andere context dan, en daarom ook niet te vergelijken is met een nationaal parlement. Een belangrijk probleem in verband met de functie van het EP is echter dat de politieke referentiekaders van de burgers nog in belangrijke mate nationaal bepaald zijn. Opmerkelijk is bijvoorbeeld dat de Nederlandse haringvisserij zich over problemen in verband met de opgelegde vangstbeperkingen in de eerste plaats wenden tot de Nederlandse minister Van der Stee, hoewel het visserijbeleid een Europese aangelegenheid is. De bedoeling van de rechtstreekse verkiezing van het EP is de burger meer te betrekken bij de Europese ontwikkeling en hem de gelegenheid te geven daarin zijn opties en voorkeuren kenbaar te maken via rechtstreeks gekozen vertegenwoordigers. Het EP kan daartoe zelf trouwens aanzienlijk meer bijdragen dan tot nu toe het geval is, bijv. door rechtstreekse contacten met de kiezers, openbare commissievergaderingen, hoorzittingen en overleg met allerlei groeperingen. Het kan aldus het centrum worden voor de politieke meningsvorming in de Gemeenschap en op die basis ook zelf initiatieven nemen om de ontwikkeling van de EG te sturen en te stimuleren.

De onderlinge vervlechting van het Europese en het nationale beleid brengt met zich mee dat de aan beleidskeuzen voorafgaande processen van politieke meningsvorming in de Europese en in de nationale sfeer goed op elkaar moeten zijn afgestemd. Essentieel daarvoor zijn nauwe contacten tussen het Europees parlement als centrum van politieke meningsvorming in de Gemeenschap en de nationale parlementen. Idealiter zouden het Europese en de nationale politieke stelsels één geïntegreerd politiek circuit vormen. Tot nu toe waren de Europese parlementariërs tevens lid van het nationale parlement, waardoor zij werden aangewezen. Het dubbele mandaat blijkt in de praktijk echter een te grote belasting te zijn. Vanuit D'66 is het voorstel gelanceerd een afzonderlijke commissie voor Europese zaken van de Tweede Kamer in te stellen, waarin ook de rechtstreeks gekozen Nederlandse EP-leden met raadgevende stem zitting zouden kunnen hebben. Omgekeerd zouden nationale parlementaire specia-

listen in een geïnstitutionaliseerde positie aanwezig kunnen zijn bij belangrijke plenaire en commissievergaderingen van het EP. Cruciaal voor een optimale verhouding tussen het EP en de nationale parlementen is tenslotte een goede onderlinge aansluiting van nationale en Europese partijstructuren. Dat is - om terug te komen bij de plaatsbepaling van D'66 - een belangrijk argument voor een 'vierde' stroming in de Europese politiek.

HAARLEM HEEFT WEER D'66 WETHOUDER

Na een vierjarige afwezigheid in de gemeenteraad (gedurende meer dan twee jaar bestond er in Haarlem zelfs geen D'66-afdeling) is D'66 in de komende jaren met drie zetels vertegenwoordigd. In 1970 was het leveren van een wethouder - uit de toenmalige vierkoppige fractie - al opmerkelijk. Nu zal voor de komende jaren Paul Captijn - tussen 1970 en 1974 fractievoorzitter en lijstaanvoerder bij de afgelopen verkiezingen - als D'66-wethouder optreden in een programcollege met brede samenstelling (formule 2-2-1-1 voor PvdA, CDA, VVD en D'66 bij een verdeling van de 39 raadszetels van: PvdA 13, CDA 13, VVD 7, D'66 3, PSP/PPR 2 en CPN 1). Paul krijgt ondermeer de portefeuilles milieubeheer, recreatie, jeugdzaken, nutsbedrijven en regionale planologie en -verkeerszaken onder zijn beheer.

UIT DE FRACTIE

Op het congres van 22 april jl. in Zwolle is een motie aangenomen om te streven naar een invoerverbod van zeerobbenvellen. Ineke Lambers-Haquebard heeft ons laten weten dat op 27 april door de PPR-fractie schriftelijke vragen over dit onderwerp zijn gesteld. Zij hoeft dat dus niet meer te doen, maar zegt wel toe aanvullende vragen te stellen zo dit nodig mocht blijken en tevens te blijven proberen voor dit soort punten van dierenbescherming aandacht te vragen bij voorkomende gelegenheden.

ONS LEDENBESTAND

door Frans Rogier,
vice-voorzitter organisatie

Per 1 juli heeft op het landelijk secretariaat wederom een ledentelling plaatsgevonden. Hierbij bleek het aantal in Nederland woonachtige leden gestegen te zijn tot 11.070. Dit betekent dat ons ledenbestand sinds de vorige ledentelling van 9 januari 1978 met 31,4% is toegenomen.

In de Democraat 2/78 heb ik de gegevens van de vorige ledentelling vermeld en vergeleken met ons ledenbestand van maart 1977. Als wij het ledental van die datum vergelijken met de jongste telling constateren wij zelfs een stijging van 113,3%. In februari heb ik een tabel gepubliceerd, waarin de ledentallen per regio waren opgenomen. In bijgaande tabel 1 is dit overzicht verder uitgewerkt en zijn de resultaten van de drie tellingen vergeleken. De procentuele verdeling van ons ledental over de regio's vertoont slechts kleine verschillen met de vorige verdeling. Wel blijkt de spreiding van onze leden over het land weer iets verbeterd te zijn, hoewel het westen en het midden nog steeds de boventoon voeren. Zuid-Holland, Noord-Holland en Utrecht telden in januari 1978 nog 61,5% van onze leden en zijn inmiddels gezakt tot 59,5%. Deze regio's behaalden het landelijk stijgingspercentage van 31,4% dan ook niet,

hoewel de resultaten zeker niet slecht te noemen zijn. Het sterkst steeg de regio Groningen met 64,8% en maakte daarmee de slechte score van de vorige maal (17,7%) weer goed. Bij een vergelijking tussen maart 1977 en juli 1978 blijven de regio's Limburg, Zeeland en Drenthe de grootste stijgers. Hun spectaculaire stijging is echter teruggelopen tot een stijging die het landelijke gemiddelde maar beperkt overschrijdt. Flink boven het gemiddelde stegen ook Friesland (52,6%) en de Zuidelijke IJsselmeerpolders (42,0%).

Evenals de vorige maal heb ik in tabel 2 een vergelijking opgenomen tussen de behaalde stemmen en de aantallen leden. Om een goede vergelijking met de vorige gegevens mogelijk te maken heb ik de verkiezingsresultaten van mei 1977 aangehouden. Uit deze vergelijking blijkt onder meer, dat het gemiddelde percentage leden t.o.v. stemmen is gestegen van 1,86% tot 2,45%. In mijn vorige artikel suggereerde ik, dat een dergelijke vergelijking wellicht van nut kon zijn om na te gaan waar nog een goede markt voor ledenwerving aanwezig is. In hoeverre dit waar was valt moeilijk te constateren, omdat nauwelijks bekend is welke regio's er hard aan getrokken hebben. Wel is opmerkelijk, dat de regio's Friesland, Gelderland, Noord-Holland, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg, die begin 1978 het landelijk percentage van 1,86% onderschreden, nog steeds onder het gemiddelde blijven. De afwijkingen zijn echter niet gelijk gebleven. Friesland is aardig bijgekomen door een stijging van 0,81% t.o.v. de landelijke stijging van 0,59%, doch blijft nog net onder het landelijk gemiddelde. Gelderland en Noord-Holland bleven nagenoeg gelijk en handhaafden hun geringe achterstand. Zeeland, Noord-Brabant en Limburg behielden hun forse achterstand t.o.v.

het landelijke gemiddelde. Blijf Zeeland nagenoeg gelijk, de beide andere regio's hielden zelfs de landelijke stijging niet bij. De vraag rijst, of in de naaste toekomst de ledenwerving in deze regio's extra aandacht behoeft. Wellicht kunnen landelijke evenementen in deze regio's als extra schijnwerper hulp bieden.

Uit de ledentelling van 1 juli jl. hebben wij ook cijfers verkregen over de leden per gemeente. Het is uiteraard onmogelijk om al deze gegevens te vergelijken met de stemmenpercentages of aantallen. Ik heb mij daarom beperkt tot de gemeenten met meer dan 100 leden. In deze plaatsen bestaan bovendien eigen afdelingen, die in staat zijn eigen activiteiten te ontplooiën. Inmiddels zijn er 14 plaatsen met meer dan 100 leden. Tabel 3 bevat een overzicht van deze 'top-14'. Hierin is eveneens een vergelijking getrokken tussen het aantal behaalde stemmen en het aantal leden en tussen het aantal inwoners en het aantal leden. Allereerst valt sterk op, dat de landelijke verhouding van 2,45% sterk wordt over- en onderschreden. Absolute topscorers zijn Groningen met 4,03% en Leiden met 4,0%, terwijl Utrecht met 3,86% ook een mooie positie inneemt. Amstelveen en Enschede komen ook fraai uit de bus. Opvallend laag scoren echter Rotterdam, Haarlem, Eindhoven en Nijmegen. Bij de vergelijking tussen inwoners en leden blijken ook opvallende verschillen. Amstelveen, Leiden en Groningen hebben dan de hoogste percentages. Als wij het totaal aantal inwoners van Nederland vergelijken met ons ledental dan blijkt 0,08% lid van D'66 te zijn. In vergelijking met dit percentage blijft alleen Rotterdam onder de maat. Zeer

TABEL 1 - Vergelijkend overzicht van de leden per regio

	Leden per 18.03.77		Leden per 09.01.78		Leden per 01.07.78		Stijging in % van	Stijging in % van	Stijging in % van
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	3/77-1/78	1/78-7/78	3/77-7/78
Groningen	282	5.4	332	3.9	547	4.9	17.7	64.8	94.0
Friesland	123	2.4	236	2.8	360	3.3	91.8	52.6	192.7
Drenthe	86	1.7	248	2.9	328	3.0	188.4	32.3	281.4
Overijssel	227	4.4	489	5.8	656	5.9	115.4	34.2	189.0
Gelderland	541	10.4	866	10.3	1133	10.2	60.0	30.8	109.4
Utrecht	679	13.1	988	11.7	1280	11.6	45.5	29.6	88.5
Noordholland	1283	24.7	1887	22.4	2445	22.1	47.0	29.6	90.6
Zuid-Holland	1467	28.3	2312	27.4	2858	25.8	57.6	23.6	94.8
Zeeland	47	0.9	133	1.6	180	1.6	183.0	35.3	283.0
Noord-Brabant	355	6.8	674	8.0	926	8.4	89.9	37.4	160.8
Limburg	73	1.4	209	2.5	286	2.6	186.3	36.8	291.8
IJsselmeerpolders	27	0.5	50	0.6	71	0.6	85.2	42.0	163.0
	5190	100	8424	100	11070	100	62.3	31.4	113.3

opvallend is overigens dat plaatsen als Leiden, Amstelveen en Delft op deze lijst voorkomen, terwijl deze gemeenten gezien hun inwonersaantal respectievelijk de 17e, de 31e en de 23e plaats van Nederland zijn. Op deze lijst zouden op grond van hun inwonertal ook Tilburg, Apeldoorn, Zaanstad, Breda, Maastricht en Dordrecht kunnen prijken. Al deze gemeenten hebben immers meer dan 100.000 inwoners. Ik hoop met deze cijfers weer een bijdrage geleverd te hebben aan onze kennis over het

ledenbestand, en het hoofdbestuur en de besturen van (sub)regio's en afdelingen enige indicaties verstrekt te hebben, waar ledenwerving kansen heeft. Ook onze leden in sommige regio's en plaatsen kunnen uit deze cijfers hun eigen conclusies trekken. Ik wil zeker niet zeggen, dat regio's en afdelingen niet actief zijn geweest, maar een voorzichtige conclusie mag toch wel zijn, dat de resultaten hier en daar beter zouden kunnen zijn. Laten wij de komende maanden gebruiken om ons ledental

verder op te voeren. Onze penningmeester hoopt echter, dat wij dan wel leden werven die ook willen meebetalen aan onze lasten (zie elders in deze Democraat). Als wij straks 1978 willen afsluiten met 0,1% van de Nederlandse bevolking als D'66-lid, dan moeten wij nog ruim 2000 leden erbij werven. Dit betekent 500 leden per maand, welk aantal wij voor de zomervakantie ook meerdere malen hebben behaald.

TABEL 2. - Vergelijkend overzicht van stemmen en leden per regio

	Stemmen 250577		Leden 090178		Leden % t.o.v. Stemmen	Leden 010778		Leden % t.o.v. Stemmen	Verschil 01.78/ 07.78	Verschil t.o.v. Totaal
	Aantal	%	Aantal	%		Aantal	%			
Groningen	14.999	3.3	332	3.9	2.21	547	4.9	3.64	+ 1.43	+ 1.19
Friesland	15.318	3.4	236	2.8	1.54	360	3.3	2.35	+ 0.81	- 0.10
Drenthe	11.239	2.5	248	2.9	2.21	328	3.0	2.92	+ 0.71	+ 0.47
Overijssel	25.112	5.6	489	5.8	1.95	656	5.9	2.61	+ 0.66	+ 0.16
Gelderland	48.806	10.8	866	10.3	1.77	1133	10.2	2.32	+ 0.55	- 0.13
Utrecht	35.075	7.8	988	11.7	2.82	1280	11.6	3.65	+ 0.83	+ 1.20
Noordholland	102.609	22.7	1887	22.4	1.84	2445	22.1	2.38	+ 0.54	- 0.07
Zuid-Holland	112.645	24.9	2312	27.4	2.05	2858	25.8	2.54	+ 0.49	+ 0.09
Zeeland	9.059	2.0	133	1.6	1.47	180	1.6	1.99	+ 0.52	- 0.46
Noord-Brabant	56.471	12.5	674	8.0	1.19	926	8.4	1.64	+ 0.45	- 0.81
Limburg	19.564	4.3	209	2.5	1.07	286	2.6	1.46	+ 0.39	- 0.99
IJsselmeerpolders	1.526	0.3	50	0.6	3.27	71	0.6	4.65	+ 1.38	+ 2.20
TOTAAL	452.423	100	8424	100	1.86	11070	100	2.45	+ 0.59	-

TABEL 3 - Vergelijkend overzicht van gemeenten/afdelingen met meer dan 100 leden

Volg- orde	Gemeente	Leden ^{x)} 010778	Stemmen 250577	Leden % t.o.v. Stemmen	Inwoners 010177	Volg- orde ^{xx)}	Leden % t.o.v. inwoners
1	Amsterdam	859	32011	2.68	738.441	1	0.12
2	Den Haag	538	19842	2.71	471.137	3	0.11
3	Utrecht	377	9776	3.86	245.290	4	0.15
4	Rotterdam	291	18280	1.59	601.012	2	0.05
5	Groningen	286	7095	4.03	161.825	7	0.18
6	Leiden	206	5155	4.00	101.524	17	0.20
7	Amstelveen	147	4540	3.24	70.924	31	0.21
8	Enschede	135	4251	3.18	141.423	10	0.10
9	Haarlem	131	7812	1.68	162.774	6	0.08
10	Eindhoven	127	7300	1.74	192.566	5	0.07
11	Arnhem	108	4564	2.37	125.576	12	0.09
12	Hilversum	106	4738	2.24	93.951	18	0.11
13	Nijmegen	106	5621	1.89	148.094	9	0.07
14	Delft	105	4632	2.27	85.144	23	0.12

x) Deze aantallen zijn geteld aan de hand van de postcode, zodat kleine afwijkingen t.o.v. de gemeentegrenzen kunnen optreden.

xx) Dit is de volgorde van de Nederlandse gemeenten met het hoogste aantal inwoners.

UITTREKSEL uit het

HUISHOUDELIJK REGLEMENT

ALGEMENE LEDENVERGADERING

Art. 10. De Algemene Ledenvergadering (ALV) wordt gevormd door de leden van D'66.

Art. 11. De ALV is het hoogste orgaan van D'66 inzake alle aangelegenheden op landelijk politiek en organisatorisch terrein, voor zover die niet door Statuten of Huishoudelijk Reglement aan andere organen zijn opgedragen.

Art. 12. 1. De ALV wordt tenminste een maal per jaar door het hoofdbestuur bijeengeroepen, binnen zes maanden na afloop van het boekjaar.

2. Tijdens deze ALV worden in elk geval de jaarrekening en de begroting behandeld. Zonodig worden verkozen het hoofdbestuur en de commissies.

Art. 13. 1. Voorts wordt de ALV ter behandeling van een of meer aangegeven onderwerpen binnen drie maanden bijeengeroepen op verzoek van:

- een van de kamerfrakties van D'66
- de adviesraad
- tenminste twee algemene regiovergaderingen
- tenminste tien procent van de leden.

2. Indien aan het verzoek binnen veertien dagen geen gevolg wordt gegeven, kunnen de verzoekers zelf tot die bijeenroeping overgaan op de wijze waarop het hoofdbestuur de ALV bijeenroept, of bij advertentie in tenminste drie veelgelezen landelijke dagbladen.

Art. 14. Het hoofdbestuur kondigt iedere ALV uiterlijk acht weken tevoren aan, met dien verstande dat tussen de datum van verzending van de aankondiging en de opening van de ALV tenminste acht weken liggen.

Art. 15. 1. Een door het hoofdbestuur bijeengeroepen ALV behandelt in de eerste plaats de hoofdbestuursvoorstellen en de daarop ingediende amendementen.

2. Een op verzoek bijeengeroepen ALV behandelt in de eerste plaats de door de verzoekers aangegeven onderwerpen.

Art. 16. 1. De concept-agenda van de ALV wordt met inachtneming van de artikelen 14 en 15 door het hoofdbestuur vastgesteld en met behoorlijke toelichting bij de aankondiging van de ALV aan alle leden toegezonden.

2. Tot vier weken, of zoveel korter als het hoofdbestuur mogelijk acht, voor de aanvang van de ALV kunnen onderwerpen aan de agenda worden toegevoegd op verzoek van:

- een van de kamerfrakties van D'66
- de adviesraad
- tenminste één algemene regiovergadering.

3. Het verzoek wordt schriftelijk bij het hoofdbestuur inge-

diend voorzien van een korte toelichting.

4. Het dagelijks bestuur deelt uiterlijk tien dagen voor de aanvang van een ALV de toegevoegde agendapunten en de daarbij behorende toelichtingen mee aan de leden.

5. Dispensatie van lid 1 tot en met 4 van artikel 16 kan worden verleend door het HB na overleg met de kamerfrakties en de voorzitter van de adviesraad.

Art. 17. 1. Op voorstel van het hoofdbestuur stelt de ALV een congresreglement vast. In een zodanig congresreglement zal als sluitingsdatum voor het indienen van moties en amendementen nooit een vroegere datum worden opgegeven dan die welke twee weken later ligt dan de datum waarop alle leden de congresvoorstellen per post hebben ontvangen.

2. Tijdens de ALV kunnen moties en amendementen worden ingediend die zijn goedgekeurd door tenminste één algemene regiovergadering, met dien verstande dat ieder lid tijdens de ALV moties en amendementen kan indienen die betrekking hebben op de agendapunten die volgens lid 2 en 5 van artikel 16 aan de agenda zijn toegevoegd.

3. De rapportagecommissie en de programmacommissie hebben het recht op de grondslag van de ingediende amendementen ook tijdens de ALV amendementen in te dienen.

4. Over niet in de agenda opgenomen onderwerpen kunnen geen besluiten worden genomen behoudens het in het eerste lid bepaalde.

Art. 18. 1. De ALV wordt geleid door een oneven aantal voorzitters, die door het hoofdbestuur zijn aangewezen uit de leden die geen zitting hebben in het hoofdbestuur en de programmacommissie. Bij de behandeling van een onderwerp waarbij één der voorzitters uit hoofde van enigerlei partijfunctie persoonlijk is betrokken, treedt deze niet op als fungerend voorzitter zolang deze behandeling duurt. In de gevallen betreffende de gang van zaken op de ALV waarin het huishoudelijk reglement niet voorziet, beslissen de gezamenlijke voorzitters. De fungerend voorzitter van de ALV heeft het recht spreektijd te verdelen en te beperken. De beslissingen van de voorzitters zijn bindend behoudens onmiddellijk beroep op de ALV, die daarover stemt zonder discussie.

2. Op voorstel van de voorzitters kan de ALV zich ter voorbereiding van de plenaire discussie in secties splitsen onder leiding van de door de voorzitters aangewezen sectievoorzitters. Voorstellen die in een sectievergadering minder dan 25 procent van de stemmen hebben gekregen worden in de plenaire zitting niet aan de orde gesteld. Voorstellen die in een sectievergadering 25 procent van de stemmen of meer hebben gekregen, worden in de ple-

naire zitting aan de orde gesteld; amenderen van deze voorstellen is niet mogelijk behoudens het bepaalde in artikel 17 tweede lid.

Art. 19. 1. Een ALV begint met de aanwijzing van een stemcommissie en een notulencommissie op voordracht van de voorzitters.

2. De stemcommissie registreert de uitgebrachte stemmen, beslist zonder beroep over de geldigheid daarvan en constateert de uitslag van de stemming.

3. De notulencommissie maakt een zakelijk verslag van de vergadering. Dit verslag wordt binnen twee maanden na sluiting van de ALV toegezonden aan alle leden van D'66.

Art. 20. Behoudens het in Statuten en HR bepaalde neemt de ALV besluiten met absolute meerderheid van stemmen. Indien geen der aanwezige leden stemming wenst, kan de ALV bij acclamatie een besluit nemen.

Art. 21. 1. Ieder bij een stemming op de ALV aanwezig lid kan één stem uitbrengen.

2. Stemming over personen geschiedt schriftelijk. Hierbij is artikel 20 niet van toepassing.

3. Over zaken wordt gestemd op een door de voorzitters te bepalen wijze.

NIEUWS

uit de regio

REGIO ZUID-HOLLAND

Inventarisatie I

Het bestuur van de regio Zuid-Holland is bezig met het inventariseren van bestuursleden van alle afdelingen. Na de verkiezingen is van veel besturen de samenstelling gewijzigd en sommige hebben dit nog niet aan ons doorgegeven. Gaarne roepen wij uw hulp hierbij in. Geef ons s.v.p. alle namen van uw bestuursleden door zoals die thans in functie zijn.

Inventarisatie II

Ten behoeve van twee werkgroepen in oprichting die werkzaam zullen zijn ter ondersteuning van onze fractie in de Provinciale Staten zoeken wij nog vele geïnteresseerden met allerlei deskundigheden.

Voor beide inventarisaties gaarne opgive bij Ruud Stam (secretaris regio Zuid-Holland), Merelstraat 194, Leiderdorp (nieuw adres), of op de Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66, tlf. 070-453271.

Hebt u de Provinciale Democraat no. 1 ontvangen? Zo niet, vraag uw afdeling waar deze wel gebleven mag zijn.

REGIOBESTUUR NOORD-HOLLAND

Begin augustus heeft het regiobestuur Noord-Holland een omvangrijke circulaire aan de leden verspreid via de afdelingen. De inhoud van deze circulaire bestaat uit een inleidende beschouwing, een vooraankondiging van de Algemene Regio Vergadering op 23 september a.s., informatie over de afdelingen, discussiestuk over de jongeren binnen D'66, idem betreffende de organisatie van de regio en een uitgebreide beschouwing over de col-legevorming in de Provinciale Staten van Noord-Holland.

Zij, die deze circulaire niet hebben ontvangen, worden verzocht contact op te nemen met hun afdelingssecretariaat of in noodgevallen met An Loot van het regiobestuur, tlf.02153-11856

Het regiobestuur heeft het genoegen u uit te nodigen tot het bijwonen van de derde Algemene Regio Vergadering Noord-Holland in 1978 op zaterdag 23 september in Krasnapolsky aan de Dam te Amsterdam, aanvang 11.00 uur.

De agenda is als volgt samengesteld:

1. Opening, mededelingen, vaststelling agenda.
2. Benoeming stemcommissie.
3. Presentatie en verkiezing leden regiobestuur. Nicolette Dekker-Andriessen (secretaris) en Rick ten Have (penningmeester) zullen zich niet beschikbaar stellen voor het vervullen van een volgende functieperiode. Kandidaten voor deze twee vacatures kunnen zich tot donderdag 21 september aanmelden bij de vice-secretaris van het regiobestuur: An Loot, Eemneserweg 29-A, Blaricum.
4. Verkiezing kascommissie. Hoewel het Huishoudelijk Reglement daarvoor geen stringente bepalingen bevat, acht het regiobestuur het zinvol, dat de regio over een financiële commissie beschikt. Kandidaten voor deze commissie, die uit twee leden zal bestaan, kunnen zich aanmelden bij de vice-penningmeester: Frans Dingemans, Hobbemalaan 13, Muiderberg, tlf.02942-1524.
5. Verslag statenfractie Noord-Holland.
6. Europese verkiezingen. Getracht zal worden op regioniveau voorbereidend werk te doen voor de Algemene Leden Vergadering, die in november in Breda zal plaatsvinden; sprekers worden nog gezocht.
7. PRINSJESDAG. Bespreking van de miljoenennota door Maarten Engwirda, lid van onze fractie in de Tweede Kamer. Met de werknemersorganisaties en VNO wordt nog over sprekers onderhandeld.

REGIO GELDERLAND

Provinciale werkgroep

Helaas is gebleken dat het tijdstip waarop van provinciewege de stukken voor de PS-vergaderingen worden verzonden dusdanig laat wordt gekozen, dat het ambitieuze vergaderschema van de Provinciale Werkgroep daarvoor geheel misplaatst wordt.

In overleg met de PS-fractie van D'66 is derhalve besloten alle geplande vergaderingen één week te verschuiven, zodat de data nu worden: 24-8, 21-9, 19-10, 23-11, 14-12, telkenmale een donderdag, altijd om 19.30 uur ten provinciehuize.

Met het Tweede Kamerlid voor Gelderland en zijn individuele begeleider is de afspraak gemaakt dat zij een van beide op de vergaderingen aanwezig zullen zijn.

Gelders regionieus

Begin september ontvangt u een exemplaar van het Gelders Regionieus. Helaas moeten wij vanwege de kosten de verspreiding via de afdelingen doen plaatsvinden. Mocht u geen exemplaar ontvangen, neem dan contact op met uw afdeling.

Congres Zaltbommel

Zaterdag, 23 september vindt te Zaltbommel de A.R.V. plaats. Aanvang: 10.00 uur.

Vervulling vacatures

De kandidaatstelling is open voor de verkiezing van een regiovertegenwoordiger hoofdbestuur (vacature Rob van Baaren) en twee regiobestuurders (vacatures Marquerite Sweers en Peter Hermsen).

Voorlopige Regio Advies Raad

De door de afdelingen gekozen leden dienen zo spoedig mogelijk gemeld te worden bij het regiobestuur. Deze adviesraad dient zo spoedig mogelijk haar werk te beginnen.

Werkgroepen

Oprichting regionale werkgroep landbouw. Gezien de huidige problemen in de landbouw is discussie binnen D'66 hierover nodig en dienen mogelijke D'66-alternatieven in brede kring naar voren gebracht te worden. Opgeven bij Theo Wentink, Bakerwaardseweg 7, Steenderen, tlf.05754-612, of regiosecretariaat.

Adreswijziging Regiosecretariaat

Marquerite Sweers is per 28 augustus verhuisd naar Oosterbeek, Kneppelhoutweg 12, tlf.085-340678.

REGIO LIMBURG

Het secretariaat van het regiobestuur Limburg is in handen van Mevrouw A.M. C. van Reen-Kasdorp, Brugstraat 13, SITTARD.

MENSENRECHTEN

"GEEN TROEP OP DE STOEP"

De Aktie-groep van Blinden en Slechtzienden doet een beroep op uw hulp bij de aktie "Geen troep op de stoep". De aktiegroep is van mening (en terecht) dat het trottoir er is voor de voetganger en niet als hondentoi-let gebruikt moet worden. Als u de aktie wilt ondersteunen: nadere informatie bij mevrouw M. Troost, Molenlaan 1, Bussum, tel. 02159-31814.

DE KLEINE AARDE

De Kleine Aarde zet zich in voor de ontwikkeling van alternatieven op het gebied van: energie, voedsel, technologie etc. Zij geven een boeiend tijdschrift uit, f 25,- per jaar. Postbus 151, 5280 AD Boxtel.

"IGLO"

De Woonkrant voor mensen die in de kou staan, "Iglo", is (helaas) al aan de 4e jaargang toe. De vereniging Landelijke Organisatie Belangengroepen Huisvesting heeft als doelstelling het bevorderen van passende en betaalbare huisvestingsmogelijkheden voor hen die "in de kou" staan. Nadere inlichtingen: Henri Polaklaan 10, Amsterdam.

GUINEE

Amnesty International is een internationale campagne begonnen tegen schending van een aantal rechten van de mens in het Westafrikaanse land Guinée. Er is weinig over Guinée bekend, wél dat er tussen de twee- en vijftien politieke gevangenen zijn. Graag steun aan de actie van Amnesty International: 3e Hugo de Grootstraat 7, Amsterdam.

ZUIDELIJK AFRIKA

De Stichting Anti-Apartheidsbeweging Nederland zet zich in voor het bestrijden van de rassendiscriminatie in Zuidelijk Afrika. Wilt u geïnformeerd worden: Postbus 10500, Amsterdam.

"TROEF"

Ook kleine mensen hebben recht op informatie is het oordeel van de Voorlichtingsdienst van Buitenlandse Zaken. Voor de lagere schooljeugd was er al het blad SamSam, nu voor jongeren vanaf 15 jaar het blad Troef, dat laat zien hoe de mensen in de derde wereld leven en met welke problemen ze daar kampen. Een abonnement kost f 6,- per jaar (6 afleveringen). Te bestellen bij Troef, Plein 17, Den Haag.

STICHTING WETEN SCHAPPELIJK BUREAU

WERKGROEP LANDBOUW

Op zaterdag 24 juni 1978 kwam de Werkgroep Landbouw weer in Amersfoort bijeen. Bij die gelegenheid werd het concept-landbouw-hoofdstuk voor het Europees programma besproken. Daarbij bleek dat we ons in grote lijnen konden verenigen met de door Jansen van Tuikwerd op tafel gelegde voorstellen.

Belangrijke elementen in het voorgestelde hoofdstuk zijn:

1. Uitbreiding van gemeenschappelijke bevoegdheden. In de discussie werd aangetekend dat de bestuurlijke capaciteit daarbij als randvoorwaarde niet uit het oog verloren moest worden en verder dat bij de uitvoering van het beleid decentralisatie naar regio's waar mogelijk moet worden toegepast.
2. Als één van de functies van de EG-Landbouw wordt het verwerklijken van een aantrekkelijk landschap gezien.
3. Ten aanzien van de marktordering dient per produkt bekeken te worden wat het meest wenselijk is. Afzet van overschotten blijkt een belangrijk discussiepoint. Zoveel mogelijk inpassing in ontwikkelingshulpprogramma's (met voorkoming van uit ontwikkelingsoogpunt ongewenste effecten) en tegengaan van afzet tegen dumprijzen op op de wereldmarkt zijn de elementen die in het concept worden opgenomen.
4. Grondgebonden nevenbedrijven dienen een eigen plaats te krijgen in de structuur van de landbouwproductie.
5. Het beleid ten aanzien van achtergebleven regio's dient vastgelegd te worden in algemene raamwetten en niet per regio apart geregeld te worden.

Na de uiteindelijke redactie van het landbouwhoofdstuk zal dit worden aangeboden aan de opstellers van het concept-programma voor Europa ten einde als alternatief voor het thans opgenomen hoofdstuk te dienen.

Ook de voorstellen van Minister van der Stee over vervreemding van landbouwgronden lagen ter tafel doch deze konden niet meer voldoende aan de orde komen. De tendens in de vergadering was dat men de overheid graag zou zien als tussenpersoon bij grondtransacties om op deze wijze tot een verantwoord toewijzingsbeleid te kunnen komen waarin ook andere dan zuiver landbouwkundige belangen een rol kunnen spelen.

WERKGROEP GEHANDICAPTENBELEID

door Ad Bestman, voorzitter.

In zijn eerste levensjaar heeft de Werkgroep Gehandicaptenbeleid D'66 (SWB) zich met twee hoofdpunten beziggehouden:

1. het ontwerpen van een beleidsnota gehandicaptenbeleid D'66 en
2. het adviseren van de Tweede Kamerfractie inzake de regeringsnota "Schets huidige situatie revalidatiebeleid".

Omdat de problematiek rond de gehandicapte mensen zich over diverse beleidsgebieden uitspreidt, werden t.b.v. de beleidsnota subgroepen ingesteld; na een plenaire bespreking in de werkgroep bereidt dan iedere subgroep dat deel van de beleidsnota voor. Zoals de stand van zaken nu is, zal in de loop van 1979 (vermoedelijk de eerste helft) deze zo nodige beleidsnota verschijnen. Daarnaast leverde de werkgroep een bijdrage t.b.v. de provinciale en gemeentelijke verkiezingsprogramma's. Dit bleek zeer nodig te zijn, omdat er van een goed samenhangend gehandicaptenbeleid, dat ook op deze bestuursniveaux gevoerd kan en moet worden, moeilijk te spreken was. Je kunt dan niet met een regeltje of zinsdeel hier en daar, of nog net even tussen haakjes iets noemen, volstaan.

Ruimschoots adviseerde de werkgroep onze Tweede Kamerfractie bij de regeringsnota "Schets huidige situatie revalidatiebeleid" (verder Schets te noemen). Op zich is de titel van de Schets al indicatief, want in de nota vind je geen gehandicaptenbeleid terug, laat staan dat de nota zelf een ware beleidsnota kon worden genoemd. Voor de goede orde, de Schets werd nog uitgebracht ten tijde van het Kabinet Den Uyl. Ronduit teleurstellend was het dan ook dat het Kabinet Van Agt-Wiegel-Abma-Koekoek enz. enz. er behoefte aan heeft snel het terrein van het revalidatiebeleid (zo noemt dit kabinet het hardnekkig) af te bakenen; onbegrijpelijk, want men weet nog nauwelijks wat er precies speelt en men voert nog geen echt

samenhangend beleid! Op 26 juni jl. was er dan de zolang verwachte openbare vergadering van de bijzondere Tweede Kamercommissie voor het gehandicaptenbeleid en daar bleek dat de Kamerleden er gelukkig anders over dachten en vervolgens ook de Tweede Kamer die in een motie, mede door D'66 ondertekend om een beleidsnota over het gehandicaptenbeleid vroeg. Ja, u zult in de pers wel niet veel over het gehandicaptenbeleid hebben aangetroffen, want het ging geheel verloren in het verbale UCN-geweld van Van Agt.

Overigens bleken de Kamerleden zich goed op de discussie te hebben voorbereid, inclusief onze Elida Wessel, die zich mede gezien de omstandigheden krانig weerde tegenover de grote drie; helaas kan ditzelfde niet worden gezegd van de bewindslieden, met uitzondering van Wallis de Vries, die meerdere keren blij gaven van absolute ondeskundigheid. Het zou tever voeren u een uitgebreid verslag van de vergadering te doen, doch twee punten willen wij eruit pakken.

Van alle kanten hadden de gehandicaptenorganisaties en die van de hulpverleners gevraagd om een bij wet in te stellen Raad voor het Gehandicaptenbeleid, die al dan niet gevraagd de regering kan adviseren. Ook was die behoefte al door de werkgroep gesignaleerd en ondanks de problematiek van de externe regeringsadviseurs nam onze Tweede Kamerfractie deze gedachte over en diende hierover een motie in. Wat deed de Kamer? Juist, alleen de PSP steunde het; nu nam men een VVD-CDA-motie aan die om iets vaags als een beter gestructureerd overleg met het particulier initiatief vroeg; de regering had organisaties van hulpverleners als de gerede gesprekspartner aangeduid en wilde een onderzoek of de Nederlandse Gehandicaptenraad (een samenwerkingsverband van gehandicaptenorganisaties) dit mischien ook kon zijn. Gezien de mening van de Kamer zal dus de mogelijkheid van willekeur volop aanwezig moeten blijven en de regering kan zich altijd indekken doordat er overleg geweest is met het particulier initiatief; of dit dan representatief zal zijn, zullen we maar in het midden laten, we kunnen het alleen maar hopen.

Gezien het oerwoud van regelingen, waaruit gehandicapten financiële steun of voorzieningen krijgen, had onze Tweede Kamerfractie een motie ingediend met het verzoek deze financiële stromen beter te kanaliseren en doorzichtiger te maken voor de gehandicapten. Een volstrekt afgewogen motie zonder een zgn. politieke inhoud, maar tot ieders stomme verbazing verwierp de Kamer ook deze motie met nauwelijks een fatsoenlijke motivering erbij; ja, het

CDA, die vreesde dat de eigen motie in gevaar zou komen, (over politiek bedrijven met gehandicapten gesproken, wat deze partij niet wenste!). Al met al kan je concluderen dat er zowel voor onze Tweede Kamerfractie op dit gebied als daaruit voortvloeiend voor de werkgroep er nog genoeg werk aan de winkel blijft omdat de huidige zetbaas daar toch niet zo heel erg goed op blijkt te passen, ook niet als het over de gehandicapte mensen gaat of zoals de heer Van Agt dit noemt, mensen in achterstandsituaties. De werkgroep kan dan ook nog best krachten gebruiken om zo sterk mogelijk ons te kunnen inzetten voor de gehandicapten in ons land.

Kom onze geleerden versterken door u aan te melden bij de secretaris-coördinator C.W.Boon, Postbus 199, 7000 AD Doetinchem, tlf.08340-30257. Voor vragen op het gebied van de werkgroep kunt u zich in beginsel ook tot hem wenden.

WERKGROEP CONSUMENTENZAKEN

De werkgroep Consumentenzaken houdt zich thans met de volgende onderwerpen bezig:

- Opstellen van uitgangspunten voor een geïntegreerd consumptiebeleid.
- Nieuwe Warenwet.
- Wet op de Economische Mededinging.
- Consumentenopvoeding.
- Consumptiebeleid.
- Europees programma.

U kunt contact opnemen met de werkgroep via de coördinator van de werkgroep:

Bram Rutgers v/d Loeff
Weissenbruchstraat 360
2596 GR Den Haag.

SCHEEPVAART

De laatste jaren is er in de scheepvaart veel gaande, ook op beleidsmatig gebied (zoals veiligheid, werkgelegenheid, etc.). Men denke ook aan de zeerampen. In de SWB wordt aan deze zaak aandacht besteed. Er is grote behoefte aan specialisten die zich in beleidsaspecten van de scheepvaart willen verdiepen. De SWB verzoekt mensen die mee willen werken aan een goed partijstandpunt t.a.v. de beleidsaspecten van de scheepvaart, zich op te geven bij de SWB, tlf.070-453271.

VOOR U GELEZEN . . .

WEGWIJS IN POLITIEK NEDERLAND

De redactie van de Democraat ontving onlangs een recensie-exemplaar van de losbladige uitgave "Wegwijs in politiek Nederland" verschenen bij Samson Uitgeverij b.v. Alphen aan de Rijn. Wegwijs beoogt volgens het voorwoord een totaaloverzicht te geven van het politieke bestel in Nederland. Dit totaal-beeld is echter nog niet aanwezig, want hoewel het eerste gedeelte in augustus 1976 verscheen zal de gebruiker tot 1979 moeten wachten voor de uitgave compleet is. In februari 1978 is de 6e aanvulling verschenen, die overigens slechts gewijzigde bladen bevatte. Een groot voordeel van een losbladig systeem is de mogelijkheid losse wijzigingen uit te geven, die in de band kunnen worden ingevoegd. Op deze wijze kan een dergelijke praktische informatiebron aktueel blijven. Dit is volgens de uitgever ook een van de belangrijkste functies van Wegwijs IPN. Dit moet dan ook als de belangrijkste bestaansreden van deze bundel worden beschouwd. Wanneer wij de tot op heden verschenen inhoud van deze goed verzorgde Samson-uitgave bezien, ontdekken wij dat bijna alle vermelde gegevens ook elders te vinden zijn. De staatsalmanak wordt op vele punten geëvenaard. Samson vermeldt ook dat de inhoud voornamelijk wordt samengesteld aan de hand van officiële publikaties. Waarom dan deze afzonderlijke uitgave? Ik neem aan dat Samson voor ogen had een praktische informatiebron te leveren, waarin allerlei gegevens uit diverse bronnen overzichtelijk zijn gebundeld. Hierin is de uitgever zeker geslaagd en Wegwijs zal zeker in ruime kring afzet vinden. De vraag rijst of de kopers zo tevreden zullen blijven, want dit is in hoge mate afhankelijk van de aktualiteit van de gegevens. Een verouderd adres of de vorige samenstelling van een college vinden zal iedere gebruiker irriteren. Als de nieuwe samenstelling van de op 25 mei 1977 gekozen 2e kamer eerst met een wijziging van februari 1978 wordt ingebracht, kunnen zulke onlustgevoelens ontstaan. Ook deel 2 - Adviesorganen van de centrale overheid - dat in december 1976 is uitgegeven, bevat een aantal verouderde gegevens. Het is uiteraard onmogelijk om een dergelijke uitgave van dag tot dag aktueel te houden, maar regelmatige wijzigingen zijn van essentieel belang. Wellicht zou de uitgever er verstandig aan doen meer afzonderlijke bladen te vervangen en minder volledig herziene delen uit te geven. De waarde van deze uitgave wordt ook bepaald door de bundeling van informatie, die moeilijk elkers in dezelfde samenstel-

ling te vinden is. Dit geldt bijvoorbeeld voor deel 7, dat gegevens over de landelijke politieke partijen moet gaan bevatten. Helaas moet dit deel nog verschijnen.

De prijs van deze bundel bedraagt bij eerste aanschaf f. 66,50, terwijl de aanvullingen circa f. 0,21 per pagina vergen. Wil de bundel nuttig blijven dan zal de koper een abonnement op de aanvullingen moeten nemen.

Niet alle pagina's worden in rekening gebracht, doch de aanvulling van februari 1978 vergde meer dan f. 25,-. Deze methode van uitgeven verzekert de gebruiker van regelmatige aanvullingen en de uitgever van regelmatige aanvullende inkomsten.

Resumerend acht ik deze uitgave "Wegwijs in Politiek Nederland" van nut voor veel instanties en particulieren, die zich in politiek Nederland bewegen. De omvang van dit nut zal in hoge mate afhangen van de mate van aktualiteit, die de uitgever zal bereiken.

Dat de Democraat niet onder de politieke tijdschriften wordt vermeld zullen wij de uitgever voorlopig vergeven.

FRANS K.L. ROGIER.

MENSENRECHTEN

"WELZIJN OP TERMIJN"

"Welzijn op termijn" is het motto waaronder de Nationale Raad voor Maatschappelijk Welzijn een congres houdt op woensdag 18 oktober a.s. in Noordwijkerhout. Vier sociologen van naam houden inleidingen en het geheel staat onder leiding van mevrouw Dr. H.M. In 't Veld-Langeveld. Inlichtingen bij: Afd. Voorlichting, Eisenhowerlaan 146, Den Haag.

"DE REIZIGER"

Een nieuw tijdschrift passeerde het buro van de redactiesecretaresse. "De reiziger", een uitgave van de Stichting Reizigers Openbaar Vervoer De Stichting, de naam zegt het al, wil bevordering (en verbetering) van het openbaar vervoer. Als u hier achter staat: inlichtingen bij Postbus 93245, Den Haag.

"STOP DE KINDERMOORD"

Nog een actiegroep die onze belangstelling heeft, nl. "Stop de kindermoord". Ook deze stichting geeft een bulletin uit waarin veel lezenswaardigs staat over de wijze waarop wij de samenleving dusdanig kunnen inrichten dat de veiligheid van de jeugdige verkeersdeelnemers gewaarborgd is. Het adres is: Keizersgracht 116-2, Amsterdam.

ADVIESRAAD

In Zwolle kwam op 24 juni j.l. de Adviesraad van de partij bijeen om zijn ideeën over een aantal zaken te toetsen aan die van de Tweede Kamerfractie, opdat onze D'66-vertegenwoordigers op de hoogte zijn van wat er aan de basis van de partij zoal leeft.

Ondanks het feit dat de AR-leden pas ter vergadering hun "praat"stukken onder ogen kregen, was het opmerkelijk hoe veel bewuster en zelfverzekender de Adviesraad op die stukken wist in te haken, vergeleken bij de discussie van de eerste Adviesraadsvergadering. De AR heeft zich gerevancheerd!

Twee belangrijke onderwerpen stonden op de agenda:

Het verslag van de fractie, bij monde van Erwin Nypels, en de Urenco-zaak, toegelicht door Laurens Jan Brinkhorst.

Dit laatste onderwerp speelde in die dagen de hoofdrol in de Kamerdebatten, maar was nog niet afgesloten. De fractie wilde, alvorens haar definitieve standpunt te bepalen, de mening van de Adviesraad horen. Uitvoerig gingen de AR-leden in op de toelichting van Laurens Jan Brinkhorst en op de notitie van het AR-lid Joop van Ginkel, welke een wat toegevoerd standpunt vertolkte ten aanzien van de door Brazilië toegezegde garanties. De meerderheid van de Adviesraad sloot zich hierbij echter niet aan en ondersteunde de navolgende motie welke de fractie als een steuntje in de rug kon beschouwen.

De Adviesraad van D'66 bijeen te Zwolle op 24 juni 1978,

constateert dat de ontwikkeling rond UCN-ALMELO nu een kritiek stadium heeft bereikt

is van mening dat de Tweede Kamerfractie terecht het standpunt heeft ingenomen, dat uit het oogpunt van non-proliferatiestreven aan eventuele leveranties van verrijkt uranium strenge garanties verbonden dienen te zijn

is van mening, dat er op dit moment - gezien de gebleken onuitvoerbaarheid van de motie van Houwelingen - geen enkele rechtvaardiging aanwezig is voor levering van verrijkt uranium aan Brazilië

verzoekt de Tweede Kamerfractie in het te voeren beleid rekening te houden met bovenstaande.

Zeer uitgebreid deed Erwin Nypels verslag van zijn Kamerwerkzaamheden en dan blijkt weer eens hoe slecht D'66 er soms in de landelijke pers afkomt. Een aantal zaken was ook voor een deel van de AR-leden nieuw. Zo bleek dat de fractie van D'66

- een pakket voorstellen m.b.t. de Woningwetwoningen bij de Tweede Kamer heeft ingediend.
- de laatste tijd sterk is opgekomen voor de rechten van de woonconsumenten i.v.m. een toename in de speculatie van huurwoningen
- actie heeft gevoerd tegen de te hoge makelaarstarieven
- zich heeft verzet tegen het in strijd met de wet in rekening brengen van legesgelden bij hypotheekverlening in sommige gemeenten
- de motor is binnen de Tweede Kamer in de actie tegen het afschaffen van het Kroonberoep inzake bestemmingsplannen
- bij het debat over de Verstedelingsnota op twee punten de nadruk heeft gelegd: het bevorderen van verscheidenheid in woonvormen en het bouwen in dienst stellen van energiebesparing, alsmede het tegengaan van verwoesting van landschappen en natuurgebieden
- m.b.t. de spreiding van rijksdiensten zich op het standpunt heeft gesteld dat deze spreiding mede een belangrijk instrument voor de spreiding van de bevolking en de werkgelegenheid kan zijn, tenminste als het gaat om spreiding van nieuwe diensten of van groeidiensdiensten. De fractie heeft daarom de regering verzocht te bekijken wat de voor- en nadelen en de kosten van de spreiding zijn. De besparing die het stopzetten van de spreiding met zich mee zou brengen, zou beschikbaar moeten komen voor het Noorden.

Op het moment van deze AR-vergadering had het Bestek '81 het daglicht nog niet aanschouwd, maar enkele contouren waren al enigszins zichtbaar. Erwin Nypels kon er in ieder geval van zeggen dat de fractie van oordeel was dat de debatten over bezuinigingsplannen van de regering vóór het zomerreces hadden moeten plaatsvinden zodat er nog tijd was geweest om de kritiek vanuit de Kamer in de Miljoenennota te kunnen verwerken. Over het "pakken" van de ambtenaren was Erwin Nypels van oordeel dat van de middelbare en hogere ambtenaren wel een offer gevraagd mag worden, maar dan bij voorkeur in de vorm van een hogere bijdrage in de pensioenkostenvoorzieningen. In het trendbeleid zou geen verandering behoeven te worden aangebracht. Voor de AR-leden voldoende aanknopingspunten voor het ventileren van hun mening waar dan ook ruimschoots gebruik van werd gemaakt. Voor de AR-leden en voor de vele aanwezige Kamerleden een verhelderend gesprek.

De eerstvolgende vergadering van de Adviesraad zal plaatsvinden op zaterdag 30 september, in Krasnapolsky te Amsterdam, aanvang 10.30 uur.

Kitty Warburg

ingezonden BRIEVEN

HB., KOM NOU! ★

(Enkele kanttekeningen bij de "D'66-Strategie")

door: C.J. Schieman.

In "Democraat" no.5, juni 1978, is als front-page-news opgenomen een stuk inzake de "D'66-Strategie", dat blijkens de aanhef is besproken in het hoofdbestuur als afronding van discussies inzake de plaats en de rol van D'66 in het Nederlandse politieke bestel. Het stuk moet aangeven de op middellange termijn (normaliter wordt daarmee bedoeld een periode van 1-5 jaar) te voeren policy en kan dienen als "voorlopige richtlijn bij ons handelen".

Twee vragen ontstaan daarbij:

- hoe voorlopig is "voorlopig";
 - welk handelen is "ons" handelen?
- Van de laatste vraag moet wel worden aangenomen dat is bedoeld het handelen van het hoofdbestuur. Voor anderen of andere organen van de partij zie ik niet direct zoveel aanknopingspunten.

De eerste vraag is zeer wezenlijk, in de eerste plaats omdat binnen het tijdsbestek van de middellange termijn de volgende verkiezingen voor de Tweede Kamer vallen; er is niet eens meer drie jaar te gaan! In de tweede plaats omdat blijkens het einde van het verhaal D'66 "zich (ook weer) voorlopig met zichzelf moet bemoeien". Ik acht dat een funeste policy. Zo er ooit een moment in het bestaan van D'66 is geweest waarop iets anders dan "zich met zichzelf bemoeien" geboden is, is het nu wel.

Zachtjes gezegd moet het mij wel van het hart, dat D'66 kennelijk nogal pretenties krijgt. O.k., er is heel wat gewonnen, maar D'66 is zeker nog geen "grote partij", er is nog geen vergelijking mogelijk. Zo mis ik D'66 nog volledig in het koor van Europese partijen in het stuk "Europa" (pag.11 en 12) van Democraat no.5. Ik vind het ook nog wel wat vroeg om over "vier volwaardige regeringspartners" te spreken, zeker op basis van niet meer dan "10 à 12 zetels" van D'66 (zie pag.2, rechterkolom). Niettemin kan hieruit worden geconcludeerd, dat het hoofdbestuur hoopt op verdergaande groei. En dat zou men willen bereiken door "zich met zichzelf te bemoeien".

Dit nu lijkt mij uitgesloten. De vergelijking van de recente statenverkiezingen met de gemeenteraadsverkiezingen deed zien dat de "explosieve" groei van D'66 voorbij is,

in het algemeen nog wel vooruitgang, doch ook hier en daar alweer een stapje terug. Men kan gevoelig aannemen, de kiezers die als het ware "autonoom" D'66 stemmen, zijn bereikt.

Dit betekent, dat als men nog meer kiezers wil (over ruim 2½ jaar reeds weer), dat men dan mensen moet bereiken die nog moeten worden overtuigd dat D'66 beter hun politieke wensen en verlangens benadert dan de partij waarop ze nu stemmen. Die mensen moeten in de letterlijke zin van het woord worden overtuigd. D'66 zal moeten aantonen, keihard bewijzen, dat dat zo is. Dat kan nooit door "zich met zichzelf te bemoeien", ook al is dat "voorlopig", er is maar 2½ jaar!

Zo gezien, noch op de middellange, noch op de lange, noch ook op de korte termijn en ook niet voorlopig "zich met zichzelf bemoeien". Alle organen van de partij, het hoofdbestuur, de Tweede Kamerfractie, de statenleden, de gemeenteraadsfracties, het wetenschappelijk bureau etc. etc. zullen in alle uitingen en publicaties bij voortduring alle gelegenheden moeten zoeken en aangrijpen om programmatiek, expliciet vergelijkend aan te tonen, dat D'66 aanknopingspunten heeft met andere partijen doch andere, vooral betere uitwerkingen heeft te bieden. Ook moet worden aangetoond dat D'66 van die van andere partijen afwijkende programmapunten heeft en vooral, waarom men die heeft en wat men er concreet mee wil bereiken.

Alleen door alle dagen voortdurend op het vinkentouw te zitten, door zeer actief te zoeken naar alle mogelijkheden om "in te spelen", zodanig dat de "voordelen" van D'66 op de voorgrond kunnen komen, kan men hopen dat de noodzakelijke verdere groei van de partij zal kunnen worden gerealiseerd. In het omgekeerde geval dus: "zich met zichzelf bemoeien" vrees ik dat het lange termijn resultaat opnieuw een benadering van de "nul-situatie" zal zijn.

D'66 moet zich zeer actief bemoeien met anderen! Bijvoorbeeld met "verontrusten" in de VVD, om programmatiek vergelijkend aan te tonen dat de VVD wel punten van overeenkomst heeft met D'66, maar een uitwerking kiest die sterk rechts-conservatief is getint en dat de D'66-uitwerkingen van deze tijd zijn. Ook moet D'66 bemoeiing zoeken met "verontrusten" in de PvdA. Aantonen dat de nieuw-linkse stroming in de PvdA de "progressiviteit" zover laat doorschieten dat gevaren ontstaan voor dictatoriale ondemocratische dwingerij en wilopleggerij etc. (vergelijkbaar met de confessionele dwingelandij van vooral AR-CDA'ers). Sommige aspecten van nieuw-links moeten voor rechtgeaarde sociaal-democraten huiverinawekkend zijn.

Tenslotte moet D'66 aan werkelijk progressief ingestelde CDA-ers die zich ongetwijfeld afzetten tegen de VVD en vaak huiverig zijn van de PvdA, eveneens aan de hand van programmapunten aantonen, dat D'66 voor progressief denkenden, zonder extreme neigingen, een zeer goed onderdak biedt. D'66 moet deze CDA-ers ook trachten te overtuigen van het feit, dat een confessie als basis voor het bedrijven van politiek tot niet aanvaardbare, ondemocratische uitwassen kan leiden en vaak leidt.

D'66 zal ook hard moeten werken "aan de basis". De partij wordt heel vaak gekwalificeerd als een hoeveelheid, overigens goedwillende, wat dissidente en dilettantistische kamergelieden. Deze kwalificatie wordt door andere partijen wel gehanteerd om aan te tonen aan de "achterban", dat D'66 niet zo verschrikkelijk serieus behoeft te worden genomen. Ook hier kan D'66 niet volstaan met "zich met zichzelf te bemoeien". En juist hier aan de basis, in de, laat ik zeggen, gemeentelijke organisatorische opbouw is D'66 nog een heel klein partijtje in vergelijking tot de "andere grote" partijen. Met name in deze sector zal veel moeten worden opgezet, van de grond af.

Wit alles blijkt dat het geen tijd is om zelfvoldaan terug te zien op wat is bereikt, om zich dan zelfgenoegzaam "met zichzelf te gaan bemoeien". Dat kan alleen leiden tot hernieuwd gereduceerd worden tot de reële nullijn. Integendeel, D'66 staat pas aan het begin. Als D'66 zichzelf wil zien als een (toekomstige) "grote partij", dan moet er niet anders worden gedaan dan zich zeer intensief en zonder ophouden bemoeien met anderen.

D'66 kan zich niet veroorloven "zich met zichzelf te bemoeien", om zoals het hoofdbestuur zegt, "zichzelf uit te bouwen tot een echte partij". Het laatste getuigt van realiteitszin, organisatorisch schiet men sterk tekort, daaraan moet worden gewerkt. Het eerste getuigt niet van realiteitszin, nogmaals, er is nog geen moment in de geschiedenis van D'66 geweest, waarop het zich diepgaand bemoeien met anderen zo dringend geboden was als het huidige tijdstip. Dat houdt overigens tevens in: bemoeien met zichzelf, anders kan men zich niet met anderen bemoeien, zonder belachelijk te worden.

Nu zal het allemaal wel anders en zeker niet kwaad zijn bedoeld en ik zal het wel niet goed begrepen hebben. Maar dan zou ik toch wel willen vragen, wat voorzichtiger te zijn als men een "strategie" presenteert, die als "voorlopige richtlijn" maar wel op "middellange termijn" "ons" handelen moet bepalen. Zoals dat nu is geschied "komt het niet zo best over".

Stilzitten en naar jezelf kijken? Hoofdbestuur, kom nou!

Cap. a.d. IJssel
C.J. Schieman.

Van redactiewege bekort.

Naschrift bij: HB, KOM NOU!

OVER NAVELSTAREN EN STERK WORDEN

Het stuk van Schieman dat een reactie vormt op mijn stuk in de vorige Democraat over D'66-strategie, heeft daaruit niet-bedoelde conclusies getrokken. Ik kan mij ook slecht voorstellen dat daaruit valt te lezen dat het hoofdbestuur zou pleiten voor "stilzitten en naar jezelf kijken". Wat was wél de bedoeling?

Sinds de wederopstanding van D'66 doen allerlei wilde geruchten de ronde over de functie die D'66 in de Nederlandse politiek zou moeten vervullen zoals: een tijdbom onder het CDA, een tijdbom onder de VVD, een tijdbom onder de PvdA, een brug tussen PvdA en VVD, het breekijzer om het CDA "naar rechts te krijgen" enz. Het hoofdbestuurstandpunt uit het stuk in de vorige Democraat rekent met deze verhalen in zoverre af, dat het tijd- en energieverspilling is om op dergelijke doelen te be-langrijke activiteiten te richten. Natuurlijk is het hoofdbestuur het eens met Schieman dat wij ons actief moeten opstellen in de richting van aanhangers van andere partijen die bij ons kunnen horen. Die activiteit zal bestaan in het voortdurend gestalte geven aan het D'66-profiel, het versterken van onze basis, het bedrijven van duidelijke en herkenbare politiek, waarbij ad rem reageren een vereiste is. Activiteiten naar buiten toe, maar ook activiteiten die je in de boezem van de partij moet beginnen en die betekenen dat je aan de partij bouwt. Dat proces van versterking is bedoeld om de aandacht van de buitenwacht te vragen en zeker niet om een aantal jaren te navelstaren. Ik denk dan ook dat Schieman het met ons eens is.

Dan nog dit. Als over middellange termijn wordt gesproken, moet men inderdaad denken aan een periode van 1-5 jaar. Dat daarbij de eerstvolgende verkiezingen een doel zijn, staat daaraan niet in de weg.

Tenslotte wat betreft het "voorlopige" standpunt. Dat woord is toegevoegd omdat het hoofdbestuur geen eeuwigdurende waarheden verkondigt.

Hein van Oorschot
secretaris politiek

BOEKBESPREKING

Decentralisatie met commissies:

Voor een D'66-politicus is de decentralisatiegedachte een vanzelfsprekende zaak en hoort gewoon thuis in de partijfilosofie. Niettemin blijft altijd nog de vraag, hoe geef je hieraan gestalte en welke middelen staan je daarbij ter beschikking. Speciaal geldt dit voor degenen, die zich bezighouden met de gemeentepolitiek; vele gemeentebesturen houden zich bezig, of doen een vertwijfelde poging daartoe, met de binnengemeentelijke decentralisatie en waarschijnlijk zal dit binnenkort ook gelden voor de provinciale besturen als het desbetreffende wetsontwerp kracht van wet heeft gekregen.

Bij deze discussie gingen en gaan veel gemeentebestuurders bij elkander buurtjelees spelen, maar veelal komt men nauwelijks tot behoorlijke opzettingen die ook juridisch gezien aan alle eisen kunnen voldoen. Het valt dan als raadslid niet mee om eventueel voorstellen van B & W bij te sturen bijv. op het punt van democratisering, omdat men zich snel verschuift achter de juridische onhaalbaarheid daarvan en allerlei andere "prachtige" verhalen over verantwoordelijkheidsvraagstukken, misbruiken van de bevoegdheden die eigenlijk aan de Raad toe komen, dat de voorzitter van een commissie ex art.61 e.v. van de Gemeentewet een lid van B & W moet zijn enz. enz.. Gelukkig kan nu daaraan een eind worden gemaakt, althans u kunt sterker in uw schoenen komen te staan in uw verweer en daarbij terugvallen op een wetenschappelijk onderzoek ter zake.

Op 18 januari jl. promoveerde aan de Rijksuniversiteit van Utrecht onder het promotorschap van prof. mr. R. Crinca Le Roy op het onderwerp "decentraliseren met commissies" mr. J.B.J.M. ten Berge. In zijn proefschrift, dat dezelfde naam draagt, verdiept ten Berge zich niet in allerlei mogelijke filosofieën over het waarom van decentralisatie. Voor sommigen zal dit een jammerlijke zaak zijn, maar naar mijn mening is dit een juiste keuze geweest. Hierdoor is de promovendus er op voortreffelijke wijze in geslaagd helder en klaar het werkelijk juridisch instrumentarium naar voren te brengen, dat uiteraard allereerst te vinden is in art.61 van de Gemeentewet (de zgn. art.61-commissies). Had hij hiervoor niet gekozen, dan was stellig de juridische kwaliteit en problematiek rond de decentralisatie verloren gegaan in de veelheid van beschouwingen die aan de binnengemeentelijke decentralisatie kunnen worden gewijd. De schets en de bespreking van het juridisch instrumentarium zijn geënt op een organisatie-theoretische conceptie van wat binnengemeentelijke decentralisatie nu feitelijk is.

Al met al is het een voortreffelijk stuk werk, waarin alles op keurig overzichtelijke wijze aan de lezer wordt gepresenteerd, zonder de ins en outs maar een moment uit het oog te verliezen. Naar mijn mening mag iedere bestuurder die zich met de binnengemeentelijke decentralisatie wil bezighouden, niet aan dit boek van Ten Berge voorbijgaan, wil je tenminste niet het gevaar lopen dat de te stellen doelstellingen niet worden gerealiseerd doordat niet het juiste instrumentarium ter hand werd genomen.

Het boek van Ten Berge is verschenen bij Vuga-Boekery 1978 te 's-Gravenhage, in de serie bestuurlijke verkenningen nr.26, titel boek "Decentraliseren met commissies", schrijver mr. J.B.J.M. ten Berge, prijs f 68,-, wat niet duur is gezien het geleverde werkstuk. Ik kan het u van harte aanbevelen.

Ad Bestman.

VARA-JONGERENDAG

In het najaar organiseert de VARA een jongerendag met als onderwerp "de omroep in het algemeen en de VARA in het bijzonder".

Indien jongeren uit onze partij als D'66-ers op die dag aanwezig zouden willen zijn, dan kunnen zij zich opgeven bij het secretariaat (tlf. 070-467188).

Ik beschik zelf nog niet over meer informatie, maar zal die zo snel mogelijk doen toekomen aan degenen die zich aanmelden.

Hein van Oorschot
secretaris politiek.

STICHTING WETENSCHAPPELIJK BUREAU

WERKGROEP KUNSTEN EN MEDIA

De eerstvolgende vergadering van de werkgroep zal zijn op dinsdag 26 september a.s. om 20.00 uur in Radio Amsterdam (Stad), Joh. Vermeerstraat 29 te Amsterdam.

PSVI D'66

HET BUREAU

Zoals ook blijkt uit de in deze Democraat geplaatste advertentie is het PSVI-bureau niet meer bezet, nu Ambro Louwe een leraarsbaan in Doubai heeft aanvaard.

Het bestuur zoekt naarstig naar een nieuwe bemanning en zal in de interimperiode zo goed mogelijk zelf de dagelijkse zaken afdoen. Wij vragen U echter begrip voor onvolkomenheden die in die periode mochten voorkomen. In zeer urgente gevallen (zaken, die niet op een schriftelijke afhandeling kunnen wachten) kunt U telefonisch contact opnemen met Martien van Dedem-van der Does onder nummer 01626-2720.

Het PSVI-bestuur

Wegens het aanvaarden van een andere baan door de huidige medewerker van het bureau van het POLITIEK SCHOLINGS- EN VORMINGSINSTITUUT van D'66 te Den Haag, zoekt haar bestuur op korte termijn een

MEDEWERKER (man/vrouw)

voor 30-40 uur per week.

Van hem/haar wordt verwacht, dat hij/zij met enthousiasme en in nauwe samenwerking met het bestuur vooral organisatorisch/coördinerend binnen het PSVI bezig is.

Salaris en arbeidsvoorwaarden nader overeen te komen.

Sollicitaties, die vertrouwelijk zullen worden behandeld, worden gaarne ontvangen door het bestuur van het PSVI, p/a Martien van Dedem-van der Does, Herengracht 13 te Drimmelen (N-Br), alwaar ook telefonische inlichtingen kunnen worden verkregen onder nr. 01626-2720 of - bij afwezigheid - bij Frans Cremer, 03433-450.